

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΑΠΟ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1882 ΜΕΧΡΙ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1883.

ΑΘΗΝΗΣΙΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

1883

THE EN
KIAK

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΑΠΟ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1882 ΜΕΧΡΙ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1883.

ΑΘΗΝΗΣΙΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

1883

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1911

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΟΘΩΝ
ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΦΙΛΑΡΧΑΙΩΝ
Η ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΣ
Ο ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
Ο ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΕΩΝ
Ο ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΣΥΡΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΝΙΔΗΣ
DUC DE LUYNES
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΡΣΑΚΗΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΗΣ
ΣΙΜΩΝ Γ. ΣΙΝΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΩΜΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Χ. ΠΕΤΡΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΡ. ΣΟΥΤΣΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΥΓΓΡΟΣ
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΠΑΤΡΩΝ
ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
HILARION ROUX
ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΚΑΙ ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΕ
HEINRICH SCHLIEMANN
ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΒΑΛΛΙΕΡΗΣ
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΧΙΛΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΗΦΑΙΣΤΙΔΗΣ
ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Ἐν Ἀθήναις, ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, τῇ 16 Ἰανουαρίου 1883,
ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ὥρᾳ 10^ῃ πρὸ μεσημβρίας συνελθόντων
τεσσαράκοντα τεσσάρων ἐταίρων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἀθη-
νῶν Ἑταιρίας εἰς γενικὴν ἐπέτειον συνέλευσιν, ὁ πρόεδρος
Α. Α. Κοντόσταυλος προσεφώνησεν αὐτοὺς ὡς ἑξῆς·

Ἀξιότιμοι κύριοι,

Τὸ ἔτος τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον κατὰ τὸ ὅποιον ἔχω τὴν τιμὴν
νὰ ἐμφανισθῶ ἐνώπιον ὑμῶν ὡς πρόεδρος τῆς ἡμετέρας Ἑται-
ρίας, εἶναι ὁμῶς τὸ δεύτερον ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς μου ὡς τοιούτου,
διότι κατὰ τὸ ἔτος 1880 εἶχον περιέλθει τὸ πρῶτον τῇ εὐμενεῖ
ψήφῳ ὑμῶν εἰς τὴν προεδρείαν ταύτην, διαδεξάμενος εἰς αὐτήν,
ὡς ἐνθυμείσθε, τὸν αἰοιδίμον Φίλιππον Ἰωάννου, ὅστις, ζῶν τότε
ἀκόμῃ, ἐπέμεινε νὰ ἀποχωρήσῃ ἕνεκα τῆς ἀδυναμίας εἰς ἣν πε-
ριήγαγεν αὐτὸν τὸ πλήρες ἐξόχων πρὸς τὴν πατρίδα ὑπηρεσιῶν
γῆρας αὐτοῦ. Ὅφειλω δὲ νὰ ὁμολογήσω ὑμῖν, ὅτι τὴν ἄρνησιν
τὴν ὁποίαν τὸ κατ' ἀρχὰς ἀντέταξα πρὸς ἀποδοχὴν τῆς ὑποψη-
φιότητος εἰς τὴν πρώτην ἐκείνην προεδρείαν οὐδὲν ἐπὶ τέλους
κατενίκησε καὶ ἀνήρρεσεν ἢ ἡ πρὸς τοῦτο ἐκδηλωθεῖσα γνώμη καὶ
ἐπιθυμία αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ αἰοιδίμου προκατόχου μου. Βεβαίως
δὲ μόνῃ ἡ τοιαύτη παρόρμησις ἦτο δυνατόν νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς ἐμὲ
τὸ ἀπαιτούμενον θάρρος πρὸς ἀνάληψιν ἔργων, τὰ ὅποια δυσχερῆ
καὶ βαρέα καθ' ἑαυτὰ τυγχάνοντα, ἀναλόγως τῶν δυνάμεων
μου, καθίστανεν ἔτι μᾶλλον δυσχερῆ καὶ ἔτι μᾶλλον βαρέα αὐτὴ
ἡ τοῦ προκατόχου μου ἐκτάκτως καὶ πολυειδῶς περιφανὴς ἀξία.

Ἄλλὰ καὶ ὁ ἀνὴρ, ὅστις μετὰ τὴν πρώτην ταύτην ἐκλογὴν μου καὶ κατὰ τὴν ἐν τῷ μεταξὺ ἐπελθοῦσαν ἀποδημίαν μου ἀνεδείχθη πρόεδρος τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας, ὑπῆρξεν ἀναμφιβόλως ὑπέρτερος ἐμοῦ καὶ ἕνεκα τῶν πρὸς αὐτὴν μακρῶν καὶ εὐδοκίμων ὑπηρεσιῶν καὶ ἕνεκα τῶν πολλῶν καὶ εἰδικῶν αὐτοῦ γνώσεων. Τούτων οὕτως ἐχόντων γίνεται δῆλον, ἀξιότιμοι κύριοι, ὅτι ἂν κατὰ τὸ παρελθὸν τοῦτο ἔτος δὲν ἐφάνησαν προσκόψαντα τὰ τῆς Ἑταιρίας, ἀλλ' ἐξηκολούθησαν μάλιστα καὶ πῶς προαγόμενα, τοῦτο ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν δεδοκιμασμένην ἐμπειρίαν καὶ τὸν ἀκρίματον ζῆλον τῶν ἄλλων τοῦ συμβουλίου μελῶν, ὑπὸ τῆς πρὸς τὸ ἔργον δυνάμεως τῶν ὁποίων ἐκαλύπτετο καὶ ἀνεπληροῦτο ἀποχρώντως ἡ ἀδυναμία ἡ ἐμή.

Ἐν γένει δὲ εἰς τὰ κατὰ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἀρχαιοτήτων ἐν Ἑλλάδι ἀφορῶν δὲν δύναμαι βεβαίως νὰ ἰσχυρισθῶ, ὅτι τὰ πάντα ἔχουσιν ἤδη ὡς ἄριστα καὶ ὅτι τὰ πάντα χωροῦσιν ὡς ἔδει. Τὸ παρελθὸν ὁμῶς ἀνασκοπῶν καὶ ποριζόμενος ἐξ αὐτοῦ τὴν ἀναντίρρητον ἀποδείξιν περὶ τῆς κατ' αὐτὸ βαθμιαίως ἐπελθούσης λίαν σπουδαίας, ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν, προόδου, δύναμαι μετὰ θάρρους νὰ ἐμβλέψω εἰς τὸ μέλλον, πᾶσαν τὴν δυνατὴν βελτίωσιν τῶν παρ' ἡμῖν ἀρχαιολογικῶν πραγμάτων, μετὰ πεποιθήσεως, ἐκ τοῦ μέλλοντος τούτου προσδοκῶν. Εἰς πᾶσαν δὲ περίπτωσιν ἐπιπόλαιος μόνον καὶ ἀνεπαρκὴς ἐπομένως κριτής, ἡδύνατο ν' ἀποδώσῃ ὀλιγωρίαν καὶ ἀμέλειαν οἰανδῆποτε εἰς τὰ ἐξ ἀρχῆς συμβούλια τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας περὶ τὰ ἀνατεθειμένα αὐτοῖς ἔργα, διότι αὐτὰ ἤδη τὰ ἀνέκαθεν καὶ μέχρι τοῦδε τακτικῶς ἐκδιδόμενα ἐνιαύσια πρακτικὰ τῶν συμβουλίων τούτων ἀναμφισβητήτως ἀποδεικνύουσιν, ὅτι οὐδέποτε εἶχον παύσει ταῦτα πᾶσαν καταβάλλοντα προσπᾶθειαν καὶ πᾶν μετερχόμενα μέσον πρὸς πᾶσαν δυνατὴν διόρθωσιν καὶ θεραπείαν τῶν ὁπωσδήποτε περὶ τὰ ἀρχαιολογικὰ κακῶς ἐχόντων. Ἀλλὰ τὸ ἐπιχειρημα τοῦτο δὲν εἶναι βεβαίως εὐκολον, οὔτε δύναται νὰ φανῇ τοιοῦτον εἰς ὄντινα ἀναλογισθῇ, ὅτι τὸ ἔδαφος τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν καὶ τῆς ἀρχαιολογικῆς μερίμνης δὲν εἶναι μικρά τις καὶ περιορισμένη ἢ σποραδικῶς μόνον ἀπαντῶσα περιφέρεια, ἀλλ' ὅτι τὸ ἔδαφος τοῦτο εἶναι τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος ἀνε-

ξαιρέτως. Τίνα δέ, ἄπειρα ἀληθῶς μέσα, ἀπαιτοῦνται πρὸς τοιαύτην ἐνέργειαν, εἶναι εὐνόητον εἰς πάντα, ὅστις ἀπλῶς τυγχάνει καλῆς πίστεως ἄνθρωπος. Ἐγὼ δὲ σήμερον εἰς τὰ εἰρημένα πρακτικὰ τῶν ἀπ' ἀρχῆς συμβουλίῶν τῆς Ἀρχαιο-λογικῆς Ἑταιρίας ἀναφερόμενος, εἰς τὰ ὅποια ὅλα ἀνεξαίρετως τὰ γενικὰ ζητήματα, τὰ πρὸς τὸ ἔργον τῆς Ἑταιρίας ταύτης σχετιζόμενα, ἐκτενῶς καὶ λεπτομερῶς, κατὰ καιρούς, ἀνεπτύχθησαν καὶ ἐξηγήθησαν, ἀπέχω νὰ ποιήσωμαι ἰδιαιτέραν τινὰ, καθόλου ἢ κατὰ μέρος περὶ αὐτῶν λόγον, θεωρῶν τὸ τοιοῦτον ὡς περιττὴν παλλιλογίαν. Ζητῶ δὲ μόνον τὴν ἄδειαν νὰ ἐπαναλάβω τὴν εὐχὴν ὑπὲρ τῆς δραστηρίας τῆς κυβερνήσεως ἐνεργείας πρὸς συγκέντρωσιν ἐν Ἀθήναις ὅλων τῶν ἀνὰ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα εὐρισκομένων ἀρχαιοτήτων ὅσαι μὴ συναπτόμεναι πρὸς τὸ ἔδαφος δύνανται νὰ θεωρηθῶσι χρήσιμοι πρὸς μελέτην καὶ διδασκαλίαν καὶ ἐπομένως πρὸς προαγωγὴν καὶ διάδοσιν παρ' ἡμῖν τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης.

Ἦδη ἀπόκειται εἰς ὑμᾶς, ἀξιότιμοι κύριοι, ἀφοῦ ἀκροασθῇτε τῶν ἐκθέσεων τοῦ κυρίου γραμματέως καὶ τοῦ κυρίου ταμίου ἐρὶ τῶν ὑπὸ τοῦ συμβουλίου πεπραγμένων κατὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔτος, νὰ κρίνητε καὶ ἀποφασίσητε περὶ τῶν ἐφεξῆς πρακτέων. Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἐπιτρέψω ἄλλεπαλλήλως τὸν λόγον εἰς τὰ δύο εἰρημένα μέλη τοῦ συμβουλίου, θεωρῶ, ὅτι ἔχω ἀπαραίτητον καθῆκον νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν δικαίαν ἐκτίμησιν ὑμῶν διὰ τὰς λίαν ἐργώδεις ὑπηρεσίας αὐτῶν, τὰς ὁποίας ἀμφοτέροι ἐξετέλεσαν μετ' ἀφοσιώσεως καὶ μετὰ νοημοσύνης, αἵτινες εἰσὶν ἄξιοι τῆς εὐγνωμοσύνης πάντων ἡμῶν.

Μετὰ ταῦτα παρελθὼν ὁ γραμματεὺς Στέφανος Α. Κουμανούδης ἀνέγνω ἔκθεσιν τῶν ἐν τῷ ἔτει πεπραγμένων ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου, ἔχουσιν ὡς ἐξῆς·

ΚΥΡΙΟΙ,

Ὁ λόγος ὁ περὶ τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου ἄρχεται καὶ ἐφέτος κατὰ τὰ εἰθισμένα ἀπὸ τῶν

ἀφορώντων εἰς τοὺς ἑταίρους τοὺς συγκροτοῦντας τὴν Ἑταιρίαν, οὔτινες καὶ ἂν δὲν εἶναι οἱ μόνοι παράγοντες τῶν χρημάτων δι' ὧν τελοῦνται τὰ ἀρχαιολογικὰ ἔργα, (διότι ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι, λ. χ. τὸ ἀρχαιολογικὸν λαχεῖον, καὶ αἱ ἑκτακτοὶ τινῶν προσφοραί,) εἶναι ὁμῶς πάντοτε ὁ κύριος πυρὴν, περὶ ὃν πᾶν στοιχεῖον δυναμοποιὸν τῆς Ἑταιρίας προστίθεται, εἶναι τὰ συγκεκριμένα καὶ αἰσθητὰ πρόσωπα τὰ ἔχοντα τὸ ἀφηρημένον ὄνομα Ἑταιρίας.

Ἐνεγράφησαν λοιπὸν καθ' ὅλον τὸ ἔτος εἰς τὸ μητρώον τῆς Ἑταιρίας ἡμῶν πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι νέοι ἑταῖροι εἰκοσιῆξ. Τὸ νὰ ἐγγράφωμαι δ' ἐκάστοτε νέοι ἑταῖροι εἶναι σωτήριον· οὕτω διατηρεῖται ἀδιάκοπος ἡ τοῦ γένους διαδοχή, διότι οἱ γεραίτεροι ἢ ἐκλείπουσι φυσικῶς ἢ ἀποκάνουσι συνεισφέροντες. Ἐκ τῶν εἰκοσιῆξ κάτοικοι μὲν τῆς πρωτευούσης ἦσαν εἰκοσιτέσσαρες, δύο δὲ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἐκ τοῦ ὅλου δὲ τῶν ἑταίρων ἀριθμοῦ, ὅστις εἶναι μέγας ἄλλ' εἰς πολλὰ τῆς γῆς μέρη διεσπαρμένος, καὶ διὰ τοῦτο ὅχι κατ' ἀκρίβειαν γνωστός ἡμῖν, ἀπέθανον ἐν τῷ ἔτει, καθ' ὅσον ἐμάθομεν, τέσσαρες, ὧν εἰς καὶ ὁ χρηστός ἡμῶν συμπολίτης Μιχ. Καραμάνος, ὅστις ἀπ' ἀρχῆς τῆς Ἑταιρίας διατελέσας ἑταῖρος συντρέχων χρηματικῶς κατέλιπεν αὐτῇ καὶ διὰ τῆς ἀπὸ 29 Ἰουλίου 1865 διαθήκης του κληροδότημα πεντακοσίων δραχμῶν, τέταρτος αὐτὸς ἐν διαστήματι 45 ἐτῶν, ὅσα μέχρι τοῦδε ζῇ ἡ Ἑταιρία ἡμῶν. Διεγράφησαν δὲ κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου ἐκ τοῦ μητρώου τῆς Ἑταιρίας τέσσαρες τῶν λαβόντων δίπλωμα τακτικοῦ ἑταίρου, ὡς μὴ ἐκπληρώσαντες οὐδὲ ἅπαξ τὴν περὶ συνδρομῆς υπόσχεσίν των.

Συνδρομὴν δὲ κατέβαλον ἐντὸς τοῦ ἔτους ἑταῖροι ἐν ὧν 161, καὶ δὴ 149 ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις κατοικούντων, 6 ἐκ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, 6 ἐκ τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Πρὸς τοῦτοισι συνέδραμον καὶ 12 σωματεῖα ἥτοι κοινά, 4 μὲν κοσμικά, 8 δὲ ἱεραὶ μοναί. Ἐκ τῶν κοσμικῶν ἔδωκεν, ὡς συνήθως, τὸ μέγιστον ποσὸν τὸ ἡμέτερον Πανεπιστήμιον δραχμὰς χιλίας, μετ' αὐτὸ δὲ ἔρχονται δῆμοι τρεῖς, ὁ Ἑρμουπολιτῶν Σύρου δρ. 200, ὁ Πειραιέων δρ. 100, ὁ Λεβαδέων δρ. 100. Ἐκ τῶν μονῶν ἐπτά εἶναι τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, μία τῆς Πελοποννήσου.

Τὰ ὀνόματα τῶν συνδραμόντων ἑταίρων τε καὶ σωματείων

καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἐκάστου συνδρομῆς θέλουσι κατὰ τὸ σύνθητες ἀναγραφῇ ἐν τέλει τῆς ἐκθέσεως ταύτης. Ἐνταῦθα δ' ἐξαίρετικῶς μνημονεύομεν τοὺς δόντας ἀπὸ 100 δραχμῶν καὶ ἀνωτέρω. Εἶναι· ὁ ἐν Πετροπόλει Ἰω. Κοντογιαννᾶκης, δούς τὴν πρὸ ἐτῶν τακτικὴν συνδρομὴν του, δρ. 560, οἱ ἐνταῦθα Μιχ. Μελάς δρ. 280, Μενέλ. Νεγρεπόντες δρ. 100, ὁ Μηθύμνης ἀρχιερεὺς Νικηφόρος Γλυκᾶς δρ. 101,50, ὅστις καὶ ἄλλην δωρεὰν πᾶνυ φιλοτίμως ἐποιήσατο τῇ Ἑταιρίᾳ.

Ἐκτακτον δὲ γενναίαν προσφορὰν προσήνεγκεν εἰς τὴν Ἑταιρίαν ἡ Ἑλληνικὴ ἐν Λονδίῳ κοινότης διὰ τοῦ πρώην πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἀγγλίᾳ Ἀλεξάνδρου Κοντοσταύλου, τοῦ προέδρου ἡμῶν, δρ. 16,582. Ὁ δὲ Νικόλ. Γ. Καραμάνος ἀνεψιὸς τοῦ προμνημονευθέντος κληροδότου, ἀφοῦ προθύμως κατέβαλε τὸ ρηθὲν κληροδότημα τοῦ θείου του, ἐδωρήσατο τῇ Ἑταιρίᾳ καὶ ἐξ ὀνόματος ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν του ὡς κληρονόμων τοῦ πατρός των Γ. Καραμάνου, χρηματίσαντος ταμίου τῆς Ἑταιρίας, τὰς 300 ἐκείνας δραχμὰς, περὶ ὧν εἵπομεν πέρυσιν, ὅτι ἐδικαιοῦντο οἱ κληρονόμοι νὰ τὰς ἀπαιτήσωσι παρὰ τῆς Ἑταιρίας, ὡς προερχομένας ἐκ λάθους λογιστικοῦ τοῦ πατρός των.

Ὁ δὲ ἐν Λονδίῳ Ἀλέξ. Α. Ἰωνίδης προσήνεγκεν ἐκτάκτως δρ. 112 καὶ ὁ ἐν Πόρτ-Σάϊδ τῆς Αἰγύπτου Νικόλ. Σταμέλος ἐδωρήσατο τὴν ἀξίαν ἐνὸς κερδηθέντος ὑπ' αὐτοῦ κλήρου τοῦ ἀρχαιολογικοῦ λαχείου, δρ. 68,24, καὶ ἡ Τράπεζα Κωνσταντινουπόλεως ὁμοίως τὴν ἀξίαν δύο τοιούτων, δρ. 136,48.

Ταῦτα μὲν οὕτως· ἐπὶ πόσον δὲ ἀνέβη τὸ ὅλον τοῦ ἔτους εἰσόδημα, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐκ τῶν κεφαλαίων τῆς Ἑταιρίας προσιόντων τόκων καὶ τῆς ἐκ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ λαχείου καὶ εἰ τινος ἄλλης εἰσπράξεως, θέλετε ἀκούσει μετ' ὀλίγον παρὰ τοῦ ταμίου.

Ἔργα ἀρχαιολογικὰ ἐντὸς τοῦ ἔτους διεξήγαγε τὸ Συμβούλιον τὰ ἐξῆς. Πρῶτον ἀνασκαφὰς εἰς ἑξ' διάφορα μέρη, αἵτινες πᾶσαι ὑπῆρξαν εὐτυχεῖς, ἀναδείξασαι πολλὰ καὶ καλὰ ἀρχαία, κινήτὰ τε καὶ ἀκίνητα, προβιβάζοντα μεγάλως τὴν γνῶσιν τοῦ ἀρχαίου βίου.

Τούτων τῶν ἀνασκαφῶν ἡ πρώτη, ἥτις μᾶλλον ἀνακάθαρσις

ὀνομαστέα, ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἐνταῦθα Ἀκροπόλεως, ἥς τὸ ἔδαφος ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου διανοεῖτο τὸ Συμβούλιον νὰ καθαρίσῃ καὶ ἐρευνήσῃ τὰ μὴπω ἐρευνηθέντα μέρη αὐτῆς. Ἐπεχειρήθη τὸ ἔργον τῇ 15 Μαρτίου, ἐπιστατοῦντος τοῦ γενικοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων Παναγ. Εὐστρατιάδου, τοῦ καὶ συμβούλου τῆς Ἑταιρίας, καὶ ἐξακολουθεῖ ἀκόμη.

Σημείωσις περὶ τοῦ ἔργου, ἐπιδοθεῖσα ἡμῖν ἀρτίως παρὰ τοῦ ἐπιστατοῦντος, λέγει· «Ἐκαθαρίσθη ἡδη τὸ κατὰ μεσημβρίαν τοῦ Παρθενῶνος μέρος, μετακινήντων τῶν αὐτοῦ κειμένων λίθων τοῦ ναοῦ μετὰ προσοχῆς καὶ ἀφαιρεθέντων τῶν νεωτέρων ρυπαρῶν χωμάτων καὶ οἰκοδομητικῶν ὑλῶν καὶ ἐρειπίων. Μετεβιβάσθη ἔπειτα ἡ ἐργασία εἰς τὸ κατ' ἀνατολᾶς τοῦ Μουσειῦ μέρος τῆς ἀκροπόλεως, ὅθεν προέβη ἐφεξῆς ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸ πρὸς βορρᾶν αὐτοῦ μέρος, τείνουσα μέχρι τοῦ βράχου, ἔνεκα τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων ἀρχαίων τῶν ἐρριμένων ἐνταῦθα ἔκπαλαι καὶ ὑπαρχόντων ἐν τοῖς κατωτέροις στρώμασι τῶν χωμάτων. Καὶ συνελέχθησαν μὲν ἡδη ἐν τοῖς χώμασι πλεῖστα καὶ λίθινα καὶ πήλινα καὶ χαλκᾶ ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς λείψανα καὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ τῆς γλυπτικῆς καὶ τῆς κεραμευτικῆς, ἐν οἷς καὶ ἀγαλμάτιον γυναικεῖον εὐμέγεθες, ἀλλ' ἔτι πλείονα εἶναι ἐλπίς νὰ συλλεχθῶσι. Καὶ εἶναι μὲν ταῦτα σχεδὸν πάντα κολοβά καὶ τὰ πλεῖστα δύσμορφα, ἀλλ' οὐχ ἥττον σπουδῆς καὶ μελέτης ἄξια, ὥς μαρτυροῦντα τὴν τῆς τέχνης βαθμιαίαν πρόοδον ἐν Ἀθήναις.»

Ἐδαπανήθησαν μέχρι τοῦδε δρ. 7221, 17.

Δευτέρα καὶ τρίτη ἀνασκαφὴ ἐγένετο ἐν *Ταναγρα* καὶ *Θεσπιαῖς* τῆς Βοιωτίας, ἐπιστατοῦντος τοῦ ἐφόρου τῶν κατὰ τὴν στερεὰν Ἑλλάδα ἀρχαιοτήτων Παναγ. Σταματάκη, οὗ τὴν ἐκθεσιν ἀναγινώσκομεν ἐνταῦθα κατ' ἐπιτομήν (1).

Τετάρτη ἀνασκαφὴ κατ' ἐξακολούθησιν ἐκ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐγένετο ἡ ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν τῇ *Ἐπιδαυρίᾳ*, ἐπιστατοῦντος τοῦ ἐφόρου τῶν κατὰ τὰς νήσους ἀρχαιοτήτων

(1) Ἡ ὅλη ἐκθεσις ἐκρίθη ὕστερον πρέπον νὰ δημοσιευθῇ ἐν τούτῳ τῷ τεύχει τῶν πρακτικῶν, καὶ παρεμπρὸς θέλει τὴν εὐρεῖ ὁ ἀναγνώστης ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ, μετὰ καὶ τοῦ προσήκοντος σχεδιογραφήματος.

Παναγ. Καθβαδία. Ταύτης τῆς ἀνασκαφῆς τὰ πορίσματα ἐγνώ-
ρίσθησαν ἤδη εἰς τὸ κοινὸν τῆς Ἑλλάδος διὰ δημοσιεύσεων ἐν
περιοδικοῖς καὶ ἐφημερίσι τῆς πρωτεύουσας. Ἀναγινώσκομεν δὲ
καὶ ἐνταῦθα ἐπιτομον σημείωσιν, ἐπιδοθείσαν ἡμῖν ὑπὸ τοῦ ἐπι-
στατήσαντος (1).

Ἐδαπανήθησαν δρ. 3932,59.

Ὁ δὲ Α. Ζηνόπουλος μηχανικὸς πᾶν φιλοτίμως κατεσκεύασε
τὸ δημοσιευόμενον σχέδιον τῶν τελευταίων ἀποκαλυφθέντων
ἐρειπίων.

Πέμπτη ἀνασκαφὴ καὶ ἐπισκευὴ ὁμοῦ ἐγένετο ἐν τῇ *Κορινθίᾳ*.
Ἐκεῖ παρὰ τὸν ποταμὸν Χιλιομοδίου κατὰ τὴν διασταύρωσιν
τῆς ἀμαξίτου τῆς ἐκ παλαιᾶς Κορίνθου εἰς Καλαμάχιον ἀγούσης
καὶ τῆς ἐκ νέας Κορίνθου εἰς Ἄργος, καὶ δὴ κατὰ τὴν θέσιν τὴν
ὀνομαζομένην κοινῶς Μεγάλῃ πόρτᾳ, εἶχεν εὑρεθῇ τυχαίως τῷ
1881 κτιστὸς ἀψιδωτὸς τάφος, ἔχων ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν δι' ἀμ-
μοκονίας ἐπιεχρισμένων τοίχων γραφὰς πολυχρώμους ἱκανῶς
σωζομένας. Καὶ πρῶτον μὲν, ὅπως δυστυχῶς ἐνίοτε παρ' ἡμῖν
συμβαίνει, οἱ ἐργάται τῆς κατασκευαζομένης τότε ἀμαξίτου καὶ
κτίσται ἄλλοι κτίζοντες παρακείμενον ὑδρόμυλον κατέστρεψαν
ἐκτὸς ὀλίγων μερῶν τὰς τρεῖς ἐκ τῶν τεσσάρων πλευρῶν τοῦ
τάφου. Περυφθὲς δ' ὕστερον τέλη Φεβρουαρίου ὁ ἔφορος Π.
Σταματάκης πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ κτίσματος, ἀνηρεύνησε διὰ σκα-
φῆς τὰ διασωθέντα αὐτοῦ μέρη, εὔρεν ἐν τῷ ἐδάφει αὐτοῦ λεί-
ψανα λαρνάκων σαρκοφάγων, ἐξ οὗ συνεπέραναν, ὅτι πρόπαλαι
εἶχε συληθῇ ὁ τάφος καὶ ἀνήνεγκεν εἰς τὸ Συμβούλιον ἐν ἐκθέσει
λεπτομερεῖ τὰς παρατηρήσεις του περὶ τῶν γραφῶν μετὰ καὶ
προχείρου σχεδίου τοῦ κτίσματος, ἐπειπὼν καὶ τοῦτο, ὅτι ὑπάρ-
χουσιν ἐν τοῖς πέριξ καὶ ἐτέρων ὁμοίων τάφων ἐρείπια, ὧν τινα
ἔδει νὰ ἐρευνηθῶσι. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς Ἀθήνας ἐκόμισε καὶ τινα
δείγματα τοῦ κεχρωματισμένου ἐπιχρίσματος καὶ ἀπεικίσματα
μορφῶν τινῶν, εἰλημμένα δι' ἐπιθέσεως διαφανοῦς χάρτου, ἰδίᾳ
δὲ τῆς μορφῆς πρεσβύτου ἱσταμένου ὀρθοῦ ἐν σχήματι πενθοῦν-
τος. Ἐκ τῆς ἀξιολογότητος τούτων τῶν ἀπεικασμάτων παρεκί-

(1) Ὁ ἀναγνώστης θέλει εὑρεῖ ὁλόκληρον καὶ τὰν τὴν ἔχουσιν παρεμπρὸς ἐν
τούτῳ τῷ τεύχει μετὰ καὶ τοῦ προσήκοντος σχεδιογραφήματος.

νήθη τὸ Συμβούλιον νὰ πέμψῃ εὐθὺς κατόπιν τὸν Δ. Φίλιον (ἅτε τοῦ Σταματάκη μεταβάλλοντος ἀλλαχοῦ) ἵνα ἐπὶ πλέον ἐξετάσῃ καὶ ἀσφαλίσῃ διὰ περιοικοδομήσεως τὸ κτίσμα, ἅμα δὲ παρεκάλεσε καὶ τὸν δόκιμον παρ' ἡμῖν ζωγράφον Νικηφ. Λύτραν, ἵνα ἀπελθὼν ἐκεῖ ἴδῃ, ἂν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξαίρεθῇ τὸ ἔχον τὰς γραφὰς κονίαμα καὶ κομισθῇ εἰς Ἀθήνας, ἥ, ἂν τοῦτο ἀδύνατον, ἀπεικονίσῃ τὸ ὅλον πιστῶς διὰ χρωμάτων ὡς ὁμοιοτάτων. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκ τοῦ τοίχου ἐξαίρεσις ἐφάνη ἀδύνατος, ἀνευ βλαβῶν σημαντικῶν τῆς λίαν ἐκτεταμένης ζωγραφίας, ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Λύτρα ἐπὶ ὀθόνης ἡ ἀπεικόνισις ἰσομεγέθους τῷ πρωτοτύπῳ καὶ παριστώσα τὰ μὲν σαφεῖ καὶ ἄρτια, τὰ δὲ ἀμυδρὰ ἢ κολοβὰ, ὅπως ἐσώζοντο, καὶ κομισθεῖσα εἰς Ἀθήνας ἐξετάθη ἐπὶ πλαισίου ξυλίνου καὶ ἰδρῦθη προσωρινῶς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ. Εἶναι δὲ ὕψους μὲν 2, 92, πλάτους δὲ 3, 52, τὸ πρῶτον καὶ μόνον ἕως τῶρα δεῖγμα τοιαύτης τῶν ἀρχαίων ζωγραφίας ἐν Ἑλλάδι· διότι ὅσα ἄλλα λείψανα γραφῶν ἐντοιχίων περιῆλθον μέχρις ἡμῶν καὶ ὑπὸ διαφόρων περιηγητῶν ἱστορήθησαν, ἐν Αἰγίνῃ λ. χ. καὶ εἶπου ἄλλοι, ἢ εὐρέθησαν ἐν κακῇ καταστάσει καὶ ὕστερον ἔτι πλέον ἢ καὶ ὀλοτελῶς ἐφθάρησαν, ἢ ἦσαν μικρὰ τινα καὶ ὅλως ἀσήμαντα.

Περὶ τῶν γραφῶν τοῦ Κορινθιακοῦ τούτου τάφου δὲν δυνάμεθα νὰ διαλάβωμεν ἐπακριβῶς, διότι πρὸς τοῦτο μακρὰ προαπαιτεῖται ἔρευνα, ὁποῖαν δὲν ἠυκαιρήσαμεν νὰ ποιήσωμεν. Εἰς τέσσαρας ἐπαλλήλους χώρας ἥτοι ζώνας ὀριζοντίους διαιρεῖται ἡ ἐξωγράφημένη τοῦ τοίχου ἐπιφάνεια, ἐξ ὧν ἡ μὲν κατωτάτη ἔχει κανοῦν ἐνέχον ὀπώρας καὶ ἄνθη, ἔτι δὲ ὀρόνται καὶ δύο πτηνὰ καὶ σωρὸς ἄλλος ὀπωρῶν διαφόρων, ἐνθυμίζων ἡμῖν τὴν γραφίδα τῶν Ὀλλανδῶν Seghers, Huysum καὶ ἄλλων, ἡ δὲ δευτέρα πρὸς τὰ ἄνω ἔχει μορφὰς ἀνθρώπων μοναχὰς ἥτοι μονὰς μεταξὺ νυμφῶν ἢ κογχῶν (niches), ἱσταμένους ὀρθὰς ἐν ἀποστήμασι συμμετέτροις, ἡ δὲ τρίτη χώρα, ἡ καὶ περιεργωτάτη πασῶν, ἀλλὰ καὶ λίαν δυσείκαστος, ἔχει πολλὰς (περὶ τὰς 10 ἢ 13) μορφὰς ἀνθρώπων τῶν μὲν εἰς διαφόρους θέσεις καὶ οἷον περὶ τράπεζάν τινα ἐπιμήκη ἐπὶ κλίνης ἀνακειμένων καὶ καθημένων, τῶν δὲ ἐνθεν καὶ ἐνθεν κατὰ τὰ δύο ἅκρα τῆς τραπέζης ἄλλως διατεθειμένων μετὰ καὶ σκευῶν τινῶν· ἡ δὲ τετάρτη χώρα ἡ ἀνωτάτη, οὕσα εἰς τετρά-

γωνα διηρημένη διὰ καθέτων γραμμῶν, ἔχει γραφὴν σταφυλῶν ἀνηρητημένων. Ταῦτα περίπου ἔχει ἡ ἀρκτική πλευρά, μικρὸν δέ τι μέρος τῆς δυτικῆς πλευρᾶς διασωθὲν ἔχει προτομὴν νεανικὴν ἐπὶ στήλης Ἑρμοειδοῦς· καὶ ὑποκάτω ἐν ἄλλῃ ἐδάφει δενδρύλιον γεγραμμένον.

Τοσαῦτα μὲν περὶ τῆς εἰκόνης· ἐν ᾧ δὲ χρόνῳ αὕτη ἀντεγράφετο ὑπὸ τοῦ ζωγράφου καὶ ἐβδομάδας τινὰς ὕστερον, ὁ Δ. Φίλιος ἐξήτασε τό τε κτίσμα ἐπὶ πλέον, καὶ τὰ πέριξ δέ, ἔνθα ὅμοια ἄλλα κτίσματα ἐν ἐρειπίοις κεῖνται περὶ τὰ 30, ὡς ἔγραφεν ἡμῖν, ἀλλ' ἐν οὐδενὶ εὔρε σφζομένης τοιχογραφίας, εἰ μὴ που γραμμὰς μόνας κεχρωματισμένας, δηλούσας τὴν εἰς χώρας διαίρεσιν· ἀνέσκαψε δὲ καὶ τάφους ἄλλοιους, τοῦ κοινοτέρου δηλ. εἰδους, ἐν τῇ θέσει τοῦ Ἰσθμοῦ τῇ καλουμένῃ «Κυρᾶς Βρύση» ὡς καὶ ἐν ἄλλῃ καλουμένῃ «Κοράκου βρύση» ἐξ ὧν καὶ κτερίσματά τινα ἐκόμισεν εἰς Ἀθήνας, ἐν οἷς καὶ μία λήκυθος τῶν λευκῶν, ὅποῃαι αἱ Ἀττικάι. Ἐπὶ τέλους περιφκοδόμησε καὶ ἡσφάλισε τὸν κτιστὸν τάφον δι' ἀψίδος. Περὶ πάσης δὲ τῆς ἐργασίας τοῦ ὑπέβαλεν εἰς τὸ Συμβούλιον ἐκθέσεις ἐχούσας πολλὰς λεπτομερείας.

Ἐδαπανήθησαν εἰς τὸ ὅλον ἔργον δραχ. 3869, 15. Θεωροῦμεν δέ, ὅχι ὑπερβολικὸν τὸ ποσὸν ἀπέναντι τοῦ ἐπιτευχθέντος ἀποτελέσματος, τοῦ ὅτι δηλ. περιεσώθη τὸ κτίσμα καὶ ἀπεικονίσθη ἡ ζωγραφία του. Ἄν ἡ εὔρεσις αὐτοῦ ἐγίνετο κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς συστάσεως τοῦ νέου ἡμῶν Ἑλληνικοῦ κράτους, ὅτε τὰ πάντα παρ' ἡμῖν ἦσαν ἀσθενῆ ἢ ἀνοργάνωτα, ἀναμφιβόλως ἤθελεν ἀφανισθῇ, χωρὶς ἡ ἱστορία τῆς καλλιτεχνίας νὰ καρπωθῇ τι. Ἄς συγχαρῶμεν λοιπὸν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπὶ ποσὸν προωδευμένη ἐποχῇ καὶ ᾗ ἐλπίζωμεν κρείττονας ἐνεργείας τῶν μεθ' ἡμᾶς ἐν τοῖς τοιούτοις.

Ἐκτῇ ἀνασκαφῇ μεγάλη ἐπεχειρήθη ἐπιστατοῦντος τοῦ αὐτοῦ Δ. Φιλίου τῇ 6'. τοῦ μηνὸς Ἰουνίου ἢ ἐν *Ἐλευσῶνι*, ἔργον, ἐφ' ὃ ἀπὸ πολλοῦ ἡ Ἑταιρία παρσκευάζετο, τὰ δὲ πλείονων ἐτῶν Συμβούλια αὐτῆς ἐκ συνεννοήσεως μετὰ τῆς Κυβερνήσεως προσεπᾶθον νὰ ἐλευθερώσωσι πρῶτον τὸν χῶρον, ἐφ' οὗ ἔμελλον νὰ ἐργασθῶσι δεόντως οἱ σκαφεῖς. Ὡς ἐκ προτέρων λογοδοσιῶν ἠξέυρετε, ἐσκοπεύετο ἡ ἐξαγορὰ καὶ καθαιρέσεις πολλῶν οἰκιῶν

κειμένων εντός τοῦ ἱεροῦ περιβόλου τῆς Δήμητρος, ὡς καὶ ἡ μέ-
 τάθεσις τῆς αὐτοῦ ἐκκλησίας. Τὰ Συμβούλια δὲ τῆς Ἑταιρίας,
 ἵνα διευκολύνωσι τοῦτο, προκατέβαλλον ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου τὸ
 τίμημα εἰς τοὺς ἐξοικιζομένους ιδιώτας, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ
 τοῦ ἔτους 1877. Τὸ δὲ παρελθὸν θέρος, ἂν καὶ ἀκόμη ἔμενον
 τινες οἰκίαι ἀνεξαγόραστοι διὰ τὴν δυστροπίαν τινῶν ιδιοκτητῶν
 ἢ διὰ τὸ ὅτι αὐταὶ ἦσαν ἐπίδικοι, ἄλλαι δὲ καὶ ἐξαγορασθεῖσαι
 δὲν εἶχον καθαιρεθῆ διὰ διάφορα αἷτια, ἂν καὶ ζητημάτιά τινα
 ἄλλα προκαταρκτικὰ, ἀναγόμενα εἰς τὴν μεθοδικωτέραν τῆς μελε-
 τωμένης ἀνασκαφῆς πορείαν, δὲν εἶχον ἐντελῶς λυθῆ, ὅμως τὸ
 Συμβούλιον ἔκρινεν ὅχι καλὸν τὴν περαιτέρω ἀναβολὴν τῆς ἐνάρ-
 ξεως τῆς ἀνασκαφῆς καὶ ἐπροτίμησε νὰ ἔχῃ μᾶλλον δυσχερείας
 τινὰς ἐν τῇ τοῦ ἔργου διεξαγωγῇ, παρὰ περιμένον τὴν τελείαν
 ἄρσιν πάντων τῶν κωλυμάτων νὰ βλέπῃ τοὺς μῆνας καὶ τὰ ἔτη
 παρερχόμενα μὲ κίνδυνον καὶ τοῦ νὰ ἐγκαταλειφθῇ ἡ ὅλη ἐπι-
 χείρησις, ὅπερ δὲν ἦτο ὅλως ἀπίθανον, ὡς ἔχουσι τὰ παρ' ἡμῖν.
 Οὕτω λοιπὸν ἀπεφασίσθη ἡ ἑναρξίς τοῦ ἔργου, ἵνα καὶ πάλιν
 δοκιμασθῇ καὶ ἐνδειχθῇ ἡ ἀλήθεια τῆς ἀρχαίας ρήσεως· ἀρχὴ δὲ
 τοι ἡμῖς παντός.

Κατὰ γνώμην δὲ ὁμόθυμον τοῦ Συμβουλίου, σχηματισθεῖσαν
 ἐκ λόγων σπουδαίων, αἱ σκαπάναι τῶν σκαφέων κατηνέχθησαν
 πρῶτον ὅχι ἐκεῖ τοῦ ἐδάφους, ἐνθα τις ἀπλῶς οὕτω θεωρῶν τὰ
 πράγματα θὰ ἐνόμιζε πρέπον, ἐν τῇ θέσει δηλ. τοῦ πολυμαρμά-
 ρου σωροῦ τῶν διπλῶν προπυλαίων τοῦ ἱεροῦ περιβόλου, ἵνα
 οὕτω καλῶς ἡ ἐργασία ἀρχομένη ἀπὸ τῶν ἐν χθαμαλῷ τόπῳ
 δῆλων ἐρειπίων καὶ δηλότερα αὐτὰ καθιστᾶσα προχωρήσῃ ἐπὶ
 τὰ ἀνωτέρω κείμενα ἄδηλα, ἀλλὰ ἐκρίθη δέον Ὀμηρικῶς νὰ
 χωρήσωμεν, ἐμβάλλοντες εἰς μέσα τὰ πράγματα, εἰς αὐτὸ δηλ.
 τὸ τελεστήριον ἢ μέγαρον τῆς θεᾶς, τὸ τόσον ἀτελῶς πρὸ ἐνὸς
 περίπου αἰῶνος ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας τῶν ἐξ Ἀγγλίας *Dilettanti*
 ἐρευνηθὲν καὶ ὕστερον πάλιν ὀλοτελῶς ἐπικαλυφθέν· τὰ δὲ προ-
 πύλαια τοῦ περιβόλου, τὰ πρὸ εἰκοσαετίας ὅπως οὖν πλείοτερον
 ἐρευνηθέντα ὑπὸ Γάλλων καὶ νῦν ὄντα ἱκανῶς ἐμφανῇ, ἡδύναντο
 νὰ περιμείνωσιν ἐπὶ τινα χρόνον ἀκόμη τὴν τελείαν αὐτῶν ἀνα-
 κάθαρσιν. Καὶ δὲν μετενόησε τὸ Συμβούλιον ἐπὶ τῇ ἀποφάσει

του ταύτη. Ἦδη πολλὰ ἐντὸς ἐπτὰ μηνῶν καὶ σπουδαῖα καὶ ἀπροσδόκητα ἐνεφανίσθησαν πράγματα ἐκ τῆς οὕτω ἐνηργμένης ἀνασκαφῆς, ἐξ ὧν οὐκ ὀλίγα τινὰ καὶ ἐγνωρίσθησαν εἰς τὸ κοινὸν διὰ δημοσιεύσεων ἐν περιοδικοῖς καὶ ἄλλα θέλουσι προσεχῶς γνωρισθῇ, μετὰ καὶ σχεδίου τῶν ἀνεσκαμμένων τόπων ὅπερ παραγγελθὲν ἤδη κατασκευάζεται (1). Ἡ ὅλη δαπάνη ἀνέβη εἰς δραχ. 19,832 : 21.

Τοσαῦτα μὲν περὶ ἀνασκαφῶν. Ἐπισκευὴν δέ τινα ἀρχαίου κτίσματος κατὰ τὸ ληξάν ἔτος ἄλλην παρὰ τὴν τοῦ Κορινθιακοῦ τάφου, περὶ ἧς εἵπομεν, δὲν ἔχομεν νὰ σημειώσωμεν. Μόνον αὐλόγουροι τινὲς τῆς ἐνταῦθα Ἀττάλου στοᾶς, βλαπτόμενοι ἐκάστοτε παρὰ τῶν περικτιόνων καὶ διὰ τοῦτο κατὰ πᾶν σχεδὸν ἔτος ἐπεσκευαζόμενοι, ἐπεσκευάσθησαν καὶ ἐφέτος διὰ δαπάνης δρ. 400: 30.

Ἄλλος δὲ αὐλόγουρος μέγας, ὁ τῆς ἀνασκαφῆς τῆς περὶ τὸ Δίπυλον καὶ τὴν νεκρόπολιν τοῦ ἔξω Κεραμεικοῦ, εἰς ὃν πέρυσιν ἐδαπανήθησαν ὑπὲρ τὰς 3 χιλ. δρ. δὲν ἐκπληροῖ τὸν σκοπὸν του, νὰ καθιστᾷ δηλ. τὸν ἐντὸς χώρον ἀπρόσβατον εἰς τοὺς ἀναγώγους καὶ καθάριον, δι' οὓς λόγους εἵπομεν πέρυσιν ἐν τῇ λογοδοσίᾳ, διηγηθέντες πιστῶς καὶ ἱστορικῶς, πῶς ἡ Ἑταιρίαις δὲν ἐβοηθήθη ἀπὸ ἐτῶν ὑπὸ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, ὡς ἔδει, ἵνα ἡ ἀσχημοσύνη τῶν τόπων ἐκείνων ἐκλείψῃ καὶ ὁ περίξ ἀὴρ μὴ μολύνῃται πρὸς βλάβην τῆς υἱείας τῆς πόλεως. Τὰ Συμβούλια τῆς Ἑταιρίαις οὐδέποτε ἦσαν ἀναίσθητα πρὸς τὸ ὑφεστῶς κακὸν καὶ πρὸς τὰς μομφὰς τὰς πολλάκις ὑπὸ τῆς δημοσιογραφίας ἐξενεχθείσας. Ἀλλὰ πρέπει νὰ πεισθῇ τὸ κοινὸν τῆς πρωτευούσης, ὅτι ἄνευ τῆς νομίμου ἀρωγῆς τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν οὐδὲν θέλει κατορθώσῃ ἡ Ἑταιρία διὰ μόνων τῶν χρημάτων της. Ἡ δὲ ἀρωγὴ αὕτη, τόσα ἔτη ἐπιζητούμενη ἐγγράφως τε καὶ προφορικῶς παρ' ὧν δεῖ, δὲν ἔρχεται.

Ἀγοραὶ δὲ ἐνταῦθα ἀρχαίων ἔργων τέχνης καὶ ἐπιγραφῶν πρὸς πλουτισμὸν τῶν τῆς Ἑταιρίαις συλλογῶν ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, πολὺ δὲ πλείονες ἢ ἄλλοτε, δαπανηθέντος ποσοῦ δραχμῶν 19,286: 80. Μόνον ἅπαξ ἐν ἔτει

(1) Ἴδε παρεμπρὸς τὴν ὅλην ἐκθεσιν τοῦ ἐπιστατήσαντος, ὡς καὶ τὸ σχέδιον.

1876 εἶχε δοθῇ διὰ ἀρχαῖα ποσὸν πλησιάζον τὸ ἐφετεινόν, δραχμαὶ 15,563.

Περὶ τῆς ποιότητος τῶν ἀγορασθέντων δὲν δυνάμεθα νὰ ἐκταθῶμεν. Ἄς ἐκτιμηθῶσι κατὰ τὴν ἀξίαν των παρὰ τῶν μελλόντων νὰ ἴδωσιν αὐτὰ καὶ μελετήσωσι. Ἀρκεῖ μόνον νὰ εἰπώμεν, ὅτι εἶναι μετὰξὺ αὐτῶν καὶ τινα σπάνια, ἴσως καὶ κἀνὲν μοναδικόν.

Δωρεαὶ δὲ ἀρχαίων εἰς τὴν Ἑταιρίαν ἐγένοντο τὸ ἔτος τοῦτο μέτριοι κατὰ τε τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιόν. Τὰ ὀνόματα τῶν δωρητῶν θὰ περιληφθῶσιν εἰς τὴν ἔκθεσιν ταύτην, ὅταν τυπωθῇ. Ἀνεγράφοντο δὲ μετ' εὐγνωμοσύνης καὶ ἐν δηλώσει, ἃς τὸ γραφεῖον τῆς Ἑταιρίας κατεχώριζεν ἐκάστοτε εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς πρωτευούσης. Ἀλλὰ δωρεὰς ἀξίας πολλοῦ λόγου ἔχομεν τὴν πεποιθήσιν, καθὼς καὶ ἄλλοτε πρὸς ὑμᾶς διὰ πλειόνων εἵπομεν, ὅτι τότε θὰ λάβωμεν, ὅταν καὶ τοῦ Κράτους καὶ τῆς Ἑταιρίας αἱ συλλογαὶ ἐν οἰκοδομαῖς συντετελεσμέναις διαταχθῶσιν εὐπρεπῶς. Πρὸ τούτου οἱ ἔχοντες ἀρχαῖα συμπολιταὶ θὰ προτιμῶσι νὰ τὰ φυλάττωσιν ἐν ταῖς ἰδίαις αὐτῶν οἰκίαις. Ἀλλ' ὑπάρχουσι βεβαίως καὶ ἐξαιρέσεις, ὅτε ἰδιαίτεροι περιστάσεις παρακινουσί τινας νὰ δεικνύωσιν ἤδη ἀπὸ τοῦδε τὴν ἐλευθέριον διάθεσιν των πρὸς τὸ κοινὸν τῆς Ἑλλάδος. Ὅλη συλλογὴ βαρύτιμος Αἰγυπτιακῶν ἀρχαιοτήτων ὅτι προπέρυσιν ἐδωρήθη τῇ Ἑλληνικῇ Κυβερνήσει παρὰ τοῦ ὁμογενοῦς Ἰωάννου Δημητρίου τοῦ ἐκ Λήμνου, πάντες γινώσκετε, ὡς καὶ ὅτι αὕτη παραληφθεῖσα παρὰ τῆς Ἑταιρίας διευθετήθη ἐν μιᾷ τῶν αἰθουσῶν τοῦ Μετσοβείου πολυτεχνείου. Ἀγγέλλομεν νῦν, ὅτι ὁ γενναῖος δωρητὴς συμπληρῶν τὸ δῶρόν του ἐπεμψε τὸν παρελθόντα Ἰούνιον ἐπτά ἐτικιθῶτια πλήρη ἀρχαιοτήτων εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, ἅπερ ὡσαύτως παρεδόθησαν τῇ Ἑταιρίᾳ, ἀλλὰ δὲν ἀνοίχθησαν ἀκόμη, ἀπαιτήσαντος τοῦ δωρητοῦ τὴν ἀναβολὴν τῆς ἀνοίξεως, ἕως οὗ εὐκολυνθῇ νὰ πέμψῃ καὶ τὸν κατάλογον τῶν ἐν αὐτοῖς περιεχομένων.

Περὶ τοῦ ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ Μουσείου τῆς Ἑταιρίας καὶ ἰδίως περὶ τῶν δύο ἔτι προσληφθεισῶν αἰθουσῶν καὶ περὶ διασκευῆς αὐτῶν καὶ ἐπιπλώσεως, ἵνα καταστῶσι πρόσφοροι εἰς ὑποδοχὴν τῶν ἐκ τοῦ Βαρβακείου μετακομισθέντων ἀρχαίων, ἐρρέθησαν ἐν τῇ περυσινῇ λογοδοσίᾳ τοῦ Συμβουλίου ἱκανά, ὅτε καὶ

ἡλπίζετο, ὅτι ἐντὸς τριῶν μηνῶν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἀνοιχθῶσιν εἰς τὸ κοινὸν αἱ δύο αἰθουσαι, ἀλλ' αἱ ἐργασίαι αἱ πολλαὶ καὶ ποικίλαι ἰδοὺ ἀπῆρτησαν ἄλλους ἐννέα μῆνας, καὶ μόλις σήμερον δυνάμεθα νὰ ἀγγείλωμεν, ὅτι κατὰ τὰ μέσα τοῦ προσεχοῦς μηνὸς θέλει ἀνοιχθῇ ἡ μία τῶν αἰθουσῶν τούτων, ἡ δὲ ἄλλη ὑστερώτερα, εἰ καὶ πάντα τὰ ἐπιπλα κ' ἐκείνης ἤδη κατεσκευάσθησαν. Τὴν ὅλην δὲ ἐπιστάσιαν τῶν ἔργων τῆς διατάξεως εἶχεν ἐφ' ἑαυτοῦ ὁ ἐπιμελητὴς τοῦ τῆς Ἑταιρίας Μουσείου Ἀθαν. Σ. Κουμανούδης, προστεθέντος ἔτι καὶ ἐνὸς τρίτου κλητῆρος πρὸς τοῖς δυσὶν ὑπάρχουσι, τοῖς λίαν ἀπησχολημένοις ἐν ταῖς ἐτέραις αἰθούσαις, αἱ ὁποῖαι ἠνοίγοντο εἰς τὸ κοινὸν καθ' ἑκάστην. Ἐδαπανήθησαν εἰς τὰ διάφορα Μουσειακὰ ἔργα δρ. 28,303:85. Ἐκ τούτων αἱ 1451 ἐδόθησαν ἰδίως διὰ συγκολλήσεις ἀρχαίων. Ὁ αὐτὸς ἐπιμελητὴς συνέτασσε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα καὶ τὸν κατάλογον τῶν εἰσρεόντων πάντοθεν ἀρχαίων τῆς Ἑταιρίας (1). Ἐφθάσαμεν δὲ ἐν αὐτῷ τὸν γενικὸν ἀριθμὸν 13,273 (2). Πέρυσιν ὁ ἀριθμὸς ἦτο 12,569. — Ἡνοίγετο δὲ τὸ Μουσεῖον διὰ τε τοὺς ἐταίρους καὶ δι' ἅπαν τὸ κοινὸν τῆς πρωτευούσης καθ' ἑκάστην, πλὴν τῆς Κυριακῆς, καὶ τὸ ἐκ τῶν εἰσιτηρίων εἰσπραχθὲν ἐφέτος ποσὸν ἀνέβη εἰς δρ. 1639. Ἀλλὰ δὲ 20 δραχμαὶ εἰσεπράχθησαν ἐκ πωλήσεως καταλόγου

(1) Τὰ ἀρχαῖα τῆς Ἑταιρίας, ἃ καταγράφονται εἰς τὸν κατάλογον τοῦτον, εἶναι ἀποτεθειμένα ἐν διαφόροις τόποις, τὰ μὲν πλεῖστα ἐν τοῖς ὑπογεῖσις τοῦ Βαρβακείου καὶ ἐν τῷ Μετσοβεῖῳ πολυτεχνεῖῳ (πλὴν τῶν ἐν αὐτῷ Αἰγυπτιακῶν, Μυκηναίων, Ναυπλιακῶν, Σπαταίων καὶ Ἀχαρνικῶν, ἃ εἰς ἰδίους καταλόγους καταγράφονται) καὶ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ, ὅχι ὅλγιστά δὲ ἐν ταῖς περιοχαῖς τοῦ λεγομένου Βουλευτηρίου, τῆς Ἀττάλου στοᾶς, τῶν Γιγάντων, τοῦ Κατηφόρη, ἔτι ἐν τοῖς ὑπαίθροις τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου, τῆς ἔξω τοῦ Διπύλου νεκροπόλεως, τοῦ Διονυσιακοῦ Θεάτρου, τοῦ Ἀσκληπείου, τέλος ἐν αὐτῇ τῇ Ἀκροπόλει παρὰ τῷ τῶν ἀπομάχων φυλακείῳ καὶ ἐν ἰδιαιτέρῳ ἐκεῖ πλησίον οἰκίσκῳ, διασκευασθέντι εἰς προσωρινὸν Μουσεῖον.

(2) Σύγκειται ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἐκ τῶν ἑξῆς καθ' ὕλην εἰδικῶν ἀριθμῶν· λιθίνων 3821, χαλκῶν 972, (ἐξ ὧν 100 σταθμά), σιδηρῶν 48, μολυβδίνων 2140, (ἐξ ὧν 1149 σύμβολα καὶ 355 σταθμά), ἀργυρῶν 56, χρυσῶν 187, ὀστρίνων 95, ὑαλίνων 244, διαφόρων ὕλων 295, πηλίνων ἀγγείων 2799, πηλ. μορφῶν 1287, πηλ. μητρῶν ἢ τύπων 146, πηλ. λύχνων 544, πηλ. σκευῶν 261, πηλ. θραυσμάτων 247, πηλ. πυραμιδοειδῶν καὶ κωνοειδῶν 102, πηλ. φακοειδῶν καὶ ἀρτοειδῶν 28, πηλ. λαδῶν ἀμφορέων ἐνεπιγράφων 4. Ἰστέον δέ, ὅτι αἱ λαβαὶ ἀμφορέων αἱ ἐνε-

τῶν Μυκηναίων ἀρχαίων, ὃν ὑπὸ τοῦ δ^εοῦ Ἑρ. Σχλίεμαν συν-
ταχθέντα Γαλλιστὶ καὶ τυπωθέντα εἰς τρισχίλια σῶματα παρα-
πίγραφοι (ἐκ Ρόδου, Θάσου, Πάρου, Κνίδου, Κολοφῶνος καὶ ἄλλων τόπων)
συμποσούνται νῦν ὑπὲρ τὰς 10 χιλιάδας, ἐξ ὧν μέγα μέρος ἐξεδόθη ὑπὸ Α. Du-
mont ἐν τῷ βιβλίῳ Inscriptions céramiques de Grèce, Paris, 1871.

Νομίσματα δὲ ὑπάρχουσι τὰ ἑξῆς·

Χρυσᾶ.

Ἑλληνικὸν (ἐξ ἡλέκτρου).	1
Ῥωμαϊκὰ (ὧν τὸ ἐν νομισματοσίμῳ).	3
Βυζαντινά.	249
Βενετικά.	5
Κουρδικὸν καὶ Περσικόν.	2
	260

Ἀργυρᾶ.

Ἑλληνικά.	570
Ῥωμαϊκὰ (ἐν οἷς καὶ ἐκ κράματος billon).	240
Παρθικῶν βασιλείων.	167
Βυζαντινῶν, μέσων καὶ νεωτέρων χρόνων.	107
	1084

Ἐκ κράματος potin.

Numi Alexandrini.	509
---------------------------	-----

Κίβδηλα νεώτερα.

Ἀργυρᾶ.	12
Χαλκᾶ.	12
	24

"Ἄλλα δὲ χαλκᾶ ἔτι ὑπάρχουσιν διαφόρων ἐθνῶν καὶ ἐποχῶν, ἀκατάτακτα ὑπὲρ
τὰς 20 χιλιάδας, ὧν τὰ πλείστα ἐντελῶς ἄχρηστα ὡς ἐφθαρμένα.

"Εἰ σημειοῦμεν, ὅτι τῶν πηλίνων τῆς Ἑταιρίας ἀγγείων ὑπάρχει Γαλλιστὶ ἐν-
δεδομένος κατάλογος ὑπὸ Μ. Collignon, τυπωθεὶς ἐν Παρίσι τοῦ 1878, τῶν
δὲ πηλίνων μορφῶν ὡσαύτως Γαλλιστὶ ὑπὸ J. Martha, ἐν Παρίσι τοῦ 1880. Ἐν
δὲ τῷ πέρυσιν ἐκδοθέντι βιβλίῳ τοῦ L. v. Sybel τῷ ἐπιγραφομένῳ Katalog der
Sculpturen zu Athen, Marburg, 1881, εἴδομεν ὅτι καὶ τὰ τῆς Ἑταιρίας
λίθινα γλυπτὰ περιεγράφησαν σχεδὸν πάντα. Ἀναφέρομεν καὶ τὸν ἐξῆς ἐπίτομον
κατάλογον τῶν Ἀθηνῶν Μουσείων Die Museen Athens, von Dr A. Milch-
höfer. Athen, Karl Wilberg, 1881. "Ἄς εὐχρηθῶμεν δὲ καὶ Ἑλληνικοῦ κατα-
λόγου ἔκδοσιν.

λαβοῦσα δῶρον ἡ Κυβέρνησις ἔπεμψεν εἰς τὴν Ἑταιρίαν, ἵνα πωλῇται πρὸς ὄφελος τοῦ ταμείου αὐτῆς.

Ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Ἑταιρίας ἠύξησε τὸ ἔτος τοῦτο πλείοτερον παρὰ ἄλλοτε, καὶ ἐκ δωρεῶν μὲν, ἀλλὰ μάλιστα διότι κατ' εὐκαιρίαν τινὰ ἐκ παλαιοπωλικοῦ ἐν Εὐρώπῃ ἐργαστηρίου ἡγοράσθησαν ὅχι ὀλίγα περιηγητικὰ καὶ μουσειογραφικὰ βιβλία εἰς Γαλλικὴν, Γερμανικὴν καὶ Ἀγγλικὴν γλῶσσαν, ὧν τινὰ καὶ βαρύτιμα διὰ τὰς ἐν αὐτοῖς εἰκονογραφίας καὶ σχέδια τόπων καὶ κτισμάτων, δοθέντος ποσοῦ δραχ. 2440: 85 διὰ 46 τόμους (ἐν οἷς καὶ τὰ δευτικά). Ἐκρίθη ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου πρέπον ν' ἀρχίσῃ ἡ Ἑταιρία νὰ συνειθίζῃ εἰς δαπάνας ὅχι γλίσχρας ὑπὲρ κτήσεως βιβλίων ἀρχαιολογικῶν, διότι ἐν πρωτευούσῃ πόλει, οἷα αἱ νῦν Ἀθῆναι, ἐνθα καὶ ὁμογενεῖς καὶ ἄλλογενεῖς λόγιοι πολλοὶ διαρκῶς διαδισκῶσιν ἢ διέρχονται ἐπὶ βραχὺ διατρίβοντες, δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὰς πολλὰς αὐτῶν χρεῖας μία ἢ δύο δημόσιαι βιβλιοθήκαι, ἡ Ἐθνικὴ σὺν τῇ τῆς Βουλῆς, αἵτινες οὐδ' αὐταὶ εἶναι ὅσον ἡθέλει τις ἐπιθυμήσει, πλούσιαι. Ἀλλὰ καὶ πλουσιώταται ἂν ἦσαν, πολλάκις συμβαίνει τὸ βιβλίον οὐ ἔχει τις μεγίστην χρεῖαν ἐν ρητῇ τινι ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ, νὰ μὴ εὐρίσκηται πρόχειρον· τότε ἀσπᾶσιον ἐπικούρημα γίνεται τρίτη τις ἢ καὶ τετάρτη βιβλιοθήκη, προσιτῇ εἰς τοὺς χρῆζοντας. Αἱ δὲ Ἀθῆναι, τὸ τῆς Ἑλλάδος Μουσεῖον, κατὰ τὸ δοθὲν αὐταῖς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὄνομα, νὰ φιλοτιμῶνται πρέπει καὶ ἐν τῇ νέᾳ αὐτῶν ἀναβιώσει ὡς ἐστία φωτὸς ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἀνατολὴν, νὰ μὴ ὑστερῶσι πολὺ τῆς ἀρχαίας των δόξης. Εἰρήσθω δ' ἐνταῦθα χάριν ἱστορίας, ὅτι ἡ Ἑταιρία ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1837 πρώτης συστάσεώς της μέχρι τοῦ 1858 οὐδὲ ἐν βιβλίον ἡγόρασε· τόσον τὰ ἡμέτερα τότε ἦσαν ἀσθενῆ· ἀλλὰ μόνον ὅσα τῇ ἐχαρίζοντο ἐλάβαν, ὀλιγοστά βέβαια καὶ ἐκεῖνα καὶ οὐδὲ πάντα ὕλης ἀρχαιολογικῆς· πρῶτον δ' ἐν ἔτει 1859 ἐδαπάνησε ποσὸν τι δι' ἀγορὰν τοῦ Συντάγματος τῶν Ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν τοῦ Βοικηίου καὶ ἔκτοτε μετὰ δειλίας μὲν ὡς εἰκὸς καὶ φειδοῦς, συστηματικῶς δὲ, εἰς ἀρχαιολογικῶν βιβλίων ἀγορὰς προέβαινε καθ' ἕκαστον ἔτος, νῦν δὲ ἐχώρησεν ὀλίγον γενναϊότερον.

Τὰ δὲ δωρηθέντα καθ' ὅλον τὸ ἔτος βιβλία καὶ φυλλάδια εἶναι

18. Πίναξ αὐτῶν ὡς καὶ τῶν ἀγορασθέντων θέλει προσαρτηθῇ ταύτῃ τῇ ἐκθέσει, ὅταν τυπωθῇ. Προέχουσι δὲ ἐν τοῖς δωρηθεῖσιν, ὡς συνήθως, τὰ πεμφθέντα παρὰ τῶν Κυβερνήσεων τῆς Ῥωσσιῆς καὶ τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας. Ἔστω δὲ γνωστὸν εἰς τοὺς ἐταίρους, ὅτι πάντων τῶν βιβλίων τῆς Ἑταιρίας ὑπάρχει κατ'ἀλόγος ἐν δελτίοις.

Παρελήφθησαν δὲ ἐν τῷ ἔτει τούτῳ παρὰ τοῦ γλύπτου Λαζ. Φυτάλη ἐξεργασμέναι αἱ μαρμάριναι προτομαὶ τῶν προέδρων τῆς Ἑταιρίας Ἰακώβου Ρίζου καὶ Φιλίππου Ἰωάννου καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ δωματίῳ ὅπου ἡ βιβλιοθήκη τῆς Ἑταιρίας ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ.

Ὑπὲρ δὲ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ κράτους πολλῶν ἀρχαιοτήτων, αἱ ὁποῖαι ὅσον εἶναι ἐπιθυμητὸν δὲν ἐφορεύονται, (διότι οἱ τρεῖς μόνον παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ὑπάρχοντες διωρισμένοι ἔφοροι δὲν ἐπαρκοῦσιν) τὰ Συμβούλια τῆς Ἑταιρίας ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν μεριμνῶσι μὲν καὶ θέλουσι νὰ πράττωσιν ὅτι συντελεστικὸν πρὸς τὴν αὐτῶν συντήρησιν, δυσκολεύονται δὲ πολὺ διὰ τὴν σπάνιν τοῦ χρεώδους προσωπικοῦ καὶ τῶν χρηματικῶν μέσων. Ὅμως δὲ τὸ δυνατόν ἐγένετο καὶ τοῦτο τὸ ἔτος εἰς τινὰ μέρη. Πρὸς τὴν Θεσσαλίαν ἰδίως, τὴν αἰσίως συσσωματωθεῖσαν τῷ Ἑλληνικῷ βασιλείῳ, ἔτρεψε τὸ Συμβούλιον τὴν προσοχὴν του, λαβὼν ἀφορμὴν τὰς πληροφορίας, ἃς περιηγηταὶ πρῶτον ὁμογενεῖς καὶ ἄλλογενεῖς, ἔπειτα δὲ καὶ ὁ τῆς Ἑταιρίας ἀντιπρόεδρος ἔδωκεν, ὁ δὲ τὸν τόπον ἐπισκεψάμενος κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος, προσέτι δὲ καὶ ὅσα τινὲς ἄλλοι λόγιοι ἐκείθεν διὰ τῶν ἐφημερίδων ἢ διὰ γραμμμάτων πρὸς τὴν Ἑταιρίαν ἐδήλωσαν. Ὅθεν ἤδη ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς ἦλθε τὸ Συμβούλιον εἰς ἀλληλογραφίαν μετὰ τοῦ νομάρχου Θεσσαλίας Θ. Θεοχάρη, ὃν παρεκάλεσε νὰ μεριμνήσῃ ἰδιαίτατα ὑπὲρ σωτηρίας τῶν κατὰ τὴν χώραν ἀρχαίων καὶ ἅμα ἐδήλωσεν αὐτῷ, ὅτι προθύμως θέλει καταβάλλει πᾶσαν δαπάνην ἣτις ἤθελε χρειασθῇ πρὸς περισυναγωγὴν αὐτῶν εἰς δημόσια καταστήματα. Εὗρε δὲ ἐν τῷ ἀνδρὶ μεγάλην προθυμίαν πρὸς τοιαύτην ἐνέργειαν, ὅστις καὶ οἰκοθεν ἤδη πρότερον εἶχε διατάξει εἰς τοὺς ὑπ' αὐτὸν τὰ δέοντα δι' ἐγκυκλίων. Ὑστερον δὲ καὶ ἀντίτυπα τοῦ ἀρχαιολογικοῦ νόμου λαβὼν σταλέντα αὐτῷ

παρὰ τοῦ Συμβουλίου διένειμεν εἰς τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς πρὸς ὁδηγίαν των. Ἐφιλοτιμήθησαν δὲ καὶ αἱ ἐπιτόπιοι ἀρχαὶ ἐν Λαρίσῃ, Τυρνάβῳ, Βώλῳ, Ραψάνῃ, Βελεστίνῳ νὰ ἐκτελέσωσι τὸ καθήκον αὐτῶν, ὡσαύτως δὲ καὶ τινες τῶν νεωστὶ διορισθέντων καθηγητῶν καὶ διδασκάλων συνέπραξαν, καὶ οὕτω περιεσυνάχθησαν ὅχι ὀλίγα ἀρχαῖα, ἰδίως ἐν Λαρίσῃ μὲν ἐν τῷ Διδασκαλείῳ, μέχρι τοῦδε 166 γλυπτὰ ἢ ἐνεπίγραφα μάρμαρα, ἐν Τυρνάβῳ δὲ ἐν τῷ δημαρχείῳ 8, καὶ ἀλλαχοῦ τινα, ἐξ ὧν καὶ ἀντίγραφα ἐστάλησαν εἰς τὴν Ἑταιρίαν. Ἐνέκρινε τὸ Συμβούλιον ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ καὶ τόδε· νὰ κτισθῇ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ ἐν Λαρίσῃ Διδασκαλείου δαπάνη τῆς Ἑταιρίας οἰκοδομῆς τις μετρία, ἵνα περιλάβῃ τὰ συναχθέντα καὶ συναχθησόμενα ἀρχαῖα, ὅσα δὲν κριθῶσιν ὡς μετακομιστέα εἰς τὸ Κεντρικὸν Μουσεῖον τῶν Ἀθηνῶν. Ἦδη δὲ καὶ σχέδιον ἐποίησεν τῆς οἰκοδομῆς ὁ μηχανικὸς ὁ ἐκεῖ, παραγγελίχ τοῦ νομάρχου. Ἐν τοῖς περίρξ δὲ τοῦ Βώλου πρὸς βορρᾶν τοῦ χωρίου Διμήνι γνωσθέντος τὴν παρελθοῦσαν ἄνοιξιν ὅτι ὑπάρχει τύμβος τις πᾶν ἀρχαῖος, ἔχων ὁμοιότητα πρὸς τοὺς Μυκηνῶν καὶ Μενιδίου, ἄξιός ἐρεῦνης, ἐσκέφθη τὸ Συμβούλιον νὰ πέμψῃ ἀμέσως πρὸς τοῦτο τὸν ἔφορον Σταματᾶκην, ἀλλ' ἀνεβλήθη ἡ ἀποστολὴ, ἕνεκα μάλιστα τοῦ ὅτι ὁ Σταματᾶκης ἦν τότε ἀπασχολημένος ἐν Δελφοῖς καὶ ἀλλαχοῦ περὶ ἔργα μὴ ἐπιδεχόμενα διακοπῇ. Εἶχεν ὁμως ληφθῇ ἡδη πρότερον πᾶσα φροντίς παρὰ τοῦ ἐπάρχου Βώλου Ἰω. Κοντάκη, τοῦ καὶ ἐκ προτέρων τῆς Ἑταιρίας λογοδοσιῶν γνωστοῦ ὑμῖν ὡς φιλαρχαίου, ὅπως μὴ τυχὸν ὁ τύμβος λάθρα ἀνοιχθῇ καὶ συληθῇ. Προσεχῶς δὲ θὰ γίνῃ ἡ δι' ἀνασκαφῆς αὐτοῦ ἐξέτασις, ληφθείσης ἡδη τῆς ἀδείας παρὰ τοῦ Ὑπουργείου. Εἰς τὰς ἀνωτέρω δὲ καταλεχθείσας περισυναγωγὰς καὶ ἐπιμελείας ἀρχαίων ἐδαπάνησεν ἡ Ἑταιρία ὅχι πλεόν των 302 δραχμῶν. Ἄν προσθέσῃτε καὶ 456 δραχ. ἃς κατέβαλε ὑπὲρ ἀγορᾶς δύο ἀρχαϊκῶν ἐπιτυμβίων ἀναγλύφων ἐκ Λαρίσης, ἃ μετεκομίσθησαν ἐνταῦθα, γίνεται τὸ ὅλον των δαπανηθέντων δραχμαὶ 758, ποσὸν βέβαια μικρόν· ἀλλὰ ἐγνώσθη οὕτω εἰς τοὺς κατοίκους τῆς νεωστὶ ἐλευθερωθείσης χώρας, ὅτι ἔστι τις καὶ ἐν Ἑλλάδι ὁ προνοῶν ὑπὲρ σωτηρίας τῶν προγονικῶν μνημείων καὶ ἡ πρὸς αὐτὰ στοργὴ δὲν εἶναι

ἀποκλειστικὸν ἰδίωμα τῶν ἐκ δύσεως καὶ βορρᾶ περιηγητῶν. Ἵνα δὲ τοῦτο στερεῶς πιστευθῇ παρὰ τῶν κατοίκων ἐκείνων τῶν μερῶν ὡς καὶ τῆς λοιπῆς Ἑλληνικῆς ἐπικρατείας, χρεῖα πολλῆς ἔτι καὶ συντόνου παρ' ἡμῶν ἐνεργείας ὡς καὶ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως.

Καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀρχαίων, ἃ οἱ Γερμανοὶ σκάψαντες ἀνέδειξαν, ἔκρινε δέον τὸ Συμβούλιον νὰ δαπανήσῃ καθὼς πέρυσιν, οὕτω καὶ ἐφέτος, ποσὸν τι εἰς ἐργασίας, ἃς ὑπέδειξεν ὁ ἔφορος Κωνστ. Δημητριάδης ὡς ἀπαραιτήτους καὶ κατεπειγούσας, χάριν ἐξασφαλίσεως ἢ καλλίονος τῶν εὐρεθέντων συντηρήσεως ἐν ὅσῳ δὲν ἀποφασίζεται ὁριστικῶς περὶ αὐτῶν, καὶ ἐδαπανήθησαν δρ. 1143: 55. Παρὰ δὲ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας ἐρωτηθὲν τὸ Συμβούλιον, ὅποιαν ἔχει γνώμην περὶ τοῦ τόπου, ἐνθα πρέπει ὁριστικῶς νὰ μείνωσι τὰ πολύτιμα ταῦτα καὶ διδασκτικώτατα ἀρχαῖα, ἀπήντησεν ἐγγράφως ἐν μηνὶ Ἀπριλίῳ, ὅτι πάντα τὰ ἔργα τέχνης τὰ μὴ στενῶς συνδεόμενα μετὰ τῶν οἰκοδομῶν καὶ πρὸ πάντων ὁ Ἑρμῆς τοῦ Πραξιτέλους πρέπει νὰ μετακομισθῶσιν εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις κεντρικὸν Μουσεῖον, ἐνθα ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν καὶ μελέτη παρὰ τῶν ἀπανταχοῦ γῆς ἀρχαιολόγων εὐκολωτέρα θὰ γίνεταί καὶ καρποφορωτέρα ἢ ἐν τῇ ἀποκέντρῳ Ὀλυμπίᾳ, τῇ ἐστερημένῃ βιβλιακῶν καὶ ἄλλων βοηθημάτων. Πρέπει δὲ νὰ γίνῃ ὡς τάχιστα ἡ μετακόμισις των, ἵνα μὴ, χρονίζοντας τοῦ πράγματος, πάθωσιν ἀνήκεστον καὶ ὕστερον ἀνωφελῶς μετανοῶμεν.

Πρὸς τοῦτοις ἀναφέρομεν, ὅτι ἐπλήρωσεν ἡ Ἑταιρία καθ' ὅλον τὸ ἔτος μισθοὺς ἀρχαιοφυλάκων ἐν Χαιρωνείᾳ, Τανάγρα, Θεσπιαῖς, Μυκῆναις, Ναυπλίᾳ καὶ Νεμέᾳ. Εἰσῆχθησαν δὲ καὶ τινα λίθινα ἀρχαῖα ἀγορασθέντα χρήμασι τῆς Ἑταιρίας εἰς τὰς συλλογὰς τὰς ἐν Τανάγρα καὶ Θήβαις, ὧν ἡ σημειώσεις ἐκάστοτε στέλλεται εἰς τὸ ἡμέτερον Συμβούλιον. Ἰδίως δὲ τὸν κατὰλογον τῶν ἐν τῇ Θηβαϊκῇ συλλογῇ ἀρχαίων προσεβίβασεν ἀπὸ τοῦ ἀρ. 218 μέχρι τοῦ 243 ὁ μέχρι πρὸ μικροῦ ἐπαρχιακὸς αὐτόθι δημοδιδάσκαλος Ἐπαμ. Κορομάντζος, ὁ γνωστὸς ὑμῖν καὶ ἐκ προτέρων λογοδοσιῶν.

Τὰ ἐξῆς ρηθησόμενα ἀναφέρονται εἰς τὰς σχέσεις, ἃς ὡς ἐκ

τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων, ἔχει ἡ Ἑταιρία πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ εἰς βουλευόμενα αὐτῆς καὶ προτάσεις καὶ εὐχάς.

Ἐξηκολούθησε τὸ Συμβούλιον δι' ὅλου τοῦ ἔτους προκαταβάλλον ἀτόκως ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου δι' ἄλλας τε δαπάνας ἀρχαιολογικάς, ὡς ἐλάχιστοτε παρίστατό τις χρεία ἐν τῷ Ὑπουργείῳ Παιδείας μὴ προβλεφθεῖσα ἐν τῷ τοῦ Κράτους προϋπολογισμῷ, καὶ μάλιστα διὰ ἐξαγορὰν ἰδιωτικῶν οἰκιῶν καὶ γηπέδων ἀρχαιολογικῆς σημασίας ἐν Ἀθήναις, Πειραιεῖ καὶ Ἐλευσίνι, χάριν μελλουσῶν ἀνασκαφῶν. Μία τούτων τῶν γενομένων ἀγορῶν εἶναι ἰδιαιτέρας μνείας ἀξία ἡ τοῦ ἐν τῇ Ὠρωπίᾳ γῆ Ἀμφιαραείου, εἰς ἣν τὰ μάλιστα συνετέλεσε τὸ Συμβούλιον, ἀποστέλλαν ἐπὶ τοὺς τόπους ἐν μηνὶ Ἀπριλίῳ τὸν ἀντιπρόεδρον καὶ τὸν γραμματέα τῆς Ἑταιρίας, ἵνα παρατηρήσαντες τὰ σφζόμενα ἐν τῇ θέσει Μαυροδήλεσι ἐρείπια, τοὺς αὐτόθι ἐνεπιγράφους καὶ γλυπτοὺς λίθους ὡς καὶ τὸν περίβολον, πιστώσωσιν, ὅτι ὄντως ἡ ἀρχαία θέσις τοῦ μαντείου περιέρχεται εἰς κτῆσιν τοῦ δημοσίου, καθὼς ἐλλόγως παρεδέχθησαν οἱ δοκιμώτεροι τῶν ἱστορησάντων τὰ μέρη ἐκεῖνα (1). Ἀφοῦ οἱ ἀπόστολοι ἐβεβαίωσαν τοῦτο, ἐτελέσθη ἡ ἀγορά.

Πέρυσιν εἴχομεν εἰπεῖ ἐν τῇ λογοδοσίᾳ, ὅτι τὸ 1881 ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ τὸ Συμβούλιον ἔγραψεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, ὅτι εἶναι πρόθυμον νὰ προκαταβάλῃ ἀτόκως τὴν δαπάνην πρὸς ἐξοικοδόμησιν καὶ τῆς τρίτης πλευρᾶς τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου, ἵνα παρασκευασθῇ οὕτω χώρος πλείων πρὸς ὑποδοχὴν καὶ τακτικὴν ἰδρυσιν τῶν πολλῶν τοῦ Κράτους καὶ τῆς Ἑταιρίας λιθίνων γλυπτῶν, τὰ ὅποια δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἐσχορπισμένα εἰς διάφορα μέρη. Λυπούμεθα δὲ σήμερον λέγοντες, ὅτι καὶ μέχρι τοῦδε δὲν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ Ὑπουργείου ἀπάντησιν εἰς τὴν πρότασιν

(1) Μόνος ἦσας ὁ Γάλλος Hanriot ἐν τῇ περὶ τῶν δῆμων Ἀττικῆς πραγματείᾳ του ἔθεσε τὸ Ἀμφιαραεῖον εἰς ἄλλον τόπον, κατὰ τὴν Ἀγίαν Παρασκευήν, ὃν τόπον ἐπεσκέψαντο ὡσαύτως οἱ τῆς Ἑταιρίας ἀπόστολοι, ἀλλὰ δὲν εἶδον τοὺς λόγους τοῦ ἀνδρὸς πειστικούς. Ἰδιαίτατα δὲ συνηγοροῦσιν ὑπὲρ τῆς θέσεως Μαυροδήλεσι τὰ κατὰ χώραν καὶ νῦν ἔτι εὐρισκόμενα βᾶθρα ἐνεπίγραφα καὶ εἰς ὅρος (ὀρόσημον) τοῦ περιόλου ἔχων τὰ «Ὀρος» μὴ τοιχοδομεῖν ἐντὸς τῶν ὅρων ἰδιώτην. ▪ (Ἴδε Bul. de cor. hel. 1879, σ. 437). τοιαῦτα δηλ. μνημεῖα, ὅποια εἶναι πάντῃ ἀπίθανον, ὅτι μετεκομίσθησαν ἐκεῖσε ἀλλαχόθεν.

ἡμῶν ἐκείνην. Ἐν τούτοις τὰ λίθινα ἀρχαῖα τῆς Ἑταιρίας τὰ ὅποια καθ' ἐλάχιστην πληθύνουσιν, εἴτ' ἐξ ἀνασκαφῶν εἴτ' ἐξ ἀγορᾶς καὶ δωρεῶν προερχόμενα, δὲν ἔχομεν πῶς νὰ τὰ οἰκονομήσωμεν, διότι τὰ ὑπόγεια τοῦ Βαρβακείου τὰ εἰσέτι κατεχόμενα ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας εἶναι ἤδη πρὸ πολλοῦ ὑπερπεπληρωμένα. Ὅθεν ἐξακολουθοῦμεν μὲν στέλλοντες εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον ἐκαστοτε ὅσα λίθινα ἀποκτῶμεν (*) ἀλλὰ παντάπασι δὲν εὐχαριστοῦμεθα βλέποντες αὐτὰ δι' ἔλλειψιν τοῦ προσήκοντος χώρου ἀποτιθέμενα ὅπου καὶ ὅπως δὲν θέλομεν. Ἐσχάτως δὲ ἰδόντες ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Κράτους ἐγγεγραμμένον πῶσον 50 χιλ. δραχμῶν διὰ πρόδον τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Μουσείου, εὐχόμεθα νὰ ψηφισθῇ ὑπὸ τῆς βουλῆς, ὕστερον δὲ κατὰ πόδα νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ τοῦ ἔργου ἐκτέλεσις.

Χρεωστοῦμεν δὲ καὶ τὸ ἐξῆς νὰ εἰπώμεν, ὃν σχετικόν πῶς πρὸς τὰ ἀνωτέρω· ὅτι τὸ Συμβούλιον εἰς μίαν τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας πρὸς τὴν Ἑταιρίαν γενομένην ἀνακοίνωσιν ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ 1881, τῆς ὁποίας τὸ ἀντικείμενον ἐν τῇ περυσινῇ πρὸς τοὺς ἑταίρους λογοδοσίᾳ ὑπεδηλώθη ὡς δυσχερὲς καὶ δυσαπόδεκτον καὶ διὰ τοῦτο τότε ἀνεβλήθη ἡ περὶ αὐτοῦ ἀπόφασις· τὸ Συμβούλιον, λέγομεν, διασκεφθὲν κατ' ἐπανάληψιν, ἀπήντησε τῇ 8 Μαρτίου 1882, ὅτι προκαταβολὴν μόνον ἄτοκον ἡδύνατο νὰ παράσχῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἐπαρκῆ πρὸς ἵδρυσιν τῶν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσεῖῳ λιθίνων γλυπτῶν καὶ δὴ ὅχι ἐνὸς ἢ δύο τῶν μεγάλων, ἀλλὰ πάντων μεγάλων τε καὶ μικρῶν, ὅσα χωρεῖ ἡ 6^α πλευρὰ, κατὰ τινα δυνατὴν ἐν τῷ παρόντι τάξιν, οὐδόλως δὲ αὐτὸ τὸ Συμβούλιον νὰ μετὰσχῃ τοῦ ἔργου τῆς ἰδρύσεως διὰ ἰδίας του ἐπιτροπῆς. Εἰς τὴν πρότασιν ταύτην, οὔσαν πρακτικὴν βεβαίως καὶ σκόπιμον πρὸς ὃ τείνει καὶ Κυβέρνησις καὶ Ἑταιρία, δὲν ἐλάβομεν μέχρι τοῦδε ἀπάντησιν. Ἐν δὲ τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Κράτους διὰ τὸ 1883 εἶδομεν ἐγγεγραμμένον πῶσον πρὸς μετακόμισιν ἅμα καὶ ἵδρυσιν γλυπτῶν ἐν τῷ Μουσεῖῳ, μόνον 1500 δραχμῶν, δηλ. ἴσον καὶ τῷ μηδενί.

Ἔτι λέγομεν, ὅτι καὶ κατὰ τὸ ἤδη ληξάν ἔτος τὸ Συμβούλιον ἐσύστησεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐπαναληπτικῶς τὸν Δ. Φίλιον

(*) Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο 117 κομμάτια ἐστάλησαν.

ἵνα διορισθῇ ἔφορος ἀρχαιοτήτων, ἀφοῦ ἤδη ἱκανὸν χρόνον ὑπηρέτησεν εἰς ἔργα ἀρχαιολογικά, ὡς ἐν ταῖς προηγουμέναις δυσὶ λογοδοσίαις ἐδηλώθη. Ὡσαύτως δ' ἐσύστησεν ὡς διοριστέον ἔφορον καὶ τὸν δεῦτερον Α. Δ. Οἰκονόμον, ὅστις εἶχε σπουδάσει ἀρχαιολογίαν ἐν Εὐρώπῃ ὡς ὑπότροφος τῆς Κυβερνήσεως. Ἄλλ' ἀφοῦ ἐκεῖνος ἀπῆλθε πρὸ ἐνὸς καὶ ἡμίσεος ἔτους εἰς Θεσσαλονίκην ἵνα διευθύνῃ τὸ ἐκεῖ γυμνάσιον, ἀντ' αὐτοῦ ἐσύστησε τὸ Συμβούλιον τὸν δεῦτερον Χρῆστον Τσουνταν, ὅστις ἐπίσης ἐνέκυψεν εἰς ἀρχαιολογικάς μελέτας καθ' ὃν χρόνον ἐν Γερμανίᾳ ἐσπούδαζε. Γνωστὸν δὲ εἶναι, ὅτι ἡ Κυβέρνησις αὐτῇ ἀναγνωρίσασα τὴν μεγάλην χρεῖαν ἐφορεύσεως, ἣν ἔχουσιν αἱ τοῦ τόπου ἡμῶν πολυπληθεῖς ἀρχαιοότητες, ἀφ' ὅτου μάλιστα ἠυξήθη τὸ βασιλεῖον, εἰσήγαγεν πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον περὶ προσθήκης δύο ἔτι ἐφόρων, καθ' ἃ εἶχε παρακαλέσει τὸ Συμβούλιον καὶ τὸ νομοσχέδιον ψηφισθὲν ἐκυρώθη. Ὅθεν δὲν βλέπομεν τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἀναβάλλεται τόσον καὶ ὁ διορισμὸς τῶν προσώπων. Ἐνεκα τῆς ἀναβολῆς ταύτης τὸ Συμβούλιον προσέλαβε ἐσχάτως καὶ τὸν ρηθέντα Χρ. Τσουνταν εἰς ἔμμισθον ὑπηρεσίαν τῆς Ἑταιρίας, καθὼς πρότερον τὸν Φίλιον. Ἄλλ' εὐχεται νὰ μὴ διατελέσῃ ἐπὶ πολὺ ἔτι βαρυνόμενος οὕτω ὁ τῆς Ἑταιρίας προϋπολογισμὸς, νὰ διορισθῶσι δὲ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως οἱ δύο νῦν θεωρηθέντες ἄξιοι συστάσεως, εἰς τὸ μέλλον δὲ νὰ νομοθετηθῶσι καὶ ἄλλαι θέσεις ἐφόρων, διότι κατὰ τὴν πρὸ πολλοῦ διαβιβασθεῖσαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν γνώμην τοῦ Συμβουλίου, χρεῖαν ἔχει ἡ ἀρχαιολογία τοῦλάχιστον δεκαπέντε ἐφόρων, ὅσοι εἶναι οἱ τοῦ βασιλείου νομοί.

Δύο ἔτι ἔχομεν εὐχάριστα ἀγγέλματα ν' ἀναγγείλωμεν τοῖς Ἑταίροις. Περὶ τὰ ἄκρα τῶν Ἀθηνῶν τὰ πρὸς ἀνατολὰς καὶ μεσημβρίαν καὶ δύσιν ἐδίδοντο κατὰ καιροὺς κακῶς ἄδεια οἰκοδομῶν καὶ ἐπεκαλύπτοντο οὕτω τόποι ἀρχαιολογικῆς σημασίας, οἵτινες ἔπρεπε νὰ τηρῶνται κενοὶ διὰ μελλούσας ἀνασκαφάς, καὶ ὁδοὶ δὲ ἐχαράττοντο ἐπιβλαβεῖς εἰς ἀρχαῖα σφζόμενα κτίσματα, περὶ ὧν ὅχι ἀπαξ ἐποίησεν ἡ Ἑταιρία παραστάσεις εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἰδίως δὲ ἤτησε παρ' αὐτῆς νὰ συγγνωματεύῃ πάντοτε ὁ Γενικὸς ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων εἰς πᾶσαν μεταβολὴν ἢ

ρύθμισιν τῆς ρυμοτομίας ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ, γινομένην ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἑσωτερικῶν, ἵνα οὕτω προλαμβάνωνται αἱ εἰς τὰς ἀρχαιοτήτας ἐπιφερόμεναι βλάβαι. Καὶ αὕτη μὲν ἡ αἵτησις ἂν θὰ εἰσακουσθῇ κατὰ τρόπον καθολικόν, κανονικόν καὶ διαρκῆ, ἀγνοοῦμεν, εἰδικῶς ὅμως διὰ ἐν τοῦλάχιστον μέρος τῶν Ἀθηναίων ἐγένετό τις πρὸ μικροῦ ἀπόφασις καλῆς διαρρυθμίσεως. Κατὰ παραγγελίαν δὲ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν ὑπουργοῦ κληθέντες δύο τῶν Συμβούλων τῆς Ἑταιρίας μετὰ καὶ τοῦ Γενικοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων, ἵνα ἴδωσι πῶς ἐν τῷ τμήματι τῶν δημοσίων ἔργων ἐσχεδιάσθη ἡ αἰτηθεῖσα τροποποιήσις τῶν περὶ τὸ Ὀλυμπιεῖον ὁδῶν, αἵτινες νῦν κακῶς ἔχουσιν, εἶδαν ὅτι καλῶς ἐγένετο τὸ νέον σχέδιον, ἅτε ἱκανοποιοῦν τὰς εὐλόγους ἀπαιτήσεις τῆς ἀρχαιολογίας καὶ ἐξέφρασαν τὴν ἐπὶ τούτῳ εὐχαριστίαν τοῦ Συμβουλίου. Περιμένεται δὲ νῦν ἡ ἐκτέλεσις τῶν καλῶς ἀποφασισθέντων.

Τελευταῖον ἀγγέλλομεν, ὅτι μετ' οὐ πολὺ ἐκπληροῦται εἰς τῶν πόθων, ὃν εἶχομεν πολὺν ἤδη χρόνον ἅπαντες, νὰ ἴδωμεν ἐπαναλαμβανομένην τὴν ἔκδοσιν τῆς *Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος*, ἣτις πρὸ ἐννέα ἐτῶν εἶχε διακοπῇ. Ἀφοῦ ὑπερενικῆθησαν οὐ μικραὶ δυσχέρειαι διὰ τῆς ἐπὶ τὸ σκοπιμώτερον μεταβολῆς τοῦ παλαιότερου κανονισμοῦ, ἀπεφασίσθη πρὸ τινος ἡ ἐπανάληψις τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐφημερίδος ἐξ ὀνόματος καὶ δαπάνῃ τῆς Ἑταιρίας, συγχρητοσύνης καὶ τῆς Κυβερνήσεως. Ἦδη δὲ καὶ ὕλη ἱκανὴ συνήχθη διὰ τὸ πρῶτον φυλλάδιον, ὅπερ ἐκδίδεται ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς μηνός. Προοιωνιζόμεθα δὲ ἀδιάκοπον ἐφεξῆς τὴν πρόοδον τοῦ ἔργου πρὸ πάντων ἐκ τοῦ ὅτι πλείότεροι εὐτυχῶς ἀπὸ τινος χρόνου ἤρξαντο παρ' ἡμῖν εἰς ἀρχαιολογικὰς ἐπιδιδόμενοι μελέτας, ὧν τὴν ἄμιλλαν πρὸς φιλοπονίαν θέλει διεγείρει βεβαίως καὶ τὸ πλῆθος αὐτὸ τῶν καθ' ἐκάστην ἐκ τῆς γῆς ἀναθρῶσκόντων ἀρχαίων ἐνεργείᾳ τῆς Ἑταιρίας.

Τοσαῦτα εἶχε νὰ ἐκθέσῃ ἐφέτος τὸ Συμβούλιον.

Μετὰ ταῦτα παρελθὼν ὁ Ταμίας Π. Ἐμ. Γιαννόπουλος
ἔλεξε τάδε.

Κύριοι.

Ὁ ἔντυπος ἰσολογισμὸς, ὃν φέρετε ἀνὰ χεῖρας, παριστάνει τὰ
ἔσοδα καὶ ἔξοδα τῆς ἐταιρίας κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1882.

Ὁ τύπος τοῦ ἰσολογισμοῦ τούτου διαφέρει τοῦ τῶν παρῶ-
ν χρημένων ἐτῶν κατὰ τοῦτο, ὅτι τὰ τε ἔσοδα καὶ ἔξοδα διηρέ-
θησαν εὐλόγως εἰς κύρια τοιαῦτα καὶ εἰς διαφόρων λογαριασμῶν,
περὶ ὧν μετ' ὀλίγον ὁ λόγος.

Ἀπὸ τῆς 1ης Νοεμβρίου 1882 διετάχθη γενικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ
νέου νομισματικοῦ συστήματος, δι' ἀναγωγῆς τῶν παλαιῶν δραχ-
μῶν εἰς νέας· καὶ ἡ μὲν Κυβέρνησις ἔβαλεν εὐθὺς εἰς πρᾶξιν τὴν
ἐφαρμογὴν, αἱ τράπεζαι ὁμῶς, ὡς καὶ πάντες οἱ ἰδιῶται, ἐπειδὴ
ἤγγυζε τὸ τέλος τοῦ ἔτους, ἐξηκολούθησαν εἰς τὰς ληψοδοσίας
καὶ τὰ βιβλία των, τὴν προτέραν τάξιν μέχρι τῆς 31 Δεκεμ-
βρίου τοῦτ' αὐτὸ ἔπραξε καὶ τὸ ὑμέτερον συμβούλιον, ἐπιφυλα-
χθὲν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νέου συστήματος ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουα-
ρίου 1883, ἀφ' οὔτου γενήσεται, κατ' αὐτὸ, ἡ ἀναγωγὴ τῶν εἰς
τὸ νέον ἔτος μετενεχθησομένων μερίδων, τῶν ἀπαρτιζουσῶν τὴν
κατάστασιν τῆς περιουσίας τῆς ἐταιρίας.

Ἐνταῦθα ὀφείλω νὰ ὑποδείξω ὑμῖν, Κύριοι, ὅτι ἡ τακτικὴ
ἐτησίᾳ συνδρομὴ τῶν ἐταίρων, ὠρισμένη οὖσα εἰς δραχ. 15 πα-
λαιᾶς, ἰσοδυναμεῖ πρὸς νέας δραχ. 13 39. Ἐρωτᾶται ἡ συνέ-
λευσις, ἐννοεῖ νὰ εἰσπράττηται τοιαύτη καὶ εἰς τὸ μέλλον ἡ ἐτησίᾳ
συνδρομὴ, ἢ, ὅπερ καὶ εὐλογώτερον, παραδέχεται τὴν τροπὴν
καὶ αὐτῆς εἰς νέας δραχ. 15 ; [Ὁμοφώνως ἡ συνέλευσις παρε-
δέχθη τὸ δεύτερον, ὁ δὲ κ. Γραμματεὺς λαμβάνει σημείωσιν τῆς
ἀποφάσεως ταύτης].

Μετὰ τὰ εἰρημένα, εἰσέλθωμεν εἰς τὴν καθ' ἕκαστον ἀνάλυσιν
τῶν κονδυλίων τοῦ ἰσολογισμοῦ, παρερχόμενοι ἐν σιγῇ τὰ μὴ
ἔχοντα ἀνάγκην ἀναπτύξεώς τινος.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΤΑΚΤΙΚΑΙ ΔΡΑΧ. 6,856,50.

Τὸ ἔτος τοῦτο ὑπερέβη πάντα τὰ παρωχημένα, διότι πολλοὶ τῶν καθυστερούντων ἑταίρων ἐπλήρωσαν τὴν συνδρομὴν των, τοῦλάχιστον διὰ τὰ τελευταῖα δύο ἔτη, καὶ νέοι ἐνεγράφησαν. Εἰς μόνον τὸ γεγονός τοῦτο ἀποβλέπων τις, παρατηρεῖ ὅτι τὰ πράγματα τῆς ἑταιρίας ἡμῶν εὐοδούμενα ὁσημέραι, ἐφελκύουν πλειοτέραν τοῦ κοινοῦ τὴν ἐκτίμησιν καὶ ἐπιμέλειαν· δὲν εἶναι ἔτη πολλὰ, καθ' ἃ, μόλις διπλάσιος τῶν τοῦ συμβουλίου μελῶν ὑπῆρξεν ὁ ἀριθμὸς τῶν συνερχομένων εἰς τὰς συνελεύσεις ἑταίρων· οὐδέποτε δὲ συνῆλθε μέχρι τῆς περυσινῆς πολυαριθμοτέρα συνέλευσις.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕΚΤΑΚΤΟΙ ΔΡΑΧ. 16,898,89.

Ἐκτακτος εἰς τὸ εἶδος, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ποσόν! Ὁ κ. γραμματεὺς ἐμνημόνευσε πρὸ μικροῦ, ὅτι τῆς συνδρομῆς ταύτης, τὸ ὅλον σχεδόν, προσεφέρθη ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς ἐν Λονδίῳ κοινότητος, προτροπῇ τοῦ τότε ἐν Ἀγγλίᾳ πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος, νῦν δὲ προέδρου τῆς ἑταιρίας κ. Κοντοσταύλου.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕΙΔΙΚΑΙ ΔΡΑΧ. 2000.

Εὐτελὴς κατήντησεν ἡ συνδρομὴ αὕτη τοῦ Ὑπουργείου, μόλις ἀνταποκρινομένη εἰς τοὺς τόκους, εἰς οὓς ὑποβάλλεται ἡ ἑταιρία, προκαταβάλλουσα δαπάνας τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἀρχαιολογικοὺς σκοποὺς, μὴ προβλεπομένας ἐν τοῖς ἐτησίοις προϋπολογισμοῖς τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ ΔΡΑΧ. 7280.

Τὸ κονδύλιον τοῦτο κατ' ἀνάγκην ἀναγράφεται εἰς τὰ ἔσοδα, ἀνταναχλᾷ δὲ εἰς μείωσιν ἴσου ποσοῦ ἐκ τῆς εἰς χρεώγραφα περι-

ουσίας τῆς εταιρίας, ὡς βλέπετε εἰς τὰς παρατηρήσεις τῆς κάτωθι τοῦ ἰσολογισμοῦ καταστάσεως τοῦ λογαριασμοῦ τούτου.

ΛΑΧΕΙΟΝ ΔΡΑΧ. 107,090,47.

Ἡ εἰδικὴ ἐπὶ τοῦ λαχείου Ἐπιτροπὴ, ἐπεμελήθη ὅσον αὐτῇ δυνατόν, ἀλλ' οὐδέποτε κατώρθου τὴν ἔγκαιρον εἰσπραξίν ἕνεκα καθυστερήσεως τινῶν ἐκ τῶν πολυαρίθμων ἀνταποκριτῶν αὐτῆς· κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος κατωρθώθη ἡ ἀπὸ πάσας τὰς περιόδους τοῦ λαχείου ἐκκαθάρισις καὶ δυνατὴ εἰσπραξις, ἐλαχίστων ὑπολειπομένων ἔτι· ἡ πεῖρα ὠδήγησεν εἰς μέτρα, ὑποσχόμενα τοῦ λοιποῦ πλέον ἔγκαιρον τὴν εἰσπραξίν.

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΑ.

Κατὰ τὸν ὑπ' ὄψιν ἰσολογισμόν, τὰ κύρια ἔσοδα τοῦ ἔτους 1882 συμποσοῦνται ἐν ὅλῳ. δραχ. 174,046,58
ἐὰν ἀφαιρεθῶσιν αἱ προειρημέναι τῶν δημοσίων χρεωγράφων . . . δρ. 7,280 —
καὶ τὰ ἐκ τῶν καθυστερουμένων τοῦ λαχείου εἰσπραχθέντα, ἥτοι τῆς Περιόδου Α' δρ. 140,11

» Β' »	527,57
» Γ' »	3587,46
» Δ' »	78,31
» Ε' »	7404,88

11,738,33

19,018,33

τὰ πραγματικὰ τοῦ ἔτους ἔσοδα περιορίζονται εἰς δρ. 155,028,25

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΔΡΑΧ. 173,129,46.

Αἱ μερίδες αὗται εἰς ἔσοδα, ἔχουσι τὰς ἀντιστοίχους αὐτῶν καὶ εἰς ἔξοδα, πιστοχρεούμεναι ἀμοιβαίως κατὰ τὴν σχετικὴν πρὸς ταύτας ληψοδοσίαν τοῦ ἔτους, διὰ μετακινήσεως κεφαλαίων.

Η μεταξὺ τοῦ συνόλου αὐτῶν εἰς ἔσοδα δραχ.	173,129,46
καὶ εἰς ἔξοδα »	183,306,34
διαφορὰ εἰς χρέωσιν »	10,176,88
πρὸς τὸ σύνολον τῶν κυρίων ἐσόδων δρ.	174,046,58
καὶ ἐξόδων »	163,869,70
διαφορὰ εἰς πίστωσιν. . δρ.	10,176,88
συντελεῖ εἰς τὸ ἰσοζύγιον τῆς ὅλης ἐτησίας διαχειρίσεως.	

ΕΞΟΔΑ.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΡΑΧ. 3940. + 1618. + 2580,85 = 8138,85.

Τακτικα εἰσι τὰ δύο πρῶτα κονδύλια, ἔκτακτον δὲ αὕξησιν παρουσιάζει ἡ διὰ τὴν βιβλιοθήκην δαπάνη πρὸς ἀγορὰν βιβλίων, δετικὰ αὐτῶν κλπ.

Τὸ ὑμέτερον συμβούλιον, προβαίνειν εἰς τὸν ἐκ παντὸς τρόπου ἀξιοπρεπέστερον καταρτισμὸν τῶν τῆς ἐταιρίας μουσειῶν, ὧφειλε νὰ ἐπιληφθῇ σπουδαιότερον καὶ τοῦ καταρτισμοῦ ἀξίας λόγου καὶ εἰδικῆς πρὸς τὴν ἀρχαιολογίαν βιβλιοθήκης· ἐντεῦθεν ἡ ρηθεῖσα δαπάνη καὶ ἡ συνέχεια τοιαύτης, ἡ καὶ μεγαλητέρας ἐν ἀνάγκῃ, εἰς τὸ μέλλον.

ΜΟΥΣΕΙΑ ΕΝ ΟΛΩ ΔΡΑΧ. 51,601,65.

Εὐλογήσωμεν, Κύριοι, τὴν συγκυρίαν περιστάσεων, αἵτινες ἐβοήθησαν, ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν, τὸ ὑμέτερον συμβούλιον, ὥστε νὰ ἐπιτύχῃ, τῇ ἀρωγῇ τοῦ μεγάλου πατριώτου Ἀβέρωφ, ὃν θερμῶς ἐπεδίωκε σκοπὸν, ἥτοι νὰ ἴδῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἐντὸς τοῦ κεντρικοῦ μεγάρου τοῦ Μετσοβίου πολυτεχνείου, συγκεντρωμένα τὰ τιμαλφέστερα ἀρχαῖα τῆς Ἑταιρίας, καὶ τὴν εἰς τὴν ἐπιμέλειαν αὐτῆς ἐμπιστευθεῖσαν συλλογὴν αἰγυπτιακῶν ἀρχαιοτήτων, τῆς βαρυτίμου πρὸς τὸ ἔθνος δωρεᾶς τοῦ ἐν Ἀλεξανδείᾳ ἐτέρου μεγάλου πατριώτου Ἰωάννου Δημητρίου τοῦ ἐκ Λήμνου! καὶ πῶς ἄλλως ἦτο δυνατόν νὰ λησμονηθῶσιν αἱ θλίψεις καὶ στενοχωρίαι, ἀεὶ ὑπέ-

στη ἡ Ἑταιρία, ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν, περισυνάγουσα ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν αὐτῆς, ἐξ ἀγορῶν καὶ ἐκ τινων δωρεῶν, καὶ ἐπισωρεύουσα τὰ ἀρχαῖα αὐτῆς, ἐντὸς ὀλίγων στενοχωρημένων δωματίων καὶ εἰς τὰ ὑπόγεια τοῦ Βαμβακείου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἠπειλήθη ποτὲ ὅτι καὶ βίβη ἤθελεν ἐκεῖθεν ἐξωσθῆ !

ΑΡΧΑΙΟΘΗΚΑΙ, ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΕΙΣ κλπ. ΔΡΑΧ. 30504, 85.

Μετὰ τὸν καταρτισμὸν τῆς αἰθούσης τῶν μυκηναίων ἀρχαίων, καὶ τῆς ἐτέρας τῶν αἰγυπτιακῶν, τὸ συμβούλιον ἐπέτυχεν, ὡς γνωρίζετε, τὴν παραχώρησιν καὶ ἐτέρων δύο αἰθουσῶν· ἀπὸ τοῦ ἔτους 1881 ἤρξαντο δαπάναι σπουδαῖαι πρὸς κατασκευὴν τῶν ἀρχαιοθηκῶν, σπουδαιότεραι δὲ κατὰ τὸ λῆξαν 1882, πρὸς συμπλήρωσιν αὐτῶν καὶ πρὸς ταξινόμησιν καὶ τοποθέτησιν τῶν ἀρχαίων· μετ' ὀλίγον ἀνοίγεται εἰς θέαν τοῦ κοινοῦ ἡ αἶθουσα τῶν ἀγγείων, παρουσιάζουσα τὴν δέουσαν ἀρμονίαν αὐτῶν πρὸς τὰς περιεχούσας αὐτὰ ἀρχαιοθήκας· διὰ δὲ τὴν συναρμολογίαν καὶ συγκόλλησιν τῶν εἰς θραύσματα πάντοτε περισυναγομένων ἀρχαίων ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν, διατηρεῖται πρὸ ἐτῶν ἀδιαλείπτως, κατ' ἀλλήλους πρὸς τοῦτο τεχνίτης, καθ' ἡμερομίσθιον ἀμειβόμενος.

ΑΓΟΡΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΔΡΑΧ. 19,286,80.

Καὶ τὸ κονδύλιον τοῦτο ὑπερβαίνει πάσας τὰς προηγουμένας κατ' ἔτος δαπάνας εἰς ἀγορὰν ἀρχαίων.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΔΡΑΧ. 37,190,62.

Ἐν συνόλῳ λαμβανομένη ὑπ' ὄψιν ἡ δαπάνη, διὰ τὰς εἰς ἔξ διάφορα σημεῖα ἐνεργηθείσας, κατὰ τὸ 1882, ἀνασκαφᾶς, εἶναι μεγαλητέρα παντὸς ἄλλου προηγουμένου ἔτους· αἱ ἐν Ἀκροπόλει, Ἐλευσίνι καὶ Ἐπιδαύρῳ, ἐξακολουθήσουσι καὶ κατὰ τὸ ἀρξάμενον ἔτος μέχρι πέρας αὐτῶν· ἐλλείψει δὲ κωλυμάτων, ἐπαναληφθήσονται αἱ ἐν Τανάγρα καὶ Θεσπιαῖς, καὶ μάλιστα αἱ ἐν Μυκῆναις.

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΔΡΑΧ. 12,877,60.

Καὶ δι' αὐτάς, οὐδὲν ἄλλο ἔτος ἐδαπανήθησαν πλείοτερα.

ΑΚΙΝΗΤΑ ΔΡΑΧ. 9660.

Εἰς τὸ Συμβούλιον ἐπροτάθη ἡ ἀγορὰ οἰκοπέδου τινὸς μετὰ οἰκίσκου ἀνωγαίου παρὰ τὸν Ἅγιον Δανιήλ, ἐκ πήχεων 2778. πρὸς ἀνασκαφὴν. Μετὰ ὥριμον σκέψιν περὶ τῆς χρησιμότητος αὐτοῦ, ἐπίεσθη τὸ Συμβούλιον ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἀνασκαφὴν μεταπωλούμενον τὸ οἰκόπεδον τοῦτο ἀποδώσει τὸ τίμημα ἐκτὸς τῶν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εὐρεθησομένων ἀρχαίων· προέβη ἐπομένως εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τιμήματι τῶν δραχ. 9660.

ΠΑΡΑΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΠΡΟΣ ΤΑ ΚΥΡΙΑ ΕΞΟΔΑ.

Ἐκ τοῦ ὅλου ἀθροίσματος τῶν ἐξόδων δραχ.	163,869,70
ἀφαιρουμένου τοῦ διὰ τὴν περίοδον Ε' τοῦ	
λαχείου κονδυλίου. »	3,259,18
τὰ εἰς τὸ ἔτος 1882 ἀνήκοντα ἐξοδα περι-	
ορίζονται εἰς »	160,610,25
Ταῦτα δὲ, πρὸς τὰ ἐκτεθέντα ἀνωτέρω	
καθαρὰ ἔσοδα τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1882 ἐκ δρ.	155,028,25
Εἰσὶ πλείοτερα κατὰ δραχ.	5,582,27

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΔΡΑΧ. 183,306,34.

Ἐρρέθησαν καὶ περὶ αὐτῶν ἀνωτέρω τὰ δέοντα ἐν τῇ ὁμοειδεῖ αὐτῶν κονδυλίῳ « Ἐσοδα ».

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.

Κατὰ τὴν λογοδοσίαν τοῦ ἔτους 1881, τὸ συμβούλιον εἶπε τοὺς λόγους, ἕνεκα τῶν ὁποίων ὀλίγα ἐτελέσθησαν ἔργα, καὶ ὅτι

ἐκ τοῦ περισσεύματος τῶν ἐσόδων πρὸς τὰ ἐξόδα, ἠϋξήσεν ἡ περιουσία τῆς Ἑταιρίας, διὰ τῆς ἀγορᾶς δημοσίων χρεωγράφων, ἀξίας δραχ. 110,905,10· κατὰ τὸ λῆξαν ὁμῶς 1882, ἐτετέστησαν ἔργα σπουδαῖα διὰ τὴν ἐπιστήμην καὶ συγχρόνως δαπανηρά· ὁ κ. Γραμματεὺς ἐξέθηκεν ἤδη ὑμῖν λεπτομερῶς τὰ καθ' ἕκαστον.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.

Ἡ ἀνάλυσις τῶν ἀποτελουσῶν τὴν Κατάστασιν ταύτην διαφόρων μερίδων, εἰς ἃς ἀπολήγουσι τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐτησίων ληψοδοσιῶν, καὶ ἡ κατ' ἀντιπαράθεσιν σύγκρισις αὐτῶν εἰς τὰς «Παρατηρήσεις», παρέχουσι πᾶσαν ἀναγκαίαν διασάφησιν πρὸς κατὰληψιν τῶν λεπτομερειῶν.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ.

Ὅπισθεν τοῦ ἰσολογισμοῦ ὑπάρχει, ἔντυπος ὡσαύτως, ὁ πῖναξ τῶν ἀπολογισμῶν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1858, ἥτοι ἀπὸ τῆς ἀναβιώσεως τῆς Ἑταιρίας, μέχρι τοῦ 1882 συμπεριλαμβανομένου.

Καὶ εἰς τὸν πῖνακα τοῦτον ἐδόθη ὁ τύπος διαίρέσεως εἰς κύρια ἔσοδα καὶ ἐξόδα, καὶ εἰς διαφόρων λογαριασμῶν τοιαῦτα, οἷος ἐδόθη καὶ εἰς τὸν ἰσολογισμόν.

Κατὰ πρῶτον εἰς τὸν ἰσολογισμόν τοῦ ἔτους 1880, προσηρθήθη ἀναλυτικὸς πῖναξ ἀπολογισμῶν διὰ τὰ ἔτη 1870 ἕως 1880, ἥτοι διὰ περίοδον, ἀφ' ἧς ἤρξατο καὶ βαίνει αἰσίως ἡ ἀνάπτυξις τῶν τῆς Ἑταιρίας πραγμάτων· εἰς δὲ τὸν ἰσολογισμόν τοῦ ἔτους 1881, προσηρθήθη ὁμοίος ἀναλυτικὸς πῖναξ καὶ τῶν ἀπολογισμῶν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1858 καὶ ἐντεῦθεν.

Υπέδειξα προφορικῶς τότε τὴν διπλὴν χρησιμότητα τοῦ πίνακος τούτου παριστάνοντος, εἰς μὲν τὰς καθέτους στήλας, ἀναλελυμένως τὰ ἔσοδα καὶ ἐξόδα ἐκάστου ἔτους, ὀρίζοντίως δὲ, τὰ γενικὰ ἀθροίσματα τῶν κατ' ἔτος ὁμοειδῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, ὥστε, ὡς ἐν κατόπτρῳ, βλέπει τις ἐπὶ τὸ αὐτὸ, τὴν κατ' ἔτος ἀνάπτυξιν καὶ τὴν κατάστασιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἑταιρίας. Εἶπα

προσέτι τότε ὅτι, καίτοι συντόνου προσπαθείας καταβληθείσης, ἀπέβη ἀδύνατος ἡ ἐξ ἀλληλουχίας συναρμολογία καὶ συγκέντρωσις τῶν ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Ἑταιρίας (1837) μέχρι τοῦ 1857 ἐτησίων λογαριασμῶν αὐτῆς.

Ἐπειδὴ ἡ ἐν τοιαύτῃ λεπτομερείᾳ ἐξακολούθησις τῆς δημοσιεύσεως κατ' ἔτος πάντων τῶν μέχρι τοῦδε ἀπολογισμῶν εἴκοσι πέντε ἐτῶν, ἐπὶ προσθήκῃ καὶ τῶν ἐπερχομένων, ἤθελε σχηματίσει σινδόνᾳ χάρτου πλατυτάτην καὶ δύσχρηστον, ἐν τῷ φυλλαδίῳ ἐκάστης ἐτησίᾳς λογοδοσίας προσαρτωμένην, διὰ τοῦτο ὁ αἰὰ χεῖρας πίναξ παριστάνει, ἐν τῇ πρώτῃ στήλῃ ἐσόδων καὶ ἐξόδων, τὸ ἄθροισμα τῶν ἀπολογισμῶν τῆς πρώτης περιόδου τῶν ἐτῶν 1858 ἕως 1870· ἐν τῇ δευτέρᾳ στήλῃ, τὸ ἄθροισμα τῶν ἀπολογισμῶν τῶν ἐτῶν 1870 ἕως 1881, τὸ ὁποῖον, μετὰ τοῦ ἐν τῇ τρίτῃ στήλῃ ἀπολογισμοῦ τοῦ τελευταίου ἔτους 1882, ἀποτελεῖ δευτέραν περίοδον· ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ στήλῃ τὸ γενικὸν ἄθροισμα πάντων ὁμοῦ τῶν ἀπολογισμῶν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1858.

Ὅθεν καθ' ἅπαν τὸ διάστημα τῶν εἴκοσι πέντε ἐτῶν (1858-1882), εἰσεπράχθησαν ἐκ κυρίων ἐσόδων δρ. 1,406,634,24 καὶ ἐπληρώθησαν εἰς κύρια ἔξοδα. . . . » 1,350,008,22

Ἐπὶ διαφορᾷ πλέον δραχ. 56,626,02

Εἰσεπράχθησαν δὲ ὡσαύτως

ἐκ διαφόρων λογαριασμῶν . . δρ. 919,118,17

καὶ ἐπληρώθησαν ὁμοίως. . . » 975,744,19

Ἐπὶ διαφορᾷ μείον » 56,626,02

ἰσοζύγιον

Ἐπὶ τῶν κυρίων ἐσόδων τῶν ἀπολογισμῶν, παρατηρεῖται ἐν γένει μὲν, ὅτι κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τῶν δεκατριῶν ἐτῶν ἀπὸ τοῦ 1858 ἕως 1870, εἰσεπράχθησαν ἐν ὅλῳ δρ. 145,058,75 ἥτοι μέσῳ ὄρῳ δραχ. 11,158,37 κατ' ἔτος· κατὰ δὲ τὴν δευτέραν περίοδον δώδεκα ἐτῶν ἀπὸ τοῦ 1870 ἕως 1881, εἰσεπράχθησαν δρ. 1,087,528,91· προσθέσει εἰς ταύτας καὶ τῶν κατὰ τὸ 1882 εἰσεπραχθέντων 174,046,58, ἀποτελεῖται ὅλον δραχμῶν 1,261,575,49, ἥτοι κατὰ μέσον ὅρον δραχ. 105,131,29 τὸ ἔτος, ἢ ὀλίγον τι μείον τοῦ δεκαπλασίου τοῦ τῆς πρώτης περιόδου.

δου μέσου ὅρου. Εἰδικώτερον δὲ τὴν προσοχὴν ἐφελκύουσι δικαίως τὰ τῆς Β' περιόδου κονδύλια· 1) τῶν τόκων ἐν γένει δραχμαὶ $269,308,06 + 31,047,15 = 300,355,21$, ὧν τὰ δύο τρίτα προέρχονται ἐκ τῆς κατὰ τὸ 1869 μεγάλης δωρεᾶς τῆς τῶν φιλαρχαίων Ἐπιτροπῆς· 2) τὰ τῆς ἐξαργυρώσεως δημοσίων χρεωγράφων δραχ. $167,177,39 + 7280 = 174,457,39$, ὧν τὸ ἐν τρίτον πηγάζει ἀπὸ ἐξαργύρωσιν κληρωθεῖσων ὁμολογιῶν τῆς αὐτῆς δωρεᾶς, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἀπὸ ἐξαργύρωσιν ἄλλων κληρωθεῖσων ὁμολογιῶν καὶ ἐντόκων γραμματίων· καὶ 3) τὸ κονδύλιον τοῦ λαχείου δραχ. $501,544,82 + 107,090,47 = 608,635,29$, ὅπερ, δυνάμει Β. διατάγματος, ἤρξατο ἐκδιδόμενον ἀπὸ τοῦ ἔτους 1875.

Ἐπὶ δὲ τῶν κυρίων ἐξόδων τῶν ἀπολογισμῶν, παρατηρεῖται ὡσαύτως ἐν γένει μὲν, ὅτι κατὰ τὴν πρώτην περίοδον δεκατριῶν ἐτῶν, ἐδαπανήθησαν δραχ. $140,370,86$, ἥτοι μέσφ ὄρω κατ' ἔτος δραχ. $10,797,77$, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν περίοδον τῶν δώδεκα ἐτῶν, ἀπὸ 1870 ἕως 1881, ἐδαπανήθησαν δρ. $1,045,767,66$. προσθεῖσι δὲ καὶ τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1882 δραχμῶν $163,769,70$, ἀποτελεῖται ὅλον δαπανῶν δραχ. $1,209,537,36$, ἥτοι κατ' ἔτος δραχ. $100,794,78$, ὀλίγον τι μείον τοῦ δεκαπλασίου τῶν τῆς Α' περιόδου δαπανῶν.

Εἰδικώτερον δὲ τὴν προσοχὴν ἐφελκύουσι καὶ ἐνταῦθα, τὰ κονδύλια Μουσεία, ἀρχαιοθῆκαι, καὶ ἀγορὰ ἀρχαίων· ἤθελεν ἐρωτήσῃ τις, ἐδαπανήθησαν εἰς κατασκευὴν ἀρχαιοθηκῶν κλπ. δρ. $99,130$, ὅπως φυλαχθῶσιν ἐν αὐταῖς αἱ ἀγορασθεῖσαι ἀρχαιοτήτες ἀξίας δραχ. $141,956,26$; φαίνεται, ἀλλὰ δὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα. — Προεῤῥέθησαν, ἐν τῇ ἀναπτύξει τῶν ὁμοειδῶν ἐξόδων τοῦ ἰσολογισμοῦ, οἱ λόγοι οἱ ἐπιβαλόντες τὸν καταρτισμὸν τοῦ Μουσείου τῆς Ἑταιρίας ὡς οἶόν τε ἀξιοπρεπεῖς· τὰ ἐν αὐτῷ δὲ κατατιθέμενα ἀρχαῖα, δὲν εἶναι μόνον τὰ ἐξ ἀγορᾶς, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τῶν διαφόρων ἀνασκαφῶν τῆς ἑταιρίας ἐν Ἀθήναις, καὶ ἐκτὸς αὐτῶν, ἀνευρεθέντα, ὧν τὰ ἐκ μαρμαῦρου παρεδόθησαν τὰ πλεῖστα εἰς τὸ κεντρικὸν Ἑθνικὸν μουσεῖον πρὸ πολλοῦ· προσέτι δὲ καὶ τὰ ἐκ δωρεῶν, ὧν γενναιοτέρα καὶ κατὰ τοῦτο ἡ δωρεὰ ἀρχαίων

τῆς τῶν φιλαρχαίων Ἐπιτροπῆς, ἡγορασμένα παρ' αὐτῆς ἀντιδραχ. 17,000 περίπου.

Καὶ ἡ μὲν ἐπιστημονικὴ ἀξία τῶν ἐν τῷ μουσεῖῳ συγκεντρωμένων, ἀποτελεῖ θησαυρὸν ἀνεκτίμητον· ἐπειδὴ δὲ περὶ τῆς ἀγοραίας ἀξίας ὁ λόγος, καὶ εἰκοσαπλασία τῆς σημειουμένης ἀνωτέρω ἂν ὑπολογισθῇ σήμερον ἡ ἀξία τῶν ἀγορασθέντων, δὲν εἶναι ὑπερβολή, κατ' ἀναλογίαν τῆς τιμῆς εἰς ἣν ἡγοράζοντο πρὸ δέκα καὶ εἴκοσι ἐτῶν, καὶ τῶν ὑψηλῶν τιμῶν, εἰς ἃς ἀγοράζονται κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη· ἀλλ' εἰς τὴν ἀξίαν τούτων προσθετέα καὶ ἡ τῶν ἀπὸ τὰς ἀνασκαφὰς τῆς Ἑταιρίας καὶ ἐκ δωρεῶν ἀποκτηθέντων, ἥτις δὲν ὑπολογίζεται κατωτέρα τῆς προρρήθειας· καὶ ἰδοὺ ἡ ὡς ἔγγιστα ὀλικὴ ἀγοραία ἀξία τῶν ἀρχαίων τῆς Ἑταιρίας.

Ἀφορμὴν εἰς παρατήρησιν δικαίαν δίδει καὶ τὸ ἐν τῷ πίνακι τῶν ἀπολογισμῶν «Κύρια ἔξοδα» κονδύλιον «Μετοχαὶ Ἐθνικῆς Τραπεζῆς δραχ. 12,397,65», ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἐν τῇ Καταστάσει «περιουσία τῆς Ἑταιρίας» κονδύλιον «12 μετοχαὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς δραχ. 48,000».

Ἐκ τῶν δώδεκα τούτων μετοχῶν, αἱ ὅκτὼ ἀπετέλουν τὸ τελευταῖον χρηματικὸν κατάλοιπον τῆς διαχειρίσεως ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Ἑταιρίας μέχρι τοῦ 1855, ὅτε καὶ ἐκοιμήθη αὕτη· αἱ δὲ λοιπαὶ τέσσαρες ἡγοράσθησαν, τρεῖς ἐκ χρημάτων τῆς Ἑταιρίας καὶ μία ἐκ τοῦ κληροδοτήματος δραχ. 3000, τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει ἀρχιεπισκόπου Πατρῶν Κυρίλλου· τούτων μόνῳ τῶν τεσσάρων τὴν ἀξίαν παριστάνει τὸ ἐν τῷ πίνακι κονδύλιον τῶν δραχ. 12,397,65, αἱ δὲ ἀρχικαὶ ὅκτὼ μετοχαί, ἐσώθησαν καὶ περιῆλθον αὐτούσις εἰς τὴν μετὰ τὴν ἀναβίωσιν τῆς Ἑταιρίας διαχείρισιν· αἱ δώδεκα δὲ ὁμοῦ, ἀπὸ τριῶν ἤδη ἐτῶν, ἔνεκα τῆς ἀλλήλληλοδιαδόχου ὑπερτιμῆσεως αὐτῶν, ὑπελογίσθησαν πρὸς δραχ. 4000, καὶ ἐντεῦθεν τὸ ἐν τῇ Καταστάσει τῆς Ἑταιρικῆς περιουσίας κονδύλιον τῶν δραχ. 48,000.

Ἐκ τῆς συγκεντρώσεως τῶν ἀπολογισμῶν προκύπτει ἀδιστακτως, ὅτι καθόσον ἠνύορει ἡ Ἑταιρία, κατὰ τοσοῦτον καὶ ἐδαπάνων τὰ κατὰ καιροὺς συμβούλια εἰς τὰ ἐπηγγελμένα παρ' αὐτῆς ἔργα, ἐπὶ μᾶλλον ἀναπτυσσόμενα· ἀλλ' ἐδαπάνων καὶ μετὰ προ-

νοίας μεμελετημένης, χάριν τοῦ ἀβεβαίου πολλάκις μέλλοντος, καὶ πρὸς ἐπάρκειαν εἰς ἐκτάκτως παρουσιασθησομένην ἀνάγκην μεγάλων ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ αὐτῆς δαπανῶν, ὑπερβαίνουσῶν τυχὸν τὰ τακτικὰ εἰσοδήματα.

Προστίθεται δὲ ἐν τέλει ὅτι ἅπαττα τὰ δημόσια χρεώγραφα καὶ ἄλλοι τίτλοι, οἱ ἀποτελοῦντες τὴν περιουσίαν τῆς Ἑταιρίας, ὑπάρχουσι κατατεθειμένοι εἰς τὴν Βιομηχανικὴν Τράπεζαν, παρὰ τῇ ὁποίᾳ ὑπάρχει συμπεφωνημένος καὶ ἀλληλόχρεως λογαριασμὸς ἐντόκου καταθέσεως τῶν διαθεσίμων κεφαλαίων τῆς Ἑταιρίας· ὑπάρχει δὲ καὶ πίστωσις μέχρις ἑννεήκοντα χιλιάδων δραχμῶν, ἥς γίνεται χρῆσις προσωρινῶς ἐφ' ὅσον αἱ διὰ λογαριασμὸν τῆς Κυβερνήσεως γινόμεναι καταβολαὶ ἀπαιτήσωσι τοῦτο.

Ταῦτα ἱκανὰ πρὸς τελείαν κατάληψιν τῆς διαχειρίσεως τοῦ ὑμετέρου συμβουλίου καὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς Ἑταιρίας· οἱ ἐλεγκταί, οὓς ἐκλέξετέ σήμερον, δώσουσιν ὑμῖν, ἐν τῇ προσεχεῖ συνελεύσει, οἷας ἐγκρίνουσι συμπληρωτικὰς πληροφορίας·

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ ΤΗΣ

Ε Σ Ο Δ Α			
ΚΥΡΙΑ ΕΣΟΔΑ			
ΕΥΝΑΡΟΜΑΙ. Τακτικά Δρ.	6856	50	
» "Εκτακτοί »	16898	89	
» Είδικαί »	2000	—	
		25755	39
ΤΟΚΟΙ ΕΝ ΓΕΝΕΙ. Έκ χρεωγράφων καὶ καταθέσεων »	24777	15	
ΕΘΝ. ΤΡΑΠΕΖΑ. Μέρισμα 22 μετοχῶν δύο εξαμηνίων. (α) »	6270	—	
		31047	15
ΔΗΜ. ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ. Έξαργύρωσις κληρωθεισῶν ὁμολογιῶν »	—	—	7280
ΜΟΥΣΕΙΑ. Έξ εἰσιτηρίων εἰς αὐτὰ »	—	—	1630
ΛΑΧΕΙΟΝ. Περίοδος Α΄. »	140	11	
» » Β΄. »	527	57	
» » Γ΄. »	3587	46	
» » Δ΄. »	78	31	
» » Ε΄. »	7404	88	
» » Ϛ΄. »	92430	95	
» » Ζ΄. »	2721	19	
		107090	47
ΔΙΑΦΟΡΑ »	—	—	743
		500	—
ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΑ. »	—	—	
		174046	58
ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ			
ΒΙΟΜ. ΤΡΑΠΕΖΑ »	111000	—	
ΑΠΟΛΗΨΙΣ. Προκαταβ. λ/σμοῦ Δημοσίου »	43890	83	
» » » Ἑταιρίας »	9284	—	
ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ 31 Δεκεμβρίου 1881. »	8954	63	
		173129	46
(α) "Ητοι τῶν 12 μετοχῶν τῆς Ἑταιρίας καὶ			
» 10 » ἐκ τοῦ κληροδοτήματος Ῥώμα.			
22			
Τὸ ὅλον δραχμαὶ. .	—	—	347176
			04

Ε Ε Ο Δ Α					
ΚΥΡΙΑ ΕΞΟΔΑ					
ΓΡΑΦΕΙΟΝ. Προσωπικόν	Δρ.	3940	—		
» Γραφική ὕλη, χάρτης, τυπωτικά, ταχυδρομικά κλπ.	»	1618	—		
» Βιβλιοθήκη, ἀγορά βιβλίων καὶ δετικά	»	2580	85	8138	85
ΜΟΥΣΕΙΑ. Προσωπικόν	»	1810	—		
» Ἀρχαιοθῆκαι, συλλογῆσεις κλπ.	»	30504	85		
» Ἀγορά ἀρχαίων	»	19286	80	51601	65
ΑΡΧΑΙΑ. Ἐπισκευαί	»	400	30		
ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ. Ἀχροπόλεως	»	7221	17		
» Τανάγρας	»	3507	50		
» Ἐλευσίνας	»	18832	21		
» Ἐπιδαύρου.	»	3932	59		
» Θεσπιῶν	»	3419	65		
» Πειραιῶς	»	177	50	37590	92
ΕΠΑΡΧ. ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ. Προσωπικόν ἐφόρων, φυλάκων κλπ. καὶ ἔξοδα τῶν κατὰ τὰς ἐπαρχίας μουσείων καὶ μνημείων.	»	—	—	12877	60
ΑΚΙΝΗΤΑ. Ἀγορά γηπέδων	»	—	—	9660	—
ΔΙΑΦΟΡΑ	»	—	—	1130	16
ΛΑΧΕΙΟΝ. Περίοδος Ζ΄.	»	3564	05		
» » Ζ΄.	»	36047	29		
» » Ε΄.	»	3259	18	42870	52
ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ				163869	70
ΒΙΟΜΗΧ. ΤΡΑΠΕΖΑ	»	111841	42		
ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΑΙ. Λογαριασμῶ Δημοσίου	»	61688	02		
» » Ἐταιρίας	»	9384	—		
ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ ΤΑΜΕΙΟΥ Μεταφερόμενον εἰς τὴν διαχείρισιν τοῦ 1883.	»	392	90	183306	34
Τὸ ὅλον δραχμαί.				—	—
				347176	04

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΗΣ

ΜΕΡΙΔΕΣ	Υπόλοιπα 31 Δεκεμ. 1882			Πράξεις κατά τὸ 1882		
	Χρέωσις	Πίστωσις		Χρέωσις	Πίστωσις	
ΑΚΙΝΗΤΑ. Οικόπεδα ἐν Ἀθήναις καὶ οἰκία ἐν Κη- φισίᾳ (α)	17321	—	—	9660	—	—
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ. 12 μετοχαὶ αὐτῆς . . .	48000	—	—	—	—	—
» » Κατάθεσις ἔντοκος . . .	10061	—	—	—	—	—
ΔΗΜ. ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ. Ὁμολογ. διαφόρων ἔθν. δαν. (β)	311806	23	—	—	—	7280
ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΑΙ Λογαριασμῶ Δημοσίου . . (γ)	43195	57	—	61688	02	43890
» » Ἑταιρίας . . .	1100	—	—	9384	—	9284
ΒΙΟΜ. ΤΡΑΠΕΖΑ. Ἀνοικτὸς λογαριασμὸς . . (ε)	—	—	(ε) 10767	16	111841	42
ΤΑΜΕΙΟΝ. Υπόλοιπα τῆς 31 Δεκεμβρίου καὶ πι- στοχρεώσεις τοῦ ἔτους . . . (ς)	8954	63	—	—	338221	41
	440438	43	10767	16	530794	85
					440438	43
					971233	28
					529005	13
					442228	15
					Ἰσοζύγιον	

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 5 Ἰανουαρίου 1883.

Ὁ Ταμίας

Π. ΕΜΜ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ.

ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1882

Υπόλοιπα 31 Δεκεμβρ. 1882				ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ			
Χρέωσις		Πίστωσις					
(α)	26981 —			(α) ΑΚΙΝΗΤΑ	λ/σμός τοῦ 1881	Δρ.	17321.—
	48000 —				1882	»	26981.—
	10061 —			(γ) ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΑΙ ἐν γένει	»	1881	» 43195.57
(β)	304526 23			λ/σμός Δημοσίου	1882	»	60992.76
(γ)	60992 76			» Ἑταιρείας	»	1881	» 1100.—
(δ)	1200 —				1882	»	1200.—
—	—	(ε) 9925	74	(ε) ΒΙΟΜΗΧ. ΤΡΑΠΕΖΑ	»	1 81	» 10767.16
(ς)	392 90				1882	»	9925.74
452153	89	9925	74				841.42
							Πλειότερα... 28398.61
9925	74			(β) ΔΗΜΟΣ. ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ	»	1881	» 311806.23
					1882	»	304526.23
442228	15			(ς) ΥΠΟΛΟΙΠΑ	1881	»	8954.63
					1882	»	392.90
							8561.73
							15841.73
							Δῶξήσις τῆς περιουσίας κατὰ τὸ 1882 δρ. 12556.88
				ΠΑΡΑΘΕΣΙΣ			
				Λ/σμός τοῦ ἔτους 1881			429671.27
				» 1882			442228.15
				Διαφορὰ ἐπὶ πλέον, ἴση τῇ ἀνωτέρω			12556.88

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ. — ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ

Α'. ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ	1858-70	1870-81	1882	Ὅλον
ΚΥΡΙΑ ΕΣΟΔΑ				
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΙ. Ἐτήσια Δρ	81079 81	60086 78	6856 50	148023 09
» Ἐκτακτὰ »	24482 28	19070 50	16898 89	60451 67
» Εἰδικὰ »	—	46995 —	2000 —	48995 —
ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ Ἐν γένει »	34047 17	269368 06	31047 15	334402 38
ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ. Ἐξαργύρωσις »	—	167177 3.	7280 —	174457 39
ΜΟΥΣΕΙΑ. Ἐξ εἰσιπτηρίων »	—	4992 84	1639 —	6622 84
ΑΚΙΝΗΤΑ. Πώλησις ἀκινήτων »	—	11490 —	—	11490 —
» Ἑνοίκια »	—	550 —	—	550 —
ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΑ »	—	5000 —	500 —	5500 —
ΔΙΑΦΟΡΑ »	1292 05	155 87	743 57	2191 49
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ καὶ φυλλ. λογοδ. »	943 40	990 65	—	1934 05
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ »	1759 50	167 —	—	1926 50
ΛΑΧΕΙΟΝ »	1454 54	501544 82	107090 47	610089 83
	145058 75	1087528 91	174046 58	(α) 1406634 24
ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΣΜΟΙ				
ΔΑΝΕΙΑ »	—	72500 —	—	72500 —
ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΑΙ Ἀποληφθεῖσαι »	—	278507 94	53174 83	331682 77
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (Ἀλληλόγρεως λ. μός »	—	387418 95	110000 —	(α) 498418 95
ΠΑΡΑΚΑΤΛΘΗΚΑΙ »	—	14148 50	—	14148 50
ΤΑΜΕΙΟΝ. ὑπόλοιπα διαχειρίσ. μέχρι τοῦ 1858 »	2367 95	—	—	2357 95
	147426 70	1840104 30	338221 41	(α) 2325752 41

(α) Κύρια ἔσοδα . . . δρ. 1,406,634,24

(α) Διάφοροι λ. σμολί . . . » 919,118,17

2,325,752,41

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 5 Ἰανουαρίου 1883.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΑΥΤΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1858-1882.

Β'. ΠΛΗΡΩΜΑΙ		1858-70		1870-81		1882		Όλον	
ΚΥΡΙΑ ΕΞΟΔΑ									
ΓΡΑΦΕΙΟΝ. Προσωπικόν, τυπωτικά, έξοδα διάφορα καὶ Βιβλιοθήκη	Δρ.	18964	92	32570	25	8138	85	59674	02
ΜΟΥΣΕΙΑ. Ἀρχαιοθῆκαι, φυλακτεῖα, ἐπισκευαὶ καὶ συγκολλήσεις ἀρχ.	»	4300	82	62504	41	32314	85	99120	08
ΑΓΟΡΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ	»	48715	15	73954	31	19286	80	141956	26
ΑΡΧΑΙΑ. Ἀνασκαφαὶ ἐν γένει	»	59139	50	268868	36	37190	62	365198	48
» Ἐπισκευαὶ καὶ ἀναστήλωσις μνημείων	»	5747	95	18174	02	400	30	24322	27
ΕΠΑΡΧΙΑΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ. Προσωπικόν φυλάκ. ἐπαρχιακ. Μουσείων καὶ μνημείων.	»	—	—	45343	41	12878	60	58221	01
ΕΠΑΡΧΙΑΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ. Περίσυναγωγή καὶ μεταφορὰ ἀρχαίων	»	—	—	3702	53	—	—	3702	53
ΤΟΚΟΙ ΕΝ ΓΕΝΕΙ	»	—	—	7257	72	—	—	7257	72
ΑΚΙΝΗΤΑ	»	—	—	13321	—	9660	—	22981	—
ΔΙΑΦΟΡΑ. Ποσοστὰ εἰσπράκτορος, ἐκμαγεῖα ἀρχαίων κλπ.	»	—	—	3632	23	1130	16	4762	39
» Προτομαὶ προέδρων Ἐταιρίας.	»	—	—	1900	—	—	—	1900	—
» Συνδρομαὶ εἰς ξένους πρὸς συντέλεσιν ἀνασκαφῶν	»	—	—	500	—	—	—	500	—
ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΑ	»	2112	52	—	—	—	—	1212	52
ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ.	»	1390	—	298567	06	—	—	299957	06
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ	»	—	—	12397	65	—	—	12397	65
ΛΑΧΕΙΟΝ	»	—	—	203074	71	42870	52	245945	23
		140370	86	1045767	66	163769	70	(α) 1350008	22
ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ									
ΔΑΝΕΙΑ	»	1000	—	72500	—	—	—	73500	—
ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΑΙ ΑΠΟΔΗΠΤΕΑΙ	»	—	—	329846	86	71072	02	400918	88
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ. (Ἀλληλόχρ. λ/μὸς.	»	—	—	376651	79	111841	42	488493	21
ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΑΙ.	»	—	—	12139	20	—	—	(α) 12139	20
ΛΑΘΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ. Κατὰ τὰς πρὸ τοῦ 1870 διαχειρίσεις	»	300	—	—	—	—	—	300	—
ΤΑΜΕΙΟΝ. Ὑπόλοιπα	»	—	—	—	—	392	90	392	90
		141670	86	1836905	51	347176	04	2325752	41

(α) Κύρια ἔξοδα δρ. 1,350,008,22

(α) Διάφοροι λ/σμοὶ » 975,744,19

2,325,752,41

Ὁ Ταμίας

Π. ΕΜΜ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ.

Μετὰ τρεῖς δ' ἐβδομάδας, τῇ 6 Φεβρουαρίου 1883, ἡμέρα Κυριακῇ, ὥρα 10^η π. μ. συνελθόντων αὐθις ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἐταίρων ὀγδοήκοντα, ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Προέδρου ἕνεκα ἀσθενείας, ὁ ἀντιπρόεδρος Σπ. Φιντικλῆς προσεκάλεσε τὴν ἐξελεγκτικὴν ἐπιτροπὴν ν' ἀναγνώσῃ εἰς ἐπήκοον τῶν ἐταίρων τὴν ἔκθεσίν της. Ὅθεν παρελθὼν ὁ εἰσηγητὴς αὐτῆς Π. Νικολόπουλος ἀνέγνω τὰ ἐξῆς.

*Πρὸς τὴν συνέλευσιν
τῶν Ἑταίρων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας.*

Κύριοι!

Πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς δοθείσης ἡμῖν ἐντολῆς διὰ τῆς τελευταίας ἀποφάσεως ὑμῶν, μετέβημεν τὴν 30 τοῦ ἀπελθόντος μηνὸς ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ταμίου τῆς Ἑταιρίας κυρίου Π. Γιαννοπούλου, ἔνθα ὑπάρχουσι τ' ἀποτελοῦντα τὴν χρηματικὴν διαχείρισιν τοῦ ταμείου στοιχεῖα.

Καὶ δὴ ἐλάβομεν ὑπ' ὄψει τὰ βιβλία ἤτοι τὸ Καθημερινόν, τὰ στελέχη τῶν διπλοτύπων εἰσπράξεως τοῦ τε ταμίου καὶ τοῦ εἰσπράκτορος καὶ ἐθέσαμεν τὸ « Ἐθεωρήθη » ἐπὶ τῆς τελευταίας πράξεως τοῦ Καθημερινοῦ τῆς 31 Δεκεμβρίου Π. Ε. καὶ ἐπὶ τῶν τελευταίων κεκομμένων διπλοτύπων τοῦ Ταμίου ὑπ' ἀριθ. 77 καὶ τοῦ εἰσπράκτορος ὑπ' ἀριθ. 181 ὡς καὶ τοῦ τελευταίου ἐντάλματος ὑπ' ἀριθ. 323.

Ἐκ τῆς παραβολῆς δὲ ἦν ἐποησάμεθα τῶν διπλοτύπων εἰσπράξεως τοῦ ταμίου ἀπὸ τοῦ ἀριθ. 1 — 77 καὶ τοῦ εἰσπράκτορος ἀπὸ τοῦ ἀριθ. 147 — 191 καὶ 1 — 181, πλὴν τῶν ἀκυρωθέντων ἐκ τῶν τελευταίων ὑπ' ἀριθ. 58 καὶ 114, πρὸς τὰς ἐν τῷ Καθημερινῷ βιβλίῳ ἐγγραφὰς ἐξήχθη ὅτι τὰ καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1882 εἰσαχθέντα εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Ἑταιρίας ἔσοδα συνίστανται κατὰ τὸν ἐν τῷ Καθημερινῷ καταγεγραμμένον ἰσολογισμόν.

Α'. ἐκ κυρίων ἐσόδων ἤτοι·

1).	Ἐκ συνδρομῶν ἐν γένει	Δρ.	25,755.39
2).	» τόκων ἐπὶ χρεωγράφων καὶ ἐπὶ καταθέσεων	»	24,777.15
3).	» μερισμάτων ἐπὶ 22 μετοχῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς		6,270.—
4).	» ἐξαργυρώσεων κληρωθεῖσων ὁμολογιῶν Ἐθνικῶν δανείων	»	7,280.—
5).	» εἰσιτηρίων ἐν Μουσείοις	»	1,630.—
6).	» λαχείων	»	107,090.47
7).	» διαφόρων	»	743.57
8).	» κληροδοτημάτων	»	500.—
Τὸ ὅλον Δρ.			174,046.58

Β'. ἐκ διαφορῶν λογαριασμῶν.

1).	Βιομηχανικῆς Τραπεζῆς δρ.	111,000.—	
2).	Ἀπολήψεων προκαταβολῶν λ/σμῷ Δημοσίου . . »	43,890.83	
3).	Ἀπολήψεων προκαταβολῶν λ/σμῷ Ἐταιρίας . . »	9,284.—	
4).	Υπολοίπου 31 Δεκεμβρίου 1881	8,954.63	173,129.46
Τὸ ὅλον Δρ.			347,176.04

Παραβαλόντες δὲ τὰ στελέχη τῶν ἐκδοθέντων χρηματικῶν ἐνταλμάτων καὶ αὐτὰ τὰ ἐντάλματα ὑπ' ἀριθ. 1 — 306 καὶ 308 — 323 εἰς ἃ εἰσὶ συνημμένα τὰ δικαιολογοῦντα ἐκάστην δαπάνην ἔγγραφα, πρὸς τὸ καθημερινὸν βιβλίον, ἐξηγάγομεν ὅτι τὰ ἔξοδα συνίστανται·

Α'. ἐκ κυρίων ἐξόδων ἦτοι

1).	Ἐξόδων γραφείου	Δρ.	8,138.85
2).	» μουσείων	»	51,601.65
3).	» ἀνασκαφῶν ἀρχαίων	»	37,590.92
4).	» ἐπαρχ. ἀρχαιοτήτων	»	12,877.60
5).	» ἀγορᾶς ἀκινήτων	»	9,660.—
6).	» διαφόρων	»	1,130.16
7).	» λαχείου	»	42,870.52
			163,869.70

Β'. ἐκ διαφορῶν λογαριασμῶν ἦτοι

1).	Βιομηχανικῆς Τραπεζῆς Δρ.	111,841.42	
2).	Προκαταβολῶν λογ/σμῶ »		
	Δημοσίου	»	61,688.02
3).	Προκαταβολῶν λογαριασμῶ		
	Ἑταιρίας	δρ.	9,384.—
4).	Υπολοίπου ταμείου	»	392.90
			Τὸ ὅλον δρ. 347,176.04

Κατὰ τὸν ἐν τῷ καθημερινῷ βιβλίῳ καταγεγραμμένον ἰσολογισμόν ἡ περιουσία τῆς ἑταιρίας τὴν 31 Δεκεμβρίου 1882, μετὰ τὴν προσθήκην καὶ ἀφαίρεσιν τῶν ἐντὸς τοῦ ἔτους 1882 πραγματοποιηθέντων ἐσόδων καὶ ἐξόδων, ἀποτελεῖ ἐνεργητικὸν μὲν Δρ. 452,153,39· ἦτοι

α')	Ἐκ δύο οἰκοπέδων ἐν Ἀθήναις καὶ οἰκίας ἐν Κηφισίᾳ	Δρ.	26,981.—
β')	Ἐκ 12 μετοχῶν Ἑθνικῆς Τραπεζῆς	»	48,000.—
γ')	Ἐξ ἐντόκων καταθέσεων εἰς τὴν Τράπεζαν	»	10,061.—
δ')	Ἐκ 1093 ὁμολογιῶν διαφορῶν Ἑθνικῶν δανείων	»	304,526.23
ε')	Ἐκ προκαταβολῶν λ/σμῶ Δημοσίου	»	60,992.76
ς')	Ὁμ. λ/σμῶ Ἑταιρίας	»	1,200.—
ζ')	Ἐκ μετρητῶν	»	392.90
			Πρὸς μεταφορὰν Δρ. 452,153.89

Ἐκ μεταφορᾶς. . . . Δρ. 452,153.89

Παθητικὸν δὲ » 9,925.74

Διὰ τὰ ὀφειλόμενα τῇ βιομηχανικῇ Τραπεζῇ

ἀπέναντι τοῦ ἀνοικτοῦ λ/σμοῦ. . . . Δρ. 442,228.15

οὕτω δὲ ἡ καθαρὰ περιουσία τῆς Ἑταιρίας συνίσταται ἐκ δραχ. 442,228.15 παλαιῶν ἢ νέων δραχμῶν 394,846,57.

Σχετικὰ πρὸς τὸν λογαριασμὸν τῆς καταστάσεως τῆς περιουσίας τῆς Ἑταιρίας ὁ κύριος ταμίας ὑπέβαλεν ἡμῖν α') τοὺς τίτλους τῆς ιδιοκτησίας τῶν ἐν Ἀθήναις δύο οἰκοπέδων καὶ τῆς ἐν Κηφισίᾳ οἰκίας παριστανομένων ἐν τῇ καταστάσει ἀντὶ δραχ. 26,981 ἧτοι τὸ ὑπ' ἀριθ. 9712 τῆς 21 Σεπτεμβρίου 1851 συμβόλαιον τοῦ συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Κ. Κοκκίδου, τὸ ὑπ' ἀριθ. 28664 τῆς 22 Σεπτεμβρίου 1882 ὁμοιον τοῦ συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Γ. Ἀφεντάκη καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 32,107 τῆς 19 Νοεμβρίου 1881 τοῦ συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Β. Λαμπρούλη· β') τὸ μετὰ τῆς Βιομηχανικῆς Τραπεζῆς ὑπ' ἀριθ. 26,638 τῆς 9 Ἰουλίου 1879 συμβόλαιον τοῦ συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Γ. Ἀντωνιάδου καὶ τὰς ἀπὸ 11 Φεβρουαρίου 1880 καὶ 19 Ἰανουαρίου 1882 ἀποδείξεις τῶν διαχειριστῶν αὐτῆς ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται ἡ εἰς τὴν Τράπεζαν ταύτην κατάρθεις καὶ φύλαξις τῶν τίτλων δώδεκα ὀνομαστικῶν μετοχῶν τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς παριστανομένων ἐν τῇ καταστάσει ἀντὶ δρ. 48,000. Τεσσάρων ὁμολογιῶν αὐτῆς δι' ἔντοκον κατάρθεις δρ. 10,061 καὶ τῶν κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1882 μετὰ τὰς προηγηθείσας κληρώσεις, ὑπολειπομένων ἐν τῇ ἰδίᾳ τραπεζῇ χρεωγράφων Ἑθνικῶν δανείων ἧτοι

147 ὁμολόγων τοῦ Ἑθνικοῦ δανείου τῶν 6,000,000

451 » » » » 25,000,000 πρὸς 9 %

10 » » » » » » 8 %

259 » » » » 4,000,000 » 8 %

135 » » » » 60,000,000 » 6 %

91 » » » » 10,000,000 » 8 %

1093

παριστανομένων ἐν τῇ καταστάσει ἀντὶ δραχ. 304,526, 23· γ') τὰ συμβόλαια ἧτοι τὰ ὑπ' ἀριθ. 29184, 29240, 29390,

29705, 29876, 29891, 29960, 30078 καὶ 30171 τοῦ ἔτους 1882 τοῦ συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Ἡλ. Γλυκοφρύδου, τὰς παραγγελίας τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπ' ἀρ. 12,389 τῆς 5 Μαΐου καὶ τῆς 28 Ἰουνίου καὶ 4 Αὐγούστου 1882 καὶ λοιπὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα τῶν εἰς λογαριασμὸν τοῦ Δημοσίου γενομένων κατὰ τὸ 1882 καὶ μὴπω ἀποληφθεῖσων προκαταβολῶν δρ. 60,992,76 καὶ δ') χρηματικὰ ἐντάλματα δυνάμει τῶν ὁποίων ἐπληρώθησαν προκαταβολικῶς διὰ λογαριασμὸν τῆς Ἑταιρίας δρ. 1200.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ καθαρὰ περιουσία τῆς Ἑταιρίας κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1881 συνίστατο ἐκ δραχ. 429,671,27, ἔπεται ὅτι ἐπῆλθεν αὐξήσις αὐτῆς κατὰ τὸ ἔτος 1882 ἐκ δρ. 12,556,88.

Μετὰ τὴν περαιώσιν τοῦ ἐλέγχου τοῦ ἀφορῶντος εἰς τὴν διαχείρισιν τοῦ ἔτους 1882 ὁ Ταμίας τῆς Ἑταιρίας ἐξητήσατο νὰ ἐξελεγχθῇ καὶ ἡ χρηματικὴ διαχείρισις τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. Τὴν αἴτησιν ταύτην ἀποδεχθέντες, ἐλάβομεν ὑπ' ὄψει τὰ στελέχη τῶν ὑπ' ἀριθ. 1—7 διπλοτύπων εἰσπράξεως, ἐξ ὧν ἐβεβαιώθη ὅτι ἀπὸ 1—30 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. εἰσπράχθησαν τὰ ἐξῆς ποσὰ εἰς νέας δραχμὰς (κατὰ τὸν Νόμον ΣΔ' περὶ νομισματικοῦ συστήματος).

α') Ἐξ ὑπολοίπου τῆς 31 Δεκεμβρίου μετατραπέντος εἰς

νέας. Δρ. 350.80

β') Ἐκ τιμήματος λαχείου Ζ' περιόδου. . » 49,443.20

γ') Ἐξ ἀπολήψεως προκαταβολῶν λ/σμῶ
Δημοσίου. » 1,751.74

δ') Ἐκ τόκων » 1,499.50

ε') Ἐξ ἀντιτίμου κληρωθεῖσων ὁμολογ. . . » 801.—

Τὸ ὅλον δρ. 53,846.24

Ἐπληρώθησαν δὲ τὰ ἐξῆς ποσὰ κατὰ τὰ ὑπ' ἀριθ. 1—8 καὶ 10—15 χρηματικὰ ἐντάλματα.

α')	Διὰ προκαταβολὰς λ/σμῶ Δημοσίου. . .	Δρ.	8,526,80
β')	Διὰ καταθέσεις εἰς Βιομηχανικὴν Τράπεζαν ἀπέναντι τοῦ ἀνοικτοῦ λ/σμοῦ.	»	40,300,50
γ')	Διὰ ἐξοδα γραφείου	»	135 —
δ')	» » ἐπαρχιακῶν ἀρχαιοτήτων.	»	187,48
ε')	» » ἀνασκαφῶν	»	260,60
ς')	» » πρὸς ἀγορὰν ἀρχαίων	»	283,93
ζ')	» » μουσείων	»	1,482,54
Τὸ ὅλον Δρ.			51,176,85

Τοῦ ποσοῦ τούτου ἀφαιρουμένου ἐκ τῶν εἰσπραχθέντων ἐσόδων, ὑπολείπονται δραχ. 2669,34, εὑρεθεῖσαι εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς Ἐταιρίας καὶ ἀπαρτιζόμεναι·

α')	Ἐκ Τραπεζ. Γραμματ. $26 \times 100 =$	Δραχ.	2600
β')	» » $2 \times 25 =$	»	50
γ')	» » $3 \times 5 =$	»	15
δ')	Ἐκ χαλκίνων νομισμάτων	»	4,34
			2669,34

Προτιθέμενοι νὰ ἐξελέγξωμεν καὶ τὴν διαχείρισιν τῶν εἰσπραχθέντων χρημάτων δυνάμει τῶν γραμματίων τῆς Ζ' περιόδου τοῦ λαχείου τῶν ἀρχαιοτήτων, ἐπληροφορήθημεν, ὅτι τῆς τοιαύτης διαχειρίσεως χωριστῆς καὶ εἰς εἰδικὸν πρόσωπον ἀνατεθειμένης, δύσκολος ἀποβάνει ἤδη ὁ ἔλεγχος, τοῦ διαχειριστοῦ μὴ δυναμένου νὰ ὑποβληθῇ ἤδη ὑπ' αὐτὸν, ἅτε ἀσχολουμένου εἰς τὴν ἀπότισιν τῶν πληρωτέων χρηματικῶν ποσῶν τοῖς κερδῶσις ἀριθμοῖς κατὰ τὴν Ζ' περίοδον· αἱ πληροφορίες ὅμως, ἃς δυνάμεθα νὰ παράσχωμεν ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως ταύτης εἰσὶν αἱ ἐξῆς.

Ὅτι κατὰ τὰ δημοσιευθέντα πρακτικὰ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ λαχείου τῶν ἀρχαιοτήτων τὰ πωληθέντα γραμμάτια τῆς Ζ' περιόδου εἰσὶν 28,785, ὧν τὸ τίμημα πρὸς δραχ. 3 ἕκαστον ἀπο-

τελεῖ ποσὸν δραχ. 86,355,—
 ἐκπτώσει δὲ τῶν κρατηθέντων λόγῳ προμη-
 θείας ὑπὸ τῶν πωλητῶν πρὸς 10 % . . . δραχ. 8,635,50
 Ὑπολείπονται δρα. 77,719,50

Ἐξ ὧν εἰσῆχθησαν εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς
 Ἑταιρίας κατὰ μὲν τὸ ἔτος 1882
 παλαιαὶ δρα. 2721,19 ἢ νέαι. . δρα. 2,429,63
 κατὰ δὲ τὸ 1883 Ἰανουάριον μῆνα » 49,443,20
 51,872,83

Ὑπολείπονται ἐπομένως εἰς βάρος τοῦ δια-
 χειριστοῦ δρα. 25,846,67
 ἀλλὰ τοῖς κατόχοις τῶν ὑπὸ τῆς τύχης εὐνοηθέν-
 των 200 γραμματίων ἀποδοθήσονται . . . » 28,785 =
 ὥστε πρὸς ἐντελῇ ἐξόφλησιν τῶν ὑποχρεώσεων
 τῆς Ἑταιρίας ἐκ τῆς τελευταίας κληρώσεως,
 πληρωθήσονται τῷ ἀρμοδίῳ διαχειριστῇ. . . » 2,938,33

Οὕτω περιωρίσθη ὁ ἑλεγχος ἡμῶν ἐπὶ μόνῃς τῆς διαχειρίσεως
 καθ' ὅλον τὸ παρελθὸν ἔτος καὶ κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ ἐνε-
 στῶτος τοῦ Ταμείου κυρίου Π. Γιαννοπούλου. Ἐκ τοῦ ἐλέγχου
 δὲ τούτου οὐδεμίαν ἐναπέμεινεν ἡμῖν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ἀκρι-
 βείας, μεθ' ἧς τό τε Διοικητικὸν συμβούλιον καὶ ὁ Ταμίας δια-
 χειρίζονται τὴν περιουσίαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας.

Ἐν Ἀθῆναις, τὴν 6 Φεβρουαρίου 1883.

Ἡ ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπὴ

Κ. ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ

Γ. ΕΜ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

Π. Γ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

Μετὰ ταῦτα ὁ ἀντιπρόεδρος ἠρώτησεν, ἂν ἔχη τις τῶν ἐταίρων νὰ ποιήσῃ παρατηρήσεις. Οὐδεὶς ἐπῆρε φωνήν. Ὅθεν εἰπὼν ὁ ἀντιπρόεδρος· προβαίνομεν εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Συμβουλίου, ἐκάλεσε δύο ψηφολέκτας παρὰ τὸ βῆμα καὶ ἥδη ἔμελλε ν' ἀναγνωσθῇ παρὰ τοῦ γραμματέως ὁ κατάλογος τῶν ψηφηφορησόντων, ὅτε παρουσιασθεῖς ὁ ἐταῖρος Θεμ. Ν. Χ. Φιλαδελφεὺς ἤθελε νὰ ποιήσῃ τὰς ἑαυτοῦ προτάσεις περὶ τῶν τῆς Ἑταιρίας πραγμάτων, ὡς εἶχεν ἐν τῇ πρώτῃ Συνελεύσει δηλώσει τὸν σκοπὸν του. Ἐπειδὴ δὲ παρὰ τοῦ προεδρεύοντος καὶ παρ' ἄλλων ἐταίρων τῷ ἐγένετο παρατηρήσεις, ὅτι τώρα μὲν νὰ ἀνακοπῇ οὕτως ἢ σχεδὸν ἀρξαμένη ἐκλογὴ δὲν εἶναι πρέπον, ὕστερον δὲ μεταξὺ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας κατὰ τὸν ὀργανισμὸν ψηφηφορίας δύναται νὰ διατυπώσῃ τὰς προτάσεις του, ἵνα ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν ὡς ἀντικείμενον ἄλλης προσεχῶς συγκαλεσθησομένης Συνελεύσεως, ἀνεχώρησεν. Οἱ ἐταῖροι ἔπειτα ἐψήφισαν διὰ δύο ψηφηφοριῶν, καθ' ἃ κελεύει ὁ ὀργανισμὸς, τὸ νέον συμβούλιον ὡς ἑξῆς·

Πρόεδρον τὸν Ἀλ. Ἀ. Κοντόσταυλον	διὰ ψήφων	74
Ἀντιπρόεδρον τὸν Σπυρ. Φιντεκλήν	» »	66
Ταμίαν τὸν Π. Ἑμ. Γιαννόπουλον	» »	71
Γραμματέα τὸν Στέφ. Α. Κουμανούδην	» »	74
Συμβούλους δὲ τοὺς Δημ. Σεμιτέλον	» »	69
Λύσ. Καφταντζόγλου	» »	61
Γ. Ἀντωνιάδην	» »	61
Στ. Δραγούμην	» »	60
Π. Εὐστρατιάδην	» »	50
Κ. Μυλωνᾶν	» »	50
Γ. Νικολαΐδην	» »	45

Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν δύο ψηφηφοριῶν ἀφοῦ ἀνεκήρυξεν ὁ ἀντιπρόεδρος, διελύθη ἡ Συνέλευσις περὶ ὥραν πρώτην μετὰ μεσημβρίαν.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΤΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΚΑΤΑΒΑΛΟΝΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΝ
ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

(Ὅσων ὀνομάτων εἶναι προτεθειμένος ἀστερίσκος, αὐτοὶ πρὸς τῇ ἐτήσίᾳ συνδρομῇ καὶ καθυστεροῦσαν συνδρομὴν κατέβαλον (*).

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΘΝ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ. Δρ. 1000.—	ΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΑΥΡ. Δρ. 15.—
ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Ιω. » 15.—	ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ Γ. ΕΜ. » 15.—
ΑΜΠΑΝΟΠΟΥΛΟΣ Α. » 15.—	ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΙΑΚ. » 15.—
ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ Α. » 16.—	ΑΡΕΤΑΙΟΣ Θ. » 15.—
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΝΙΚΟΛ. » 15.—	ΑΡΓΕΡΙΝΟΣ ΑΝ. » 15.—

(*) Πέρυσι μετὰ τὴν κλείσιν τῶν τοῦ ἔτους 1881 λογαριασμῶν, ἡμέρας δέ τινας πρὸ τῶν ἀρχαιρεισιῶν τοῦ 1882 πολλοὶ ἑταῖροι (περὶ τοὺς 40) εἶχον καταβάλει ἑνὸς ἢ δύο ἔτων καθυστερούσας συνδρομάς. Τούτων τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ποσὰ εἶχόμεν ὑποσχεθῇ τότε ὅτι θέλομεν ἀναγράψει ἐν ταύτῃ τῇ ἐφετεινῇ λογοδοσίᾳ, ὃ καὶ ποιοῦμεν νῦν. Εἶναι οἱ ἑξῆς:

Ἀναγνωστάκης Α. 30:—	Μακρυγιάννης Ο. 30:—
Ἀνάργυρος Π. Π. 30:—	Μάμουκας Α. 15:—
Ἀντωνιάδης Α. Ι. 30:—	Μαρκόπουλος Ι. 30:—
Ἀργυρόπουλος Ι. 15:—	Μαυρογιάννης Γ. 30:—
Αὔγερινός Α. 30:—	Μελετόπουλος Α. 15:—
Ἀφεντούλης Θ. 30:—	Μπουρνιάς Γ. 15:—
Βεζάνος Λ. Η. 15:—	Παλαιολόγος Ι. 30:—
Δαμασκηνός Ν. 30:—	Πανταζίδης Ι. 15:—
Δήμιτσας Μ. 15:—	Παπαδημητρακόπουλος Θ. . . 30:—
Διοσχορίδης Χ. 15:—	Πατρίκιος Ι. 15:—
Ἰασεμίδης Π. 15:—	Παυλίδης Π. 15:—
Ἰωαννίδης Γρ. 15:—	Ποστολάκας Α. 15:—
Καββάδίας Π. 15:—	Πρωτόδικος Ι. 30:—
Καλογεράς Ν. 30:—	Σκουλούδης Σ. 15:—
Κανελλόπουλος Η. 15:—	Σοῦτσος Α. 100:—
Κομπότης Α. 15:—	Σπαθῆς Ν. 30:—
Κοτζίτς Ν. 15:—	Σχινᾶς Β. 15:—
Κουλουμόπουλος Θ. 25:—	Χατζόπουλος Ν. 30:—
Κουμανούδης Ἀνδρ. Ι. . . . 30:—	
Κουντουριώτης Α. 30:—	
Κυριακός Ἀλ. 15:—	ΜΟΝΑΙ ΙΕΡΑΙ
Κυριακός Π. 15:—	Μακαριωτίσσης ἐν Βοιωτίᾳ. . 25:—
Κωνσταντινίδης Π. 15:—	Ταξιαρχῶν » » . . 25:—
	Ἀγ. Τριάδος » » . . 25:—

ΒΑΡΟΥΧΑΣ ΑΛ. Δρ.	15.—	ΚΟΕHLER ULR. Δρ.	28.—
ΒΕΖΑΝΟΣ ΛΕΩΝ. ΗΛ. »	15.—	ΚΟΚΙΔΗΣ Δ. »	15.—
ΒΕΝΕΡ Ν. »	15.—	ΚΟΛΥΒΑΣ ΑΛ. »	15.—
ΒΙΚΕΛΑΣ ΔΗΜ. »	15.—	ΚΟΛΙΑΤΕΟΣ ΣΩΚΡ. ἀρχιμ. »	15.—
ΒΟΥΡΤΣΕΛΛΑΣ ΙΩ. »	22.40	ΚΟΛΙΝΙΑΤΗΣ Ι. »	16.80
		ΚΟΝΤΟΣ Κ. »	28.—
ΓΑΛΑΝΗΣ ΕΜ. »	15.—	ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ ΑΛ. »	15.—
ΓΕΡΑΚΗΣ Γ. Α. »	15.—	ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ ΙΩ. »	15.—
ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ Π. ΕΜ. »	15.—	ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ ΔΗΜ. »	15.—
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΠΟΥΛΟΣ Κ. »	15.—	* ΚΟΡΩΝΑΙΟΣ Π. »	30.—
		ΚΟΥΔΟΥΜΟΠΟΥΛΟΣ Θ. »	15.—
ΔΑΜΑΔΑΣ Ν. »	15.—	ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ ΑΝΔΡ. Ι. »	15.—
ΔΕΡΒΟΣ Γ. Ι. »	28.—	ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ Π. ΣΤ. »	16.80
ΔΗΜΙΤΡΕΑΣ ΜΑΡΓ. »	15.—	ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ ΣΤ. Α. »	15.—
ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΗΣ Χ. »	15.—	ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Δ. »	15.—
ΔΡΑΓΑΤΗΣ ΙΑΚ. Χ. »	15.—	ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΑΛ. »	15.—
ΔΡΑΓΟΥΜΗ ΕΛΙΖΑ ΣΤΕΦ. »	15.—	ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΙΩ. »	15.—
ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ ΕΜ. »	15.—	ΚΥΡΙΑΚΟΣ Π. »	15.—
ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ Μ. »	50.—	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Π. »	15.—
ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ ΣΤΕΦ. »	15.—	* ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Γ. »	30.—
		ΚΩΣΤΗΣ Κ. Ν. »	15.—
ENGEL ARTH. »	22.40		
ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ Π. »	15.—	ΛΑΚΩΝ Β. »	15.—
		ΛΑΣΚΑΡΙΔΗΣ Δ. »	15.—
ΖΑΧΑΡΙΟΥ Δ. Π. »	15.—	LUEDERS O. »	28.—
ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΙΩ. »	15.—		
		ΜΑΡΘΕΑΣ Ν. »	28.—
ΘΕΟΔΩΓΗΣ Π. »	50.—	ΜΑΔΑΚΗΣ Σ. »	16.80
ΘΕΟΦΙΛΑΤΟΣ ΙΩ. »	15.—	ΜΑΝΤΖΑΚΟΣ ΧΡ. »	28.—
		ΜΑΛΙΚΟΠΟΥΛΟΣ Θ. »	15.—
ΙΑΣΕΜΙΔΗΣ Π. »	15.—	* ΜΑΝΙΤΑΚΗΣ ΕΜ. »	30.—
ΙΑΤΡΙΔΗΣ ΕΥΘ. »	15.—	ΜΑΜΟΥΚΑΣ Α. »	15.—
ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ ΣΤΕΦ. »	28.—	ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩ. »	15.—
		ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ Γ. Α. »	50.—
ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ Π. »	15.—	ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ Ν. Α. »	20.—
ΚΑΖΑΖΗΣ Ν. »	15.—	ΜΕΛΑΣ ΜΙΧ. »	280.—
ΚΑΛΑΠΟΘΑΚΗΣ Μ. »	15.—	ΜΕΛΙΣΣΟΓΥΡΟΣ Γ. »	15.—
ΚΑΛΑΙΤΑΣ Π. »	15.—	ΜΙΣΤΡΙΩΤΗΣ Γ. »	15.—
ΚΑΛΟΓΕΡΑΣ ΝΙΚΗΦ. »	15.—	ΜΠΟΥΚΗΣ ΙΩ. »	15.—
ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ ΗΛ. »	15.—	ΜΥΛΩΝΑΣ Κ. »	15.—
ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ ΑΛ. »	15.—	ΜΩΡΑΪΤΗΣ ΣΠ. »	15.—
ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ Κ. »	28.—		
ΚΑΣΤΟΡΧΗΣ Ε. »	15.—	ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗΣ ΜΕΝ. »	100.—
ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ ΑΘ. »	15.—	ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗΣ ΠΛΑΤ. »	22.40
ΚΑΦΤΑΝΤΖΟΓΛΟΥΣ Δ. »	15.—	ΝΕΓΡΗΣ Ν. »	15.—

ΝΕΓΡΗΣ ΦΩΚ. Δρ.	15.—	ΡΕΧΙΕΡΗΣ Μ. Δρ.	15.—
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ Γ. »	15.—	ΡΗΓΑΔΗΣ ΕΛ. »	28.—
ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ Π. »	25.—	ΡΙΖΟΣ ΕΓΓ. »	28.—
		ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘ. »	15.—
ΟΒΕΡΓ ΕΜ. »	28.—		
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ Β. Τ. »	15.—	ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ Σ. »	15.—
ΟΛΥΜΠΙΟΣ Α. »	15.—	ΣΑΡΙΠΟΛΟΣ Ν. »	15.—
		SCHLIEMANN H. »	15.—
ΠΑΝΤΑΖΙΔΗΣ ΙΩ. »	15.—	SCHMIDT JUL. »	15.—
ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ ΙΩ. »	45.—	ΣΕΜΙΤΕΛΟΣ Δ. »	15.—
ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Γ. »	22.40	ΣΚΟΥΖΕΣ Π. Γ. »	15.—
ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. »	22.40	ΣΚΟΥΔΟΥΔΗΣ ΣΤΕΦ. »	15.—
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Χ. »	15.—	ΣΚΥΡΑΙΣΣΗΣ ΙΩ. ΙΩ. »	15.—
ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Θ. »	15.—	ΣΟΥΓΑΔΟΥΡΗΣ Γ. »	28.—
ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ Β. »	15.—	ΣΟΥΡΜΕΛΗΣ Δ. »	15.—
ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ Κ. »	15.—	ΣΟΥΤΕΟΣ ΑΛ. »	50.—
ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ Π. »	15.—	ΣΤΑΜΑΤΑΚΗΣ Π. »	15.—
ΠΑΠΠΟΣ ΔΗΜ. »	30.—	ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΣΤΕΦ. »	15.—
ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ ΝΤΕΚΑΣ »	15.—	ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ Σ. »	15.—
ΠΑΥΛΙΔΗΣ Π. »	15.—		
ΠΕΡΡΗΣ Π. »	28.—	ΤΕΟΥΧΛΟΣ Ν. »	15.—
ΠΕΡΡΗΣ ΣΠ. »	28.—		
ΠΕΤΡΗΣ Ν. »	15.—	ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ Θ. Ν. »	15.—
ΠΕΤΡΙΔΗΣ Δ. »	15.—	ΦΙΛΙΟΣ Δ. »	15.—
ΠΟΛΙΤΗΣ Ν. Γ. »	22 40	ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ Γ. »	15.—
ΠΟΣΤΟΛΑΚΑΣ ΑΧ. »	15.—	ΦΙΝΤΙΚΑΝΗΣ ΣΠ. »	15.—
ΠΡΑΣΣΑΣ ΑΛ. »	16.80	ΦΛΩΡΟΣ ΣΤ. »	15.—
ΠΡΕΤΕΝΤΕΡΗΣ Χ. Τ. »	15.—	ΦΥΓΑΔΗΣ Α. »	16.80
ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ΑΘΗΝΩΝ »	15.—	ΦΩΣΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩ. »	16.80
ΠΡΩΤΟΔΙΚΟΣ ΙΩ. »	15.—		
		ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΕΜ. »	50.—
ΡΑΓΚΑΒΗΣ Α. Α. »	15.—	ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ Ν. »	15.—
ΡΑΛΛΗΣ Δ. »	15.—		
ΡΑΝΔΑΣ Λ. »	20.—	ZILLER E. »	15.—

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΕΩΝ. Δρ.	100.—
ΖΑΝΕΤΟΣ Γ. »	15.—
ΜΕΛΕΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛ. »	56.—
ΜΟΥΤΖΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜ. »	15.—
ΜΟΥΤΖΟΠΟΥΛΟΣ ΤΡ. »	15.—

ΕΝ ΚΡΙΣΣΗ

ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ ΕΡ. »	15.—
---------------------------	------

ΕΝ Τῇ ΛΟΙΠῃ ΣΤΕΡΕᾷ ΕΛΛΑΔΙ

Ο ΔΗΜΟΣ ΛΕΒΑΔΕΩΝ	Δρ.	100.—
Η ΜΟΝΗ ΠΕΝΤΕΛΗΣ	»	15.—
* » ΜΑΚΑΡΙΩΤΙΣΣΗΣ ΕΝ ΒΟΙΩΤΙΑ	»	50.—
* » ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ »	»	50.—
» ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ »	»	25.—
» ΓΕΝΕΣΙΟΥ ΘΕΟΤΟΚΟΥ »	»	25.—
» ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ »	»	25.—
» ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡ. ΕΝ ΑΓΓΕΛΟΚΑΣΤΡῷ ΑΚΑΡΝΑΝ	»	30.—

ΕΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣῳ

Η ΜΟΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ ΑΠΙΟΥ	»	100.—
----------------------------------	---	-------

ΕΝ ΤΑΙΣ ΝΗΣΟΙΣ

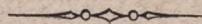
Ο ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΣΥΡΟΥ	»	200.—
*ΙΩΑΝ. ΡΩΜΑΝΟΣ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ	»	30.—

ΕΝ Τῷ ΕΞΩΤΕΡΙΚῳ

ΙΩΑΝ. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΕΝ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΙ	»	560.—
*Ο ΜΗΘΥΜΝΗΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΓΑΥΚΑΣ	»	101.50
*ΚΕΠΕΤΖΗΣ ΣΤ. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ	»	45.—
ΒΛΑΣΤΟΣ ΣΤΕΦ. ΕΝ ΜΑΣΣΑΛΙΑ	»	28.—
ΙΕΡΩΝ. ΜΥΡΙΑΝΘΕΩΣ ΑΡΧΙΜΑΝΑΡ. ΕΝ ΛΟΝΔΙΝῳ	»	60.40
LUDLOW TH. ΕΝ ΝΕῶ ΕΒΟΡΑΚῳ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ	»	16.80

Ἔτι εἰσεπράχθησαν οἱ τόκοι καὶ τὰ μερίσματα τῶν δωρεῶν καὶ κληροδοτημάτων ἃ κατέλειπον πρὸ ἐτῶν εἰς τὴν Ἑταιρίαν οἱ ἑξῆς·

ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΤΖΗΠΕΤΡΟΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΩΜΑΣ	ΚΥΡΙΑΛΛΟΣ ΧΑΙΡΩΝΙΑΔΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ	ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

ΔΩΡΗΤΑΙ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΑΥΤΑ

Ἡ ἐν Πετρουπόλει Commission Impériale archéologique τὸ ἐαυτῆς Compte rendu pour l'année 1880. St. Pétersbourg, 1881. εἰς φύλ. μετ' ἄτλαντος.

Ἡ ἐν Βερολίνῳ Ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν, τὴν συλλογὴν Inscriptiones graecae antiquissimae praeter Atticas in Attica repertas, ed. Roehl. Berolini, MDCCCLXXXII. εἰς φύλ. ἔτι δὲ τὸ βον μέρος τοῦ γου τόμου τοῦ Corpus Inscriptionum Atticarum, ed. Dittenberger. Berolini, MDCCCLXXXII. εἰς φύλ.

Τὸ ἐν Κανταβριγίᾳ τῆς Ἀμερικῆς Archeological Institute, τὴν ἔκθεσιν Third annual report of the executive commission etc. Cambridge, 1882, εἰς 8ον.

Ὁ ἐν Πετρουπόλει Τ. Φίλιππος ῥωσιστὶ γεγραμμένον βιβλίον « Σύγχρονα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα ». Ἐν Πετρουπόλει 1882, εἰς 8ον.

Ἐκ Παρισίων ἦλθεν Annuaire de l'Association pour l'encouragement des études grecques en France. 15e année 1881, εἰς 8ον.

H. Phillips, Basilisks and Cockatrices. Philadelphia, 1882.

H. Phillips, Remarks upon a coin of Sicyon. Philadelphia, 1881.—Anales del Museo nacional de México τόμου βου entrega εν, 1881.

Bon S. de Baye, L'industrie acheuléenne dans le Loess de la Brie-Champenoise. Chalons-sur-Marne. 1881.

Arthur Engel, Documents pour servir à la numismatique de l'Alsace N° 1. 4. 5. 6. 7.—Supplément aux quatre premiers fascicules des documents.— Des meilleurs méthodes de moulage et de reproduction des médailles. 1878-1882.

Eloge de M. de Saulcy par G. Schlumberger. Genève 1881.

Ἡ ἐν Ἀγράμῃ ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία τὸ ἑαυτῆς περιοδικὸν Vjestnik 8ου ἔτους 1882.

Ἐκ Κιλίας Schriften der Universität zu Kiel 1880-81. τόμος XXVII^{ος}.

Ἐξ Ἀμερικῆς Transformations and migrations of certain statues of the Cesnola collection.

Ἱφικράτης Κοκίδης χάρτην Ἡπείρου καὶ Θεσσαλίας εἰς ἑξ φύλλα.

Ἀθ. Σ. Κουμανούδης, Der Satyr aus Pergamon von. A. Furtwaengler 1880.

Π. Περβάνογλους φυλλάδιον L'Istria prima dei Romani.

Ἐκ Νέου Ἐβροράκου ἐν τεύχῳ τοῦ περιοδικοῦ The century illustrated monthly magazine, τὸ ὑπ' ἀρ. 4 τοῦ τόμου 24^{ου} (Ἀύγ. 1882), ἐν ᾧ μία πραγματεία περὶ τῆς τῷ Cesnola ἀποδομένης κιβδηλείας ἀρχαιοτήτων Κυπριακῶν.

Charles Lucas, Le palais d'Ulysse à Ithaque. Paris, 1881.

Ἡ ἐν Βερολίῳ Διεύθυνσις τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀνασκαφῶν διὰ τοῦ ἐνταῦθα πρεσβευτοῦ τῆς Γερμανίας τὸ βιβλίον Olympia und Umgegend, 1882.

Τὸ Γερμανικὸν ἀρχαιολογικὸν Καθίδρυμα τὸ ἑαυτοῦ Περιοδικὸν Mittheilungen etc. Athen, 1882, εἰς 8ον.

Ἡ ἐνταῦθα Γαλλικὴ Σχολὴ τὸ ἑαυτῆς Περιοδικὸν Bulletin de correspondance hellénique τοῦ ἔτους 1882, εἰς 8ον.

Κυθνιακὰ ἦτοι τῆς νήσου Κύθνου χωρογραφία καὶ ἱστορία κτλ. ὑπὸ Ἀντωνίου Βάλληνδα. Ἐν Ἐρμουπόλει, 1882. 8ον.

BIBLIA AGOPASΘENTA XPHMAZI THΣ ETAIPIAS

Birch, History of ancient Pottery, 1883.

Leake, Travels in the Morea. 3 vols. Lond. 1830.

Hicks, A manual of greek historical inscriptions. Oxford, 1882.

Catalogue of vases in british Museum. 2 vols. 1851-70.

Wood, Discoveries at Ephesus. Lond. 1876.

Blouet etc. Expédition scientif. en Morée. 3 vol. Paris.

Texier, Description de l'Asie Mineure. 3 vol. Paris.

Mionnet, Atlas de géographie numismatique. Paris 1838.

Perrot et Guillaume, Expédition archéologique de la Galatie etc. Paris.

Lenormant, Monographie sur la voie sacrée Eleusinienne. Tome premier, 1864.

Kiepert, Lehrbuch d. alt. Geographie. Berlin, 1878.

Ulrichs, Reisen u. Forschungen in Griechenland, II Theile, 1840. 1868.

Ross, die Deme von Attica. Halle, 1846.

» Reisen auf d. griech. Inseln. 3 Bde, 1840-45.

» Königsreisen in Griechld. Halle, 1851.

» Erinnerungen u. Mittheilungen aus Griechld. Berlin, 1863.

Benndorf, neue archaeolog. Untersuchungen auf Samothrake. Wien.

Hauser, Niemann, archaeolog. Untersuchungen auf Samothrake, 1875.

Conze, Reise auf d. Inseln des thrakischen Meeres, 1860.

» Reise auf d. Insel Lesbos 1865.

Curtius, Peloponnesos. 2 Bde.

Leake, die Deme von Attica, übers. von Westermann, 1840.

» Topographie von Athen übers. v. Baiter u. Sauppe, 1844.

Heydemann griech. Vasenbilder. Berlin, 1870.

Spon's Reisen durch Italien etc. Nürnberg, 1713.

Stackelberg, Apollotempel zu Bassae.

Vischer W. Archaeolog. u. epigraph. Schriften. Leipzig 1878.

Bötticher Ad. Olympia. 1883.

Biliotti et Cottret, L'île de Rhodes. Rhodes 1880.

Weber, Le Sipylos et ses monuments. Paris, 1880.

Hasse C. Die Venus von Milo, 1882.

Curtius und Kaupert. Karten von Attika, Heft I. 1881.
Athen und Peiraieus.

Archaeologische Zeitung. Berlin, 1882.

Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ ἔτους 1882.

ΔΩΡΗΤΑΙ ΑΡΧΑΙΩΝ.

Οἱ ἐν Ἀθήναις Ἐπαμ. Ἀμβροσιάδης.—Ναπολ. Μαρτινέλλης.—Λάζ. Φυτάλης.—Θ. Κομνηνός.—Δ. Πανταζής.—Κ. Γιουρδής.—Ν. Δαμαλάς.—Ὁθ. Στασινόπουλος.—Δ. Φίλιος.
Β. Λάτσιεφ. Δημ. Ψιμόπουλος.

Ἡ ἐν Καρύστῳ οἰκογένεια Βάσου Δεληγεώργη. — Ὁ ἐν Κο-
ρίνθῳ Σταῦρος Νικολάου.

Ὁ Μηθύμνης ἀρχιερεὺς Νικηφόρος Γλυκᾶς.

Ὁ ἐν Ξάνθῃ τῆς Μακεδονίας Κωνσ. Βασιλικᾶς.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΕΦΟΡΩΝ.

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΒΟΙΩΤΙΑ ΕΡΓΩΝ
ΕΝ ΕΤΕΙ 1882.

(Πίναξ Α΄.)

Πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας.

Κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος Φεβρουαρίου κατὰ διαταγὴν ὑμῶν μετέβην εἰς Κόρινθον καὶ ἐξήτασα τὸ ἐρείπιον τοῦ οἰκοδομήματος ἀρχαίου τάφου, διασώζοντος ἐν τοῖς τοίχοις αὐτοῦ τοιχογραφίας μετὰ χρωμάτων. Περὶ τῆς ἐξετάσεως ταύτης τοῦ τάφου ὑπέβαλον ὑμῖν λεπτομερεῖ ἔκθεσιν μετὰ προχείρου σχεδιογραφήματος τοῦ τάφου καὶ ἀποτυπώματα ἐπὶ διαφανοῦς χάρτου εἰκόνων τινῶν αὐτοῦ.

Ἐκ Κορίνθου δὲ μετέβην εἰς Σικυῶνα καὶ παρέλαβον παρά τινος χωρικοῦ ἐκ τοῦ χωρίου Μοῦλκι λέοντα μαρμαρίνον σῶον σχεδόν, καθήμενον ἐπὶ συμφυοῦς βάσεως, μῆκος ἔχοντα 1, 10, ὅστις εὑρέθη πρὸς ἄρκτον τῶν ἐρειπίων Σικυῶνος ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ ποταμοῦ Ζορζί (Ἐλισσῶνος). Τὸν λέοντα μετακομίσας ἐκεῖθεν εἰς τὸ χωρίον Κιάτου, πρωτεύουσαν τοῦ δήμου Σικυῶνος, παρέδωκα διὰ πρωτοκόλλου τῷ δημάρχῳ Παναγιώτῃ Ζούζουλα.

Ἐκ Σικυῶνος δὲ ἐπανῆλθον εἰς Ἀθήνας, καὶ τὴν 15 Μαρτίου κατὰ διαταγὴν ὑμῶν μετέβην εἰς Τάναγραν. Ἐκεῖ δὲ ἐνήργησα ἀνασκαφὰς τάφων ἐν διαφόροις θέσεσι μέχρι τῆς 15 Ἰουνίου. Τάφοι διαφόρων ἐποχῶν ἠνοίχθησαν περὶ τοὺς 300, ἀλλ' ἅπαντες ἦσαν ἐκ τῶν κοινῶν. Κτερίσματα δὲ εὑρέθησαν ἐν αὐτοῖς πλεῖστα, ἀλλὰ πρόστυχα, ἐκτὸς ὀλιγίστων ἀξίων λόγου, τὰ ὅποια μετεκομίσθησαν εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις μουσεῖον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας. Πάντα δὲ τὰ λοιπὰ μετὰ 30 λίθων ἐνεπιγράφων ἐπι-

τυμβίων κατετέθησαν εἰς τὴν ἐν Σχηματάρι Τανάγρας μεγάλην συλλογὴν τῶν ἀρχαιοτήτων, ἥτις ἐσχηματίσθη καὶ συντηρεῖται δαπάνῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας. Ἐκ τῶν εἰς Ἀθήνας μετακομισθέντων τὰ ἀξιολογώτερά εἰσι τὰ ἐξῆς· α'.) ἐν ζευγος ἐνωτίων χρυσῶν, ἔχοντος ἑκατέρου Ἑρωτα πτερωτόν· β'.) ἄγκιστρον κολοβὸν χρυσοῦν (ἴσως ἐνωτίου ἢ πόρπης)· γ'.) εἰς δακτύλιος χρυσοῦς, ἔχων λίθον μικρὸν ἄνευ γλυφῆς· δ'.) πλείστα τεμάχια χρυσῆς λεπτοτάτης κλωστῆς ἐστριμμένης καὶ ἀνήκοντα ἴσως εἰς ὕφασμα· ε'.) τέσσαρα μικρὰ σφαιρίδια χρυσαῖα διάτρητα. Ἀπαντα δὲ τὰ ἀνωτέρω μετὰ δύο πηλίνων εἰδωλίων καὶ ὀστέων κεκαυμένων εὐρέθησαν ἐντὸς ὑδρίας χαλκῆς. Μετεκομίσθησαν δὲ καὶ 4 κρανία νεκρῶν σῶα μεθ' ἐνὸς σκελετοῦ πλήρους, ἐξαχθέντα ἐκ τάφων Τανάγρας, καλῆς ἐποχῆς, ὡς δεικνύουσι τὰ ἐν τοῖς τάφοις τούτοις εὐρεθέντα κτερίσματα.

Ἐκ Τανάγρας δὲ τὸν Ἰούλιον μετέβην εἰς Δελφοὺς κατὰ διαταγὴν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, ἵνα φροντίσω περὶ ἐξασφαλίσεως τῆς ἐκεῖ συλλογῆς τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ παραδόσεως αὐτῆς διὰ πρωτοκόλλου τῷ ἐκεῖ φύλακι τῶν ἀρχαιοτήτων. Τακτοποιήσας δὲ τὴν συλλογὴν καὶ ἐξασφαλίσας τὰ ἀρχαῖα ἐντὸς ἐρμαρίων παρέδωκα τῷ φύλακι, ὄντα γλυπτὰ καὶ γραπτὰ περὶ τὰ 140. Ἀλλὰ δὲ τινα ἀρχαῖα πάνυ σπουδαῖα, διεσπαρμένα ἐν Δελφοῖς τῇ δεκάκτισε, μετεκόμισα εἰς τὴν συλλογὴν καὶ εἰς τὸν τόπον τῆς ὑπὸ τῶν Γάλλων πρὸ δύο ἐτῶν γενομένης σκαφῆς ἔξω τοῦ περιβόλου τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, καθ' ἣν ἀνεκαλύφθη μετ' ἄλλων πολλῶν ἀρχαίων καὶ ἡ στοὰ τῶν Ἀθηναίων, ἡ ὑπὸ τοῦ Πausανίου ἀναφερομένη. Ἐξησφάλισα δὲ ὅσον μοι ἦτο δυνατόν καὶ τὸν τόπον τῆς σκαφῆς ταύτης.

Ἐκ Δελφῶν δὲ μετέβην εἰς Λεβάδειαν. Ἐκεῖ δὲ συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου καὶ γεωμέτρου, κατὰ διαταγὴν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ἐπέδειξα αὐτοῖς ἐπιτοπίως τὴν περιοχὴν τῶν ἐρειπίων τῶν ἀρχαίων πόλεων Χαιρωνείας, Ὀρχομενοῦ καὶ Κορωνείας, ἵνα ἐξαίρεθῶσι τῶν δηλώσεων, τὰς ὁποίας οἱ χωρικοὶ παρὰ τὸν νόμον ἐποίησαν.

Ἐκ Λεβαδείας δὲ μετέβην εἰς Θήβας. Ἐκεῖ τὸ αὐτὸ ἐποίησα καὶ διὰ τὴν περιοχὴν τῶν ἑρείπιων Τανάγρας, Πλαταιῶν, Λεύκτρων, Θεσπιῶν καὶ ἱεροῦ τῶν Μουσῶν παρὰ τὸν Ἑλικῶνα, ἵνα καὶ ταῦτα ἐξαίρεθῶσι τῶν δηλώσεων.

Ἐκ Θηβῶν δὲ τὸν Αὐγουστον μετέβην εἰς Θεσπιὰς κατὰ διαταγὴν ὑμῶν, ἵνα φροντίσω περὶ συναγωγῆς τῶν τῇ δε κάκεισε διεσπαρμένων ἐκεῖ ἀρχαίων. Περισυνήγαγον δὲ ἐξ ἐκκλησιῶν ἐρημοκκλησιῶν καὶ οἰκιῶν τῶν δύο μόνων χωρίων, τοῦ Ἑρημοκάστρου (Κερησσοῦ) καὶ Μοῦλκι τοῦ δήμου Θεσπιῶν, κατὰ τοὺς δύο μῆνας Αὐγουστον καὶ Σεπτέμβριον, λίθους γραπτοὺς καὶ γλυπτοὺς περὶ τοὺς 140 (1), οἵτινες κατετέθησαν εἰς τὴν ἐν Ἑρη-

(1) Εἰς τὴν συλλογὴν προσήνεγκον προθύμως ἀρχαῖα οἱ ἐξῆς πολῖται Ἑρημοκάστρου καὶ Μοῦλκι·

α.) Οἱ ἐπίτροποι τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους 1) δύο εὐμεγέθη ἐπιτύμβια ἀνάγλυφα καλῆς ἐργασίας, 2) ἀνάγλυφον μικρόν, παριστάνον νεκρόδειπνον, 3) στήλην Ἑρμοῦ ἀκέφαλον, ἔχουσαν ἀρχαίαν ἐπιγραφὴν.

β.) Βασίλειος Παπανικολάου πρῶτην δήμαρχος Θεσπιῶν 1) τέσσαρα τεμάχια ψηφίσματος, 2) τέσσαρας στήλας ἐπιτύμβιους ἐνεπιγράφους.

γ.) Βασίλειος Χρήστου μικρόν ἄγαλμα ἀρχαῖόν καθήμενον, ἄνευ κεφαλῆς.

δ.) Μελέτης Μελισσάρης, φύλαξ τῶν ἀρχαιοτήτων Θεσπιῶν 1) μικρόν ἀνάγλυφον ἐπιτύμβιον, 2) δύο στήλας ἐπιτύμβιους ἐνεπιγράφους.

ε.) Ἀθανάσιος Πετρούλιας στήλην ἐπιτύμβιον ἐνεπίγραφον.

ς.) Λεωνίδας Μπαριακτάρης ἀνάγλυφον ἐπιτύμβιον.

ζ.) Δημήτριος Βασιλείου 1) μικρόν ἀνάγλυφον ἐπιτύμβιον, 2) στήλην ἐπιτύμβιον ἐνεπίγραφον.

η.) Μιχαὴλ Χαντζῆς 1) τεμάχιον ἀγωνιστικῆς ἐπιγραφῆς, 2) τεμάχιον προξενικοῦ ψηφίσματος.

θ.) Κωνσταντῖνος Σιλιανίτης 1) στήλην ἐπιτύμβιον ἐνεπίγραφον, 2) τεμάχιον ψηφίσματος.

ι.) Λουκάς Παπαϊωάννου 1) τεμάχιον ἀγωνιστικῆς ἐπιγραφῆς, 2) στήλην ἐπιτύμβιον ἐνεπίγραφον.

ια.) Δημήτριος Κουρούνης μικρόν ἀνάγλυφον ἐπιτύμβιον.

ιβ.) Μῆτρος Μήτσαινας στήλην ἐπιτύμβιον ἔχουσαν ἀρχαίαν ἐπιγραφὴν.

ιγ.) Ἰωάννης Μελισσάρης δύο τεμάχια ψηφίσματος.

ιδ.) Εὐθύμιος Γχορίτζας κορμὸν λέοντος.

ιε.) Παῦλος Ντρίτζας στήλην ἐπιτύμβιον ἐνεπίγραφον.

ις.) Ἀναγνώστης Σπανὸς τεμάχιον ψηφίσματος.

ιζ.) Βασίλειος Λιάκου 1) τεμάχιον ψηφίσματος, 2) τεμάχιον βάθρου ἀγάλματος ἐνεπίγραφον.

ιη.) Γεώργιος Μελισσάρης δύο στήλας ἐπιτύμβιους ἐνεπιγράφους.

ιθ.) Γεώργιος Στάθης 1) τεμάχιον ἀγωνιστικῆς ἐπιγραφῆς, 2) στήλην τετραγώνον, ἔχουσαν ἀναθηματικὴν ἐπιγραφὴν.

μοκάστρω Θεσπιῶν συλλογὴν, ἣτις ἐμπεριέχει ἤδη πλέον τῶν 400 ἀρχαίων, καὶ ἣτις ἐσχηματίσθη καὶ συντηρεῖται καὶ αὐτὴ δαπάνῃ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας. Ἄν κατόπιν κατορθωθῇ ἡ περισυναγωγὴ ἀπάντων τῶν ἐν τῷ δήμῳ Θεσπιῶν διεσπαρμένων ἀρχαίων, ἡ συλλογὴ αὕτη ἔσεται ἡ καλλιτέρα καὶ σπουδαιότερα ἀπασῶν τῶν ἐν Βοιωτίᾳ συλλογῶν. Ἐκτὸς δὲ τῆς περισυναγωγῆς ταύτης, συνεκέντρωσα μετὰ μεγάλων δυσχερειῶν, λόγῳ ἐξασφαλίσεως, παρὰ τὴν κρήνην Μπαρμπανᾶ, κειμένην παρὰ τὰ ἐρείπια Θεσπιῶν, καὶ 150 λίθους ἀρχαίους μεγάλους, ἥτοι βάθρα θεάτρου, ἕτερα βάθρα παντὸς εἶδους, ὧν τινα φέρουσι καὶ ἐπιγραφάς, γεῖσα, ἐπιστύλια, φατνώματα καὶ πλίνθους διαφόρων μεγεθῶν, ἀνήκοντα εἰς ἀρχαῖα οἰκοδομήματα καὶ μνημεῖα. Ἄπαντα δὲ ταῦτα παρελήφθησαν καὶ μετεκομίσθησαν παρὰ τὴν κρήνην ἐξ ἐρείπιων ἐρημοκκλησιῶν, κειμένων περὶ τὰ ἐρείπια Θεσπιῶν. Ἐνήργησα δὲ καὶ μικρὰν ἀποπειρατήριον σκαφὴν ἐν τῷ ἐρημοκκλησίῳ τῆς Ἀγίας Τριάδος, κειμένῳ παρὰ τὰς ἀνατολικὰς ὑπωρείας τοῦ Ἑλικῶνος, κατὰ τὴν θέσιν Ἀρχοντίτζι. Ἐν τῷ ἐρημοκκλησίῳ τοῦτῳ τῷ 1878 εἶχαν εὐρεθῇ μετ' ἄλλων ἀρχαίων καὶ 4 βάθρα ἀγαλμάτων φέροντα τὰ ὀνόματα 4 Μουσῶν, Οὐρανίας, Πολυμνίας, Θαλείας καὶ Τερψιχόρης καὶ ἐπιγράμματα εἰς αὐτὰς τοῦ ποιητοῦ Ὀνέστου. Ἐν τῇ ἀποπειρατηρίῳ δὲ σκαφῇ ταύτῃ ἀνεκαλύφθη κρηπίδωμα ἐκ λίθων μεγάλων, καλῶς λελειασμένων, ἀρχαίου οἰκοδομήματος, ἐφ' οὗ κεῖται τὸ ἐρημοκκλησιον. Εὐρέθη δὲ καὶ τεμάχιον στήλης, ἐχούσης κολοβὴν ἐπιγραφὴν ἀγωνιστικὴν, ἀναφερομένην βεβαίως εἰς τοὺς ἀγῶνας Μουσεῖα καὶ Ἑρώτια, οἵτινες ἐτελοῦντο ἐν τῷ παρὰ τῷ Ἑλικῶνι ἄλσει τῶν Μουσῶν, καθ' οὓς διηγωνίσθησαν ἐπὼν ποιηταί, ῥαψωδοί, αὐληταί, αὐλωδοί, κιθαρισταί, κιθαρωδοί κλπ. Ἐκ τῆς ἐν

κ'). Ἀναστάσιος Κοῦνος στήλην ἐπιτύμβιον ἐνεπίγραφον.

κα'). Ἀθανάσιος Μελισσάρης στήλην ὁμοίαν.

κβ'). Δημήτριος Κώτσαινας 1) τεμάχιον ψηφίσματος, 2) στήλην ἐπιτύμβιον ἐνεπίγραφον.

κγ'). Κωνσταντῖνος Κοῦνος τεμάχιον ψηφίσματος.

κδ'). Παναγιώτης Μελισσάρης στήλην ἐπιτύμβιον ἐνεπίγραφον.

κε'). Ἀθανάσιος Χαντζῆς ἀνάγλυφον ἐπιτύμβιον ἐνεπίγραφον.

(ς'. κ. Θεοφάνης Παπαγγελῆς δύο τεμάχια λίθου ἐνεπίγράφου.

τῷ ἔρημοκκλησίῳ ἀνακαλύψεως βάθρων τῶν 4 Μουσῶν, ἐκ τοῦ ἀνακαλυφθέντος κρηπιδώματος ἀρχαίου οἰκοδομήματος καὶ ἐκ τῶν αὐτόθι ἀρχαίων λίθων, ἤτοι βάθρων ἀγαλμάτων, βωμῶν, γείσων, ἐπιστυλίων καὶ διαφόρων πλίνθων, ἐξ ὧν σύγκεινται τὰ ἐρείπια τοῦ ἔρημοκκλησίου, ἀποδεικνύεται, ὅτι αὐτόθι ἔκειτο τὸ ἱερὸν τῶν Μουσῶν. Ὑπεράνω δὲ τῶν ἐρειπίων τούτων ἐν ἀπόπτῳ θέσει παρετήρησα καὶ ἐρείπια θεάτρου, ἀλλ' ἐνεκα τοῦ χειμῶνος δὲν ἔλαβον καιρὸν νὰ βεβαιωθῶ διὰ σκαφῆς περὶ τούτου. Οὐδεὶς δὲ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, οὔτε τῶν νεωτέρων, καθ' ὅσον γνωρίζω, ἀναφέρει, ὅτι ἐνταῦθα, ἐν τῷ ἄλσει τῶν Μουσῶν, ὑπῆρχε θέατρον.

Κατὰ δὲ τὸν Ὀκτώβριον καὶ Νοέμβριον ἐνήργησα καὶ ἐτέραν σκαφήν, τὴν ἐξῆς (Πίναξ Α).

Πρὸς ἀνατολὰς τῶν ἐρειπίων Θεσπιῶν, μακρὰν αὐτῶν περὶ τὰ 1100 μέτρα γαλ. παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Καναβάρι (Θεσπίου) καὶ παρὰ τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν νῦν ἐξ Ἐρημοκλήστρου εἰς Ἀρκοπόδι (Λευκτρα) καὶ Κόκλα (Πλαταιάς), κατὰ τὴν θέσιν Δράκος, ἐν τινι ἀγρῷ ἐφαίνετο λίθου μεγάλου μέρος. Οὗτος δὲ ὁ λίθος ἀποκαλυφθεὶς διὰ σκαφῆς, ἐφάνη, ὅτι εἶναι κορμὸς λέοντος μεγάλου, ὅστις ἐκάθητο ὀκλάζων, ἔχων μῆκος ἀπὸ τῆς οὐρᾶς μέχρι τοῦ λαιμοῦ περὶ τὰ 3 μέτρα γαλ. Ὁ κορμὸς πρὸς τὸ μέρος τοῦ λαιμοῦ φέρει τόρμον τετράγωνον, δι' οὗ ἦνουτο μετὰ τῆς κεφαλῆς, προσθέτου οὔσης, ἥτις νῦν ἐλλείπει, ὡς καὶ οἱ ἐμπρόσθιοι πόδες καὶ ὁ ὀπίσθιος ἀριστερός. Ὁ δὲ δεξιὸς εὐρεθεὶς ἀπεσπασμένος τῆς θέσεώς του μετεκομίσθη χάριν ἀσφαλείας εἰς τὴν ἐν Ἐρημοκλήστρῳ συλλογὴν τῶν ἀρχαιοτήτων. Ὁ λέων, ὡς προερρέθη, ἐκάθητο ὀκλάζων, καὶ ἦτο ἐστραμμένος πρὸς ἄρκτον, ὡς πρὸς ἄρκτον ἦτο ἐστραμμένος καὶ ὁ ἐν Χαιρωνείᾳ λέων. Ἡ οὐρὰ αὐτοῦ διέρχεται διὰ τῶν σκελῶν, ὡς καὶ ἡ τοῦ ἐν Χαιρωνείᾳ. Τὸ δὲ ἔνδον τοῦ κορμοῦ τούτου δὲν εἶναι κοῖλον, ὅπως τὰ τεμαχία τοῦ ἐν Χαιρωνείᾳ. Ἐκεῖνος συνέκειτο ἀρχῇθεν ἐκ πέντε τεμαχίων, κοίλων ὄντων τῶν τριῶν ἐν μέρει τὰ ἔνδον. Οὗτος δὲ ὁ ἐν Θεσπιαίς ἐκ δύο μόνον, ὡς δεικνύει νῦν ὁ σωζόμενος κορμὸς αὐτοῦ. Ὁ κορμὸς τούτου κεῖται νῦν ἐκτάδην παρὰ τὰ λείψανα τοῦ βάρους του, ἐστραμμένος πρὸς ἀνατολὰς, ἔχων τοὺς πόδας πρὸς ἄρκτον. Τοιαύτην δὲ θέσιν εἶχει καὶ τὰ

παρὰ τὸ βάθρον καταπεπτωκότα τεμάχια τοῦ ἐν Χαιρωνείᾳ. Ὁ ἐν Χαιρωνείᾳ λέων εἶναι κατεσκευασμένος ἐκ μαρμάρου ὑπομέλανος, εἰλημμένου ἐκ τῶν ἀρχαίων λατομείων τοῦ ὄρους Λαφυστίου (Γρανίτζης), ἐξ οὗ εἰσιν εἰλημμένοι καὶ οἱ λίθοι τοῦ ἐν Ὀρχομενῷ προϊστορικοῦ ὑπογαίου τάφου. Ὁ δὲ ἐν Θεσπιαῖς εἶναι κατεσκευασμένος ἐξ ὑπολεύκου μαλακοῦ λίθου, εἰλημμένου ἐκ τοῦ ὄρους Καραντζᾶ, κειμένου μεταξὺ Θεσπιῶν καὶ Κρεύσιδος (Λιβαδόστρας). Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λατομείου εἰσὶ καὶ οἱ πλείστοι τῶν λίθων τῶν ἐρειπίων Θεσπιῶν καὶ ἅπαντες σχεδὸν οἱ ἐν ἐπιγραφῇ καὶ γλυπτοί.

Γενομένης δὲ σκαφῆς περὶ τὸν λέοντα, πρὸς ἄρκτον μὲν αὐτοῦ εἰς βάθος περὶ τὸ γαλλικὸν μέτρον ἐφάνη τὸ ἐκ πώρου κρηπιδῶμα αὐτοῦ, κατεστραμμένον, οὗ πλίνθοι τινὲς σώζονται πεπτωκυῖαι ἀτάκτως πρὸς ἄρκτον καὶ δυσμὰς τοῦ λέοντος· πρὸς μεσημβρίαν δὲ αὐτοῦ εἰς βάθος πλεον τοῦ ἡμίσεος μέτρου γαλ. ἀπὸ τῆς νῦν ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους ἐφάνη πληθὺς μεγάλη πηλίνων ἀγγείων τεθραυσμένων, ἥτοι κανθάρων, ληκύθων ἀπλῶν καὶ τινων ἀττικῶν μεγάλων μετὰ καὶ ἄνευ γραφῶν, διαφόρων ἄλλων ἀγγείων μετὰ καὶ ἄνευ γραφῶν, τεμαχίων πηλίνων εἰδωλίων, ὧν δύο μικρὰ προσωπεῖα καλῆς ἐργασίας καὶ διατηρήσεως, τεμαχίων στλεγγίδων χαλκῶν καὶ σιδηρῶν, ἀπάντων ἐν τοῖς χώμασιν ἀτάκτως ἐρριμμένον. Τὸ στρώμα δὲ τοῦτο, τὸ ἐμπεριέχον τὰ κτερίσματα, ἔχει πάχος περὶ τὸ ἥμισυ μέτρον γαλ. καὶ ἐκτείνεται πρὸς ἀνατολὰς μὲν τοῦ λέοντος περὶ τὰ 15 μέτρα γαλ. πρὸς δυσμὰς δὲ περὶ ἕτερα 15. Πρὸς μεσημβρίαν δὲ δὲν προὐχώρησεν ἀκόμη ἢ σκαφή, ἵνα φανῇ μέχρι τίνος ἐκτείνεται. Ὑπὸ τὸ στρώμα δὲ τοῦτο ἐφάνη ἕτερον στρώμα, ἐμπεριέχον ἄνθρακας, τέφραν, τεμάχια πηλίνων ἀγγείων καὶ εἰδωλίων, τεμάχια στλεγγίδων χαλκῶν καὶ σιδηρῶν, τεμάχια μαχαιρῶν, ἥλους σιδηροῦς, καὶ τεμάχια ὀστέων, ἅπαντα κεκαυμένα. Καὶ τὸ στρώμα τοῦτο ἔχει τὴν αὐτὴν ἔκτασιν ἐκατέρωθεν τοῦ λέοντος, ὁποῖαν καὶ τὸ προηγούμενον. Πάχος δὲ ἔχει ἀπὸ ἐνὸς μέχρι τριῶν δακτύλων. Ἀνοιχθέντων δὲ καὶ δύο μικρῶν ὀρυγμάτων ὀπίσω τοῦ λέοντος, πρὸς μεσημβρίαν, εὐρέθησαν καὶ ἐκεῖ εἰς τὸ αὐτὸ βάθος ἀμφοτέρω τὰ στρώματα. Ἐκ τῆς ἐμφανίσεως δὲ τοῦ κεκαυμένου στρώματος, καὶ ἐκ τῆς ἐν τε αὐτῷ καὶ τῷ προηγούμενῳ ὑπάρξεως κτερισμάτων καὶ ὀστέων

ἀποδεικνύεται, ὅτι ὀπίσω καὶ τοῦ λέοντος τούτου, ὡς ὀπίσω καὶ τοῦ ἐν Χαιρωνείᾳ, εἰσι τεθαμμένοι νεκροί· ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιπέδου κεκαυμένοι, ἐν Χαιρωνείᾳ δέ, ὡς εἶναι γνωστόν, δὲν ἦσαν κεκαυμένοι ἐκτὸς δύο μόνον.

Προχωρησάσης δὲ τῆς σκαφῆς καὶ ἔμπροσθεν τοῦ λέοντος, πρὸς ἄρκτον εἰς βάθος περὶ τὰ δύο μέτρα γαλ. εὐρέθησαν τὰ θεμέλια τοίχου ἐκ μιᾶς μόνης πλίνθου πωρίνης, ἐχούσης πλάτος περὶ τὸ γαλλικὸν μέτρον. Τὰ θεμέλια ταῦτα ἐκτείνονται πρὸς δυσμὰς μὲν τοῦ λέοντος περὶ τὰ 16 μέτρα γαλλικὰ ἐκεῖθεν δὲ στρέφουσι πρὸς μεσημβρίαν· πρὸς ἀνατολὰς δὲ αὐτοῦ ἐκτείνονται ὁμοίως περὶ τὰ 16 μέτρα γαλλικὰ, ἀλλὰ πρὸς τὴν βορειανατολικὴν γωνίαν εἰσι κατεστραμμένα καὶ ἔχνη αὐτῶν μόνον διακρίνονται. Ἐκεῖθεν δὲ στρέφουσι πρὸς μεσημβρίαν ἀποτελοῦντα τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν περιβόλου, ἥτις σώζεται ἐν τιμὴ μέρεσι μέχρι σχεδὸν τῆς νῦν ἐπιφανείας τοῦ ἑδάφους, ἔχουσα μῆκος περὶ τὰ 23 μέτρα γαλλικὰ καὶ σύγκειται ἐκ μιᾶς μόνης πωρίνης πλίνθου, ὅπως καὶ ὁ τοῦ περιβόλου τοῦ ἐν Χαιρωνείᾳ λέοντος. Τῆς πλευρᾶς ταύτης στροφὴ πρὸς δυσμὰς δὲν εὐρέθη. Ὅμοιως δὲ καὶ μετὰ τὴν στροφὴν τῆς ἀρκτικῆς πλευρᾶς πρὸς μεσημβρίαν ἐπὶ δύο περίπου μέτρα γαλλικὰ ἐξακολούθησις δὲν εὐρέθη. Ἐκ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν δύο πλευρῶν ἐξάγεται, ὅτι οἱ ὀπίσω τοῦ λέοντος τεθαμμένοι νεκροὶ θὰ περιεκλείοντο ὑπὸ περιβόλου, ὡς καὶ οἱ ἐν Χαιρωνείᾳ, καὶ ὅτι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ τοίχου τῆς ἀρκτικῆς πλευρᾶς ἔκειτο τὸ βᾶθρον, ἐφ' οὗ ἵστατο ὁ λέων. Οὕτω δὲ κεῖται ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀρκτικῆς πλευρᾶς καὶ τὸ βᾶθρον, ἐφ' οὗ ἵστατο ὁ ἐν Χαιρωνείᾳ λέων. Ὁ περιβόλος τοῦ ἐν Θεσπιατῶν λέοντος, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν δύο πλευρῶν αὐτοῦ, εἶναι μείζων τοῦ ἐν Χαιρωνείᾳ (μῆκ. 32 καὶ πλάτ. 23). Τοῦ ἐν Χαιρωνείᾳ λέοντος ὁ περιβόλος ἔχει μῆκος περὶ τὰ 24 μέτρα γαλλικὰ καὶ πλάτος περὶ τὰ 15. Ἀλλ' οἱ δύο ἀνακαλυφθέντες τοῖχοι περὶ τὸν λέοντα Θεσπιῶν ἐνδέχεται νὰ μὴ ἀπετέλουν μέρος περιβόλου, ἀλλὰ νὰ ἦσαν ὑποστήριγμα τοῦ ἑδάφους, διότι πρὸς ἄρκτον τοῦ λέοντος τὸ ἑδαφος ἔχει κλίσιν μεγάλην, ὁμοίαν κλίσιν, ἀλλ' ἐλάσσονα, ἔχει τὸ ἑδαφος καὶ πρὸς ἀνατολὰς, πρὸς τὸν ἀναφανέντα τοῖχον. Τὸ δὲ ἑδαφος τὸ ὀπίσω τοῦ λέοντος, πρὸς μεσημβρίαν, εἶναι ὑψηλότερον τῶν περὶ αὐτὸ

ἄλλων μερῶν ἐν εἵδει λόφου. Ἐκ τούτων δὲ δύναται τις νὰ εἰκάσῃ, ὅτι ὀπίσω τοῦ λέοντος ὑπῆρχε κωνοειδὴς σωρὸς χωμάτων (tumulus), ὅστις ὑφ' οὗτο ἐπὶ τῶν τεθαμμένων νεκρῶν. Οἱ δὲ ἀνακαλυφθέντες τοῖχοι πρὸς ἄρκτον καὶ ἀνατολὰς ἐχρησίμευον πρὸς ὑποστήριξιν τῶν χωμάτων, ἵνα μὴ καταρρέωσιν. Ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ λέοντος Χαιρωνείας τοιοῦτον τι δὲν παρατηρήθη· διότι ἐκεῖ τὰ ἐπὶ τοῦ περιβόλου χώματα δὲν ἔμειναν κατὰ χώραν, ὅπως ἀρχῇθεν ἐτέθησαν, ἀλλ' εἶχαν λάβει προσχώσεις μεγάλας ἐκ τοῦ παραρρέοντος χειμάρρου καὶ μετατοπισθῇ ἐξ ἀνασκαφῆς γενομένης τῇ 1819 ὑπὸ τοῦ ἀρματωλοῦ Ὀδυσσεῶς Ἀνδρούτσου, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἀνεκαλύφθησαν καὶ τὰ τεμάχια τοῦ λέοντος. Ἡ πρὸς ἄρκτον μεγάλη κλίσις τοῦ ἐδάφους ἐνδέχεται νὰ προῆλθε καὶ ἐκ καθιζήσεως τοῦ ἐδάφους ἕνεκα σεισμοῦ. Ἡ καθιζήσις δὲ εἰκάζεται ἐκ τούτου, ὅτι τὰ θεμέλια τοῦ ἀρκτικῷ τοίχου δὲν εἶναι ὀριζόντια, ἀλλὰ κλίνουνσι καὶ ταῦτα πρὸς ἄρκτον.

Οἱ ἐντὸς τοῦ περιβόλου τεθαμμένοι νεκροὶ βεβαίως θὰ ᾔηται πολῖται Θεσπιεῖς, πεσόντες ἐν μάχῃ μεγάλῃ· καὶ τούτου ἕνεκα ἠξιώθησαν τοιοῦτου μνημείου, οἷου καὶ οἱ ἐν Χαιρωνείᾳ πεσόντες ἱερολογῆται Θηβαῖοι. Ὡς τοιαύτην δὲ μάχην δύναται τις νὰ εἰκάσῃ τὴν ἐν Πλαταιαῖς, καθ' ἣν ἔλαβον μέρος καὶ ἐκ τῶν Θεσπιέων περὶ τοὺς 1800. Οἱ δὲ ἐν Θερμοπύλαις πεσόντες ἄνδρεῖοι καὶ φιλοπάτριδες 700 Θεσπιεῖς κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἡρόδοτου ἐτάφησαν ἐκεῖ· ἐκτὸς ἐὰν κατόπιν μετέφεραν τὰ ὅσ' αὐτῶν καὶ καύσαντες αὐτὰ ἐνεταφίασαν ἐκεῖ ἔνθα νῦν ἀνεκαλύφθη ὁ λέων μετὰ τῶν κεκαυμένων ὁσῶν, ὅπως, κατὰ τὸν περιηγητὴν Παυσανίαν, μετέφεραν ἐκ Θερμοπυλῶν καὶ τὰ τοῦ Λεωνίδου οἱ Σπαρτιᾶται καὶ ἔθαψαν ἐν Σπάρτῃ. Ἀλλὰ τοιαύτην μεταφορὰν νεκρῶν ἐκ Θερμοπυλῶν εἰς Θεσπιάς οὐδεὶς τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἀναφέρει, οὔτε ὅτι παρὰ τὰς Θεσπιάς ὑπῆρχε λέων μέγας ἐπὶ πολυανδρίῳ. Τὰ ὀπίσω τοῦ λέοντος κτερίσματα εἰσι τῆς πέμπτης Π. Χ. ἑκατονταετηρίδος. Οὐδὲν δὲ μεταγενεστέρων ἐποχῶν. Ἐκ τούτου δὲ δύναται τις νὰ εἰκάσῃ, ὅτι τὸ μνημεῖον τοῦτο εἶναι προγενέστερον τοῦ ἐν Χαιρωνείᾳ καὶ ὅτι ἐκείνο κατὰ μίμησιν τοῦ ἐν Θεσπιαῖς ἐγένετο. Διότι ὡς οἱ Θεσπιεῖς τοὺς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς Ἑλλάδος πεσόντας ἐν Πλαταιαῖς συμπολίτας

αὐτῶν ἐτίμησαν διὰ τοιούτου ἐπισήμου μνημείου, οὕτω καὶ οἱ Θηβαῖοι δι' ὁμοίου μνημείου ἐτίμησαν τοὺς ἑαυτῶν συμπολίτας, τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδος πεσόντας ἐν Χαιρωνείᾳ, ἀποπλύναντες οὕτω τὸν κατὰ τοὺς μηδικοὺς πολέμους μηδισμὸν τῶν ἑαυτῶν προγόνων.

Πρὸς ἄρκτον δὲ τοῦ λέοντος, μακρὰν τῶν θεμελίων τοῦ περιβόλου περὶ τὰ 2, 50 μέτρα γαλλικὰ καὶ εἰς τὸ αὐτὸ βάθος, εὐρέθησαν ἐρριμμένοι ἐν γραμμῇ σχεδὸν ὁκτὼ στήλαι, πλατεῖαι ἐνεπίγραφοι, ἄλλαι μὲν ὕπτιαι καὶ ἄλλαι πρηνεῖς, ἔχουσα ἐκάστη μῆκος μὲν περὶ τὸ γαλλικὸν μέτρον, πλάτος δὲ 0, 42 καὶ πᾶχος 0, 15. (Πίναξ Α'). Τούτων δὲ αἱ μὲν ἐπτὰ ἔχει ἐκάστη ἀνὰ 12 κύρια ὀνόματα ἄνευ πατρωνυμικοῦ καὶ ἐθνικοῦ, ἡ δὲ ὀγδόη 10 ὀνόματα κύρια ἄνευ πατρωνυμικοῦ καὶ ἐθνικοῦ καὶ ταῦτα. Ἐν τῇ 6ῃ στήλῃ κατὰ δεξιὰ τῷ θεωμένῳ μετὰ τὰ κύρια ὀνόματα ἀπὸ τοῦ στίχου 3 μέχρι τοῦ 12 ὑπάρχουσιν ἀρχικὰ γράμματα καὶ συλλαβαὶ ἐτέρων ὀνομάτων. Τὰ γράμματα ταῦτα Α, Κ, Ι, Ν, Γ, Θ καὶ αἱ συλλαβαὶ ΠΥΘΙ, ΟΛΥΜ δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τιμητικὰ ἐπίθετα, ἥτοι ΟΛΥΜ = Ὀλυμπιονίκης, ΠΥΘΙ = Πυθιονίκης, Ι = Ἰσθμιονίκης κλπ. δεικνύοντα, ὅτι οἱ ἀναγεγραμμένοι ἐν τῇ στήλῃ ἦσαν καὶ νικηταὶ ἀγώνων. Δύνανται δὲ νὰ θεωρηθῶσιν καὶ ὡς πατρωνυμικά, ὧν ἡ συνέχεια ἐξηκολούθει ἐν ἐτέρᾳ στήλῃ. Τοῦτο ὅμως, νομίζω, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ, διότι ἡ κατὰ δεξιὰ τῷ θεωμένῳ πλαγία πλευρὰ αὐτῆς εἶναι καλῶς λελειασμένη, ἥτις εἰς τὸ ἄνω μέρος ἔχει καὶ γεῖσον, ὡς καὶ ἡ ἔμπροσθεν· ὥστε ἡ στήλη δὲν ἦνοῦτο μεθ' ἐτέρας στήλης, ἀλλ' ἦτο αὐτοτελής, ὡς καὶ αἱ ἄλλαι. Εὐρέθη δὲ καὶ τὸ ἄνω μέρος ἐνέτης στήλης, φέρον καὶ τοῦτο ὅμοιά ὀνόματα, ἀλλὰ κεκαλυμμένον ὃν ὑπὸ ἀπολιθώσεων δὲν ἠδυνήθη ν' ἀναγνώσῃ αὐτό. Τὰ γράμματα δὲ εἰσι τῆς πέμπτης Π. Χ. ἑκατονταετηρίδος. Ἀπασαὶ δὲ αἱ στήλαι εἰσιν ὁμοίομορφοι· ὁμοίομορφα δὲ καὶ ἰσομεγέθη εἰσὶ καὶ τὰ γράμματα ἀπασῶν. Ἴσως δὲ αἱ στήλαι αὗται, ἂν δὲν ἔχουσι μετενεχθῇ ἐνταῦθα ἐξ ἄλλου μέρους, ν' ἀνήκωσιν εἰς τοὺς ὀπίσω τοῦ λέοντος τεθαμμένους νεκρούς, οἵτινές εἰσι γεγραμμένοι ἐν ταῖς στήλαις κατὰ στρατιωτικὴν διαίρεσιν (ἴσως κατ' ἐνωμοτίας). Αἱ στήλαι ἴσως ἴσταντο μετ' ἄλλων στήλῶν ὁμοίων ἐν

τῇ ἀρκτικῇ πλευρᾷ τοῦ περιβόλου ἐκατέρωθεν καὶ ἔμπροσθεν τοῦ βάθρου τοῦ λέοντος, ἵνα ἀναγινώσκωνται ὑπὸ τῶν διαβατῶν, τῶν διερχομένων τὴν ἔμπροσθεν τοῦ λέοντος ὁδόν. Σὺν ταῖς στήλαις δὲ εὐρέθησαν ἐνταῦθα καὶ τρία μεγάλα τεμάχια πλίνθων τετραγώνων καὶ δύο μεγάλα τεμάχια γείσων, κατεσκευασμένα, ἐκ τοῦ αὐτοῦ λίθου, ἐξ οὗ καὶ ὁ λέων καὶ αἱ στήλαι, ἴσως δὲ ἀνήκουσιν εἰς τὸ βάθρον τοῦ λέοντος. Ἐν ταῖς στήλαις ταύταις εἰσὶ γεγραμμένα ἐνενήκοντα τέσσαρα ὀνόματα.

Ἐγγὺς δὲ τῶν στηλῶν πρὸς ἄρκτον ἐφάνη λιθόστρωτον ὁδοῦ, χωρούσης πρὸς ἀνατολὰς καὶ δυσμὰς. Τὸ λιθόστρωτον ἔχει πᾶχος περὶ τὸ ἥμισυ μέτρον γαλλικὸν καὶ πλάτος ἄλλοι μὲν 4, ἄλλοι δὲ 3, 50. Μῆκος δὲ τῆς ὁδοῦ ἀνεκαλύφθη μέχρι τέλους Νοεμβρίου, ὅτε ἕνεκα τοῦ χειμῶνος διεκόπησαν αἱ ἐργασίαι, 50 μέτρα γαλλικά, χωρούσης παραλλήλως τῷ περιβόλῳ τοῦ λέοντος. Ἐκατέρωθεν δὲ τῆς ὁδοῦ ἐφάνησαν ἑπτὰ τάφοι· δύο πρὸς μεσημβρίαν αὐτῆς καὶ πέντε πρὸς ἄρκτον. Τούτων τινὲς μὲν ἦσαν ἀπλοῖ, τινὲς δὲ εἶχαν τοιχώματα καὶ καλύμματα ἐκ πλίνθων πωρίνων. Τρεῖς δὲ τῶν τάφων τούτων ἦσαν ἀρχαῖοι, τὰ δὲ κτερίσματα αὐτῶν συγκείμενα ἐκ πηλίνων ἀγγείων καὶ στλεγγιδῶν ἦσαν κατεστραμμένα ἕνεκα τῆς πολλῆς ὑγρασίας· δύο δὲ μεταγενεστέρας ἐποχῆς· τούτων ὁ μὲν, κεκαυμένος ὢν, εἶχε μικρὰ πρόστυχα καὶ ἄνευ γραφῶν πῆλινα ἀγγεῖα καὶ τινα ὑάλινα τετραυσμένα, τρεῖς χαρωνεῖους χρυσοῦς ὀβολοὺς ἐκ τῶν συνήθως ἐν τάφοις μεταγενεστέροις εὐρίσκομένων, ἐν ψέλλιον χαλκοῦν ἀπλοῦν, καὶ ἐν κόσμημα ἀργυροῦν, παριστάνον κεφαλὴν γυναικός, σωζομένην νῦν κατὰ τὸ ἥμισυ· ὁ δὲ ἕτερος τάφος δὲν ἦτο κεκαυμένος, κτερίσματα δὲ εἶχε τὰ αὐτά, πρόστυχα πῆλινα ἀγγεῖα καὶ δύο χαρωνεῖους χρυσοῦς ὀβολοὺς ὁμοίους. Οἱ δὲ λοιποὶ δύο τάφοι ἦσαν σεσυλημένοι. Τὸ λιθόστρωτον τῆς ὁδοῦ σύγκειται ἐκ κοινῶν λίθων, ἐν οἷς εὐρίσκονται καὶ θραύσματα, μικρὰ καὶ μεγάλα, λίθων καλῶς λελειασμένων, καὶ ἀνηκόντων βεβαίως εἰς ἀρχαῖα οἰκοδομήματα ἢ μνημεῖα. Ἐντὸς δὲ τοῦ λιθοστρώτου, τοῦ πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν μέρους, εὐρέθησαν τοποθετημένα, ὡς ἀπλῇ ὕλῃ, καὶ τὰ ἐξῆς· α') πέντε πλίνθοι τετράγωνοι, μεγάλοι καὶ μικροί, καλῶς λελειασμένοι· β') τρία βάθρα ἀναγλύφων, ἡ στηλῶν ἐπι-

τυμβίων· γ') τρία ἀνθήμια μεγάλα στηλῶν ἐπιτυμβίων, καλῆς ἐργασίας· δ') δύο στηλῆαι μεγάλαι, ὧν ἡ μία φέρει καὶ ἀέτωμα ἀνευ ἐπιγραφῆς· ε') ἀνάγλυφον ἐπιτύμβιον μετ' ἀετωματίου, ἔχον ὕψος 1, 48, πλάτος 0, 90 καὶ πᾶχος 0, 15, πρὸς τὸ κάτω δὲ μέρος φέρον ἔμβολον. Ἐπὶ δὲ τῆς βάσεως τοῦ ἀετωματίου ἔχει τὴν δε τὴν ἐπιγραφὴν ΕΠΙΔΙΟΔΩΡΑΑΦΡΟΔΙΣΙΟΥΓΟΠΛΙΟΥ ΔΕΓΥΝΑΙΚΙ. Τὸ ἀνάγλυφον εἶναι καλῆς ἐποχῆς, ἡ δὲ ἐπιγραφὴ φαίνεται, ὅτι ἐνεχαράχθη ἐν μεταγενεστέρᾳ ῥωμαϊκῇ ἐποχῇ. Παριστᾷ δὲ γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θρόνου καὶ ἐστραμμένην κατ' ἀριστερὰ τῷ ὀρόντι· πατεῖ δὲ ἡ γυνὴ ἐπὶ ὑποποδίου, κάμπτουςα μικρὸν πρὸς τὰ ὀπίσω τὸν ἀριστερὸν πόδα. Ἡ μορφή καθημένη ἔχει ὕψος ἀπὸ τῶν ποδῶν μέχρι τῆς κεφαλῆς 1, 10 μέτρον γαλλικόν, φορεῖ δὲ χιτῶνα ποδήρη καὶ ἐπ' αὐτοῦ πέπλον πολύπτυχον, ὅστις καλύπτει καὶ τὸ ἄνω καὶ ὀπίσω μέρος τῆς κεφαλῆς. Ἡ κόμη εἶναι κεκοσμημένη εἰς βοστρύχους πυκνοὺς κατερχομένους εἰς τὸ μέτωπον καὶ τὰ ὦτα. Ὑπεράνω δὲ τῶν βοστρύχων ταινία πλατεῖα περιβάλλει τὴν κεφαλὴν. Διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς χειρὸς, ἣν προτείνει πρὸς τὰ ἔμπροσθεν, ἐκράτει τι, ὅπερ νῦν ἐστὶν ἐφθαρμένον καὶ αὐτὸ καὶ οἱ δάκτυλοι τῆς χειρὸς· τὴν δὲ ἀριστερὰν στηρίζουσα διὰ τοῦ ἀγκῶνος ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρους τοῦ θρόνου, φέρει ὑπεράνω τοῦ ἀριστεροῦ μαστοῦ, ἀλλὰ καὶ ταύτης οἱ δάκτυλοι εἰσιν ἐφθαρμένοι. Ἡ ρίς μετὰ τῶν χειλέων καὶ τῆς κάτω σιαγόνος εἰσιν ἀπεσπασμένα. Τὰ δὲ λοιπὰ μέρη τοῦ σώματος εἰσιν ἀβλαβῆ. Ἐμπροσθεν δὲ τῶν γονάτων τῆς καθημένης ἵστατο μικρὸν παιδίον, φέρον τὰς ἑαυτοῦ χεῖρας ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτῆς. Ἀλλὰ τὸ παιδίον εἶναι ἐπίτηδες κατεστραμμένον, καὶ μόνον ἔχνη αὐτοῦ διακρίνονται. Βεβαίως δὲ κατεστράφη ἐν μεταγενεστέρᾳ ἐποχῇ, ἵνα τὸ ἀνάγλυφον τεθῇ ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς Διοδώρας, ὅτε καὶ ἡ ἐπιγραφὴ ἐνεχαράχθη ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ ἀετωματίου. Τὸ ἀνάγλυφον εὗρέθη ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου τοποθετημένον πρηνές, καὶ εἰς τοῦτο ὀφείλεται ἡ σωτηρία αὐτοῦ. Ἀπαντα δὲ τὰ ἀνωτέρω τὰ ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου εὗρεθέντα εἰσὶ κατεσκευασμένα ἐκ τοῦ αὐτοῦ λίθου, ἐξ οὗ καὶ ὁ λέων καὶ αἱ ἐνεπιγράφοι στηλῆαι.

Τὸ λιθόστρωτον ὁμοιάζει πρὸς τὰς ἐπὶ τουρκοκρατίας λιθοστρώτους ὁδοὺς (τὰ γκαλντιρίμια)· εἶναι δὲ βεβαίως ἐποχῆς

μεταγενεστέρας (βυζαντινής) καὶ ἴσως κεῖται ἐπὶ ἀρχαίας ἐπεσκευασμένης ὁδοῦ, ὡς δεικνύουσιν οἱ ἐκατέρωθεν αὐτῆς ἀνακαλυφθέντες τάφοι. Εὐρέθη δὲ τὸ λιθόστρωτον εἰς βάθος ἀπὸ τῆς νῦν ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους 1, 50 μέχρι 2 μέτρων γαλλικῶν. Τὰ δὲ ἀμέσως ἄνω τοῦ λιθοστρώτου χῶματα, ἔχοντα πάχος 4 μέχρι 5 δακτύλων ἦσαν ὑπομέλανα καὶ ἀνάμικτα μετὰ διαφόρων ὕλῶν· τὰ δὲ ἄνω αὐτῶν μέχρι τῆς νῦν ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους δὲν ἦσαν τοιαῦτα, οὔτε κατὰ στρώματα τεθειμένα, προερχόμενα ἐξ ἐπισωρεύσεως κατὰ διαφόρους ἐποχάς, ἀλλ' ἦσαν ἅπαντα ὁμοιόμορφα καὶ ἔχοντα πλείστην ὁμοιότητα πρὸς τὰ ὀπίσω τοῦ λέοντος, πρὸς μεσημβρίαν, χῶματα. Ἡ ὁμοιότης δ' αὕτη ἀποδεικνύει, ὅτι τὰ ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου χῶματα κατέρρευσαν ἐκεῖ ἐκ τοῦ ὀπίσω τοῦ λέοντος κωνοειδοῦς λόφου (tumulus) τῶν χωμάτων, ὡς προερρέθη, ὅτε ἡ ἀρκτική πλευρὰ τοῦ τοίχου τοῦ περιβόλου, τοῦ ἐκατέρωθεν τοῦ βάλθρου τοῦ Λέοντος, καὶ αὐτὸ τὸ βάλθρον αὐτοῦ κατέπεσον ὑπὸ τοῦ σειсмоῦ, ἢ καὶ κατεστράφησαν ἐπίτηδες πρὸς λιθόστρωσιν ἢ καὶ ἐπισκευὴν τῆς ὁδοῦ. Ὁ λέων, ὡς προερρέθη, ἀπέχει τῶν ἐρειπίων Θεσπιῶν πρὸς ἀνατολὰς περὶ τὰ 1100 μέτρα γαλ. Ἄν λοιπὸν τὸ λιθόστρωτον ἐξακολουθῇ ὑπάρχον μέχρι τῶν ἐρειπίων τῆς πόλεως, πολλοὶ ἐλπιδες ὑπάρχουσιν, ὅτι οὐχὶ μόνον ἐντὸς αὐτοῦ πολλοὶ λίθοι ἀρχαῖοι, γραπτοὶ καὶ γλυπτοί, θέλουσιν ἀνακαλυφθῇ, ἀλλὰ καὶ ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ πλείστοι τάφοι καὶ μνημεῖα. Καὶ πρὸς ἀνατολὰς δὲ τὸ λιθόστρωτον ἐξακολουθεῖ· ἄγνωστον δὲ μέχρι τίνος σημείου.

Τὸ δὲ ὀπίσω τοῦ λέοντος μέρος, ἐν ᾧ εἰσι τεθαμμένοι οἱ νεκροί, δὲν ἡρευνήθη εἰσέτι, διότι, ἐπελθόντος τοῦ χειμῶνος, αἱ ἐργασίαι διεκόπησαν. Ἰσως δὲ κατὰ τὴν ἔρευναν τοῦ μέρους τούτου ν' ἀνακαλυφθῇ γραπτὸς τις λίθος προσδιορίζων ἀκριβέστερον τὸ μνημεῖον. Ἰσως δὲ καὶ εἰς τὴν ἐξακολουθήσῃ τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ λιθοστρώτου πρὸς ἀνατολὰς καὶ δυσμὰς ν' ἀποκαλυφθῇ ἐν αὐτῷ ὁμοῖος λίθος ἢ καὶ ἡ κεφαλὴ καὶ οἱ πόδες τοῦ λέοντος.

Ἐν Ἐρμηοκάστρῳ Θεσπιῶν τῇ α' Δεκεμβρίου 1882.

Ὁ κατὰ τὴν στερεάν Ἑλλάδα ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων

Π. ΣΤΑΜΑΤΑΚΗΣ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΙΕΡΩ ΤΗΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ ΕΝ ΕΤΕΙ 1882.

(Πίναξ Β'.) (1)

Αἱ ἐν τῷ Ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαυρίᾳ ἀνασκαφαὶ ἐπα-
νελήφθησαν κατὰ τὰς ἀρχὰς Μαρτίου καὶ ἐν πρώτοις συνεπλη-
ρώθη ἡ πέρυσιν ἀτελὴς ὑπολειφθεῖσα ἀνασκαφὴ τοῦ θεάτρου (2),
ὥστε τὸ οἰκοδόμημα εἶνε πλέον καταφανὲς ἐν ἀπάσῃ αὐτοῦ τῇ
μεγαλοπρεπείᾳ.

Α'.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΤΙΚΗ ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ.

Ἐν τῷ θεάτρῳ ἀνεσκάφησαν ὁλοσχερῶς τὰ οἰκοδομήματα τῆς
σκηνῆς καὶ τὰ ἀναλήμματα (Schlussmauern) τοῦ κοίλου, καὶ
ἐξηρέυνήθη τὸ ὑπὲρ τὸ κοῖλον τεῖχος.

Ἡ ἀνασκαφὴ τῶν οἰκοδομημάτων τῆς σκηνῆς κατέδειξεν, ὅτι
ἀνωκοδομήθη αὕτη ἐν ἀγνώστοις μεταγενεστέροις χρόνοις ἐκ τοῦ
ιδίου κατὰ μέγα μέρος ὕλικου δι' ἀσθέστου καὶ κεράμων, καὶ διη-
ρέθη εἰς πολλὰ οἰκήματα, ὧν ἐν εὐτελέστατον τὴν κατασκευήν,
τοῖς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνακαλυφθεῖσι παρεμφερές. Ἐν τούτῳ ἦσαν

(1) Τὰ ἐν τῷ πίνακι τούτῳ σχεδιογραφήματα ἐγένοντο τὰ μὲν ὑπ' ἀριθ. 1, 2, 3, 4 ὑπὸ τοῦ Νομομηχανικοῦ Ἀργολίδου κ. Α. Ζηνοπούλου χαρισμένου τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἑταιρίᾳ καὶ προθύμως ἐλθόντος εἰς τὸ Ἱερὸν πρὸς τοῦτο, τὰ δὲ λοιπὰ ὑπὸ τοῦ ζωγράφου κ. E. Gilliéron ἐκ τῶν εἰς Ἀθήνας μετακομισθέντων ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων τοῦ οἰκοδομήματος.

(2) Περὶ τῶν πέρυσιν γενομένων ἀνασκαφῶν ἴδε Ἑλθεσὶν μου δημοσιευθεῖσαν ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ἑταιρίας τοῦ ἔτους 1881, μετὰ 4 πινάκων,

έντετειχισμένα ικανά ἀρχιτεκτονικά μέλη καὶ μάλιστα δωρικά ἐκ πωρίνου λίθου κιονόκρανα, ὧν τὰ μὲν τῆς ἀκμῆς τῆς ἐλληνικῆς τέχνης, ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τῆς καμπύλης τοῦ ἐχίνου καταφαίνεται, τὰ δὲ τῆς ἐσχάτης παρακμῆς, καὶ μονόλιθοι ἀρράβδωτοι κίονες, οἵτινες ἐχρησίμευον, καθ' ἃ φαίνεται, ὡς στηρίγματα υποβαστάζοντα τὸ ἔδαφος τοῦ πρώτου ὀρόφου τῆς σκηνῆς. Ἐν τῇ νοτιοδυτικῇ δὲ γωνίᾳ τοῦ μεγάλου τῆς σκηνῆς οἰκοδομήματος, ἦτοι τοῦ ὀπισθεν τοῦ λογείου, εὑρέθησαν εἰς βάθος 1,20 ὑπὸ τὸ σημερινὸν ἔδαφος δύο ρωμαϊκῆς ἐργασίας ἀγάλματα, πλησίον ἀλλήλων κείμενα, ὧν τὸ μὲν Ἀσκληπιός, τὸ δὲ Ὑγίεια.

Ὁ Ἀσκληπιὸς ἵσταται ἐπὶ μικρᾶς ἐκ τοῦ αὐτοῦ τεμαχίου πεντελησίου λίθου πεποιημένης βάσεως καὶ φέρει ἱμάτιον, καθ' ὃν τρόπον καὶ τὸ πέρυσιν ἐνταῦθα εὑρεθὲν καὶ τὸ ἐν Φλωρεντίᾳ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ, σὺν τῇ διαφορᾷ ὅτι ὁ διὰ τοῦ ἱματίου τούτου κεκαλυμμένος ἀριστερὸς βραχίον δὲν στηρίζεται ἐπὶ τοῦ γόμφου, ἀλλ' εἶνε μικρὸν πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἐστραμμένος, τοῦ πλαγίου μέρους τοῦ θώρακος ἀπτόμενος καὶ διὰ τῆς ἄκρας χειρὸς τὸ κράσπεδον τοῦ ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου καταπίπτοντος ἱματίου συγκρατῶν· ἔτι δὲ διαφέρει τοῦ γνωστοῦ τύπου κατὰ τοῦτο ὅτι τὴν δεξιὰν δὲν ἐστήριξεν ἐπὶ ράβδῳ, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι δι' αὐτῆς θὰ ἐκράτει τὸν περὶ τὴν ράβδον συνήθως ἐλισσόμενον ὄφιν, ὡς ἔχνη ἐπαφῆς ἐν τῷ δεξιῷ μηρῷ δεικνύουσι. Ἐπὶ τῆς βάσεως ὑπάρχει ὀμφαλός, τὸ γνωστὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ σύμβολον.

Ἡ Ὑγίεια δὲ ἵσταται ὡσαύτως ἐπὶ μικρᾶς ἐκ τοῦ αὐτοῦ λίθου πεποιημένης βάσεως καὶ στηρίζεται ἐπὶ τοῦ δεξιῷ ποδός, ἔχουσα τὸν ἀριστερὸν πολὺ πρὸς τὰ ὀπίσω ἐστραμμένον. Φέρει δὲ ποδῆρη χιτῶνα ἐξωσμένον ὑπὸ τοὺς μαστοὺς διὰ λεπτῆς ταινίας, καὶ ἱμάτιον, ὅπερ ἐπικαλύπτει διὰ τοῦ ἐνὸς ἄκρου τὸν ἀριστερὸν βραχίονα διέρχεται ὀπισθεν τοῦ σώματος εἰς τὰ ἐμπρόσθια, ἔνθα τὸ ἕτερον ἄκρον θὰ ἐρρίπτετο ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ πήχεως. Ἐκεῖτο δὲ τὸ ἄγαλμα τοῦτο πλησίον τοῦ Ἀσκληπιοῦ, εἶνε ἰσομέγεθες ἐκείνῳ καὶ πρὸς τούτοις τῆς αὐτῆς ἐργασίας καὶ μάλιστα τῆς αὐτῆς χειρὸς ἔργον.

Ἐκ τοῦ τόπου δὲ τῆς εὑρέσεως τῶν προκειμένων ἀγαλμάτων καὶ ἐκ τοῦ μικροῦ αὐτῶν μεγέθους συμπεραίνω ὅτι καὶ ταῦτα,

ὥς καὶ τὸ πέρυσιν εὐρεθὲν μικρόσχημον ὡσαύτως ἄγαλμα, ἔσταντο πιθανῶς ἐν κόγχαις τῶν τοίχων τῶν οἰκοδομημάτων τῆς σκηνῆς.

Ἡ ἀνασκαφὴ δὲ τῶν ἀναλημμάτων, ἅτινα ἐνιαχοῦ σώζονται εἰς ὕψος 2,50, ἔδειξεν ὅτι ἐν ἑκατέρῳ τῶν κεράτων τοῦ θεάτρου ἐσχηματίζοντο δύο ἐπάλληλοι κρηπίδες, τὸ μὲν ἕνεκα τοῦ σχήματος τοῦ λόφου, τὸ δέ, ὥς φαίνεται, πρὸς κατασκευὴν πύλης ἐν τῷ διαζώματι. Ἀλλὰ περὶ τούτων πᾶς λόγος ἄνευ σχεδιογράφου εἶνε ἀκατάληπτος καὶ κατ' ἀκολουθίαν περιττός. Ἑτέρα δὲ πύλη ὑπῆρχεν ἐν ἑκατέρῳ τῶν κεράτων ἐν τῷ τοίχῳ τῷ ὑπὲρ τὴν ἀνωτάτην σειρὰν ἐδωλίων περιβάλλοντι τὸ κοῖλον.

Ἐν τῇ ἀνασκαφῇ ταύτῃ τῶν ἀναλημμάτων εὐρέθησαν ἀρχιτεκτονικά τινα μέλη τῆς σκηνῆς καὶ μάλιστα γωνιαῖον ἰωνικὸν κιονόκρανον ἀνῆκον εἰς τοὺς τὸν τοῖχον τοῦ ὑποσκηνοῦ κοσμοῦντας ἡμικίονας, ἐξ οὗ ἐπεβεβαιώθη πλέον ὅτι οἱ ἡμικίονες ἐκεῖνοι ἦσαν ἰωνικοῦ ρυθμοῦ.

B'.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ Τῷ ΛΟΙΠῳ ΙΕΡῳ.

α) ΘΟΛΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΥΚΛΕΙΤΟΥ.

Περατωθείσης τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ θεάτρου, ἐξηκολούθησα τὰς ἐργασίας ἐν τῷ λοιπῷ ἱερῷ πρὸς ἀποκάλυψιν ἐτέρων ἐπισήμων οἰκοδομημάτων καὶ κυρίως τῆς θόλου τοῦ Πολυκλείτου. Λαβὼν δ' ὡς ὀρμητήριον τὸ στάδιον ἤγαγον ἐκ τῆς ἀρκτικῆς αὐτοῦ πλευρᾶς μεγάλην τάφρον, 28 μέτρων μήκους, δι' ἧς συνήντησα πρῶτον μὲν δύο παράλληλα τείχη μεταγενεστέρας κατασκευῆς, εἶτα δὲ κρηπίδωμα μεγάλου περιφεροῦς οἰκοδομήματος, 1 1/2 μέτρον ὑπὸ τὸ ἔδαφος κείμενον. Ἐπεκτείνας τὴν τάφρον ἀπεκάλυψα κατὰ σειρὰν δύο ἑτερα κρηπιδώματα καὶ τρεῖς τοίχους, ἅπαντα περιφερῆ καὶ συγκεντρικά. Λείψανα τοῦ ἐνὸς τῶν κυκλικῶν τούτων τοίχων εἶδεν ἡ ἀπεκάλυψεν ὁ Blouet καὶ ταῦτα σημειοῖ, φαίνεται, διὰ τοῦ e ἐν τῷ ἐν τῇ Expédition Scientifique de la Morée τοπογραφικῷ σχεδίῳ τοῦ Ἱεροῦ, εἰκάζων ὅτι εἶνε λείψανα

τῆς θόλου τοῦ Πολυκλείτου. Ὡσαύτως ὁ Κούρτιος (Peloponnes) ἐνταῦθα σημειοῖ περιφερὲς οἰκοδόμημα ἔχον διάμετρον (ἐσωτερικὴν) 20 ποδῶν, ὅπερ ἐκλαμβάνει ὡς τὴν θόλον· τοῦτο δὲ εἶνε καταφανὲς τὸ τέταρτον τῶν περὶ οὗ ὁ λόγος τειχῶν.

Μετὰ τὴν ἐξερεύνησιν καὶ ἀνακάλυψιν ταύτην προέβην εἰς τὴν ὁλοσχερῇ τοῦ οἰκοδομήματος ἀποκάλυψιν καὶ οὕτως ἀνεφάνη τοῦτο τοιοῦτον, οἷον εἰκονίζεται ἐν τῷ προσαπτομένῳ πίνακι (ἀρ. 1 καὶ 3). Ἐπειδὴ δ' ἐν τῇ ἀνασκαφῇ εὐρέθησαν καὶ ἅπαντα σχεδὸν τὰ ἀρχιτεκτονικὰ αὐτοῦ μέλη ἐδυνήθηεν νὰ συλλάβῃ ἐννοίαν τῆς ἀρχικῆς μορφῆς καὶ διατάξεως τοῦ νῦν ἱκανῶς κατηρειπωμένου ἐδάφους καὶ οὕτω ν' ἀναπαραστήσῃ αὐτὸ ἐν τῷ πίνακι (ἀρ. 1 α').

Τῶν ἐξ συγκεντρικῶν κύκλων ἐξ ὧν τὸ οἰκοδόμημα σύγκειται, οἱ μὲν τρεῖς πρῶτοι ἐχρησίμευον καταφανῶς ὡς κρηπιδώματα, ἔνεκα τοῦ μεγάλου αὐτῶν πάχους, οἱ δὲ τρεῖς τελευταῖοι εἶνε κυρίως τοῖχοι. Ἐπειδὴ δ' ἐν τῇ ἀνασκαφῇ εὐρέθησαν πολλοὶ σπόνδυλοι δωρικῶν καὶ κορινθιακῶν κιόνων, ὧν οἱ μὲν ἔχουσι διάμετρον ἐνὸς μέτρου περίπου οἱ δὲ 0, 60, φαίνεται ὅτι τὸ μὲν πρῶτον κρηπιδώμα ἐχρησίμευεν ὡς βάσις δωρικῶν κιόνων, τὸ δὲ δεύτερον κορινθιακῶν, τὸ δὲ τρίτον ἦτο ἡ βάσις τοῦ τοίχου τοῦ οἰκοδομήματος· οἱ τρεῖς δὲ μετὰ τοῦτο κυκλικοὶ τοῖχοι ἀνήρχοντο μόνον μέχρι τοῦ ἐδάφους τοῦ οἰκοδομήματος καὶ οὕτως ἀπετέλουν ὑπόγειόν τι, ὡς δεικνύουσι καταφανῶς πλᾶκὲς τινες τοῦ ἐδάφους κατὰ χώραν σωζόμεναι (ἀρ. 1 καὶ 3). Κατὰ ταῦτα τὸ ἀνακαλυφθὲν οἰκοδόμημα εἶχε μορφὴν τοιαύτην (ἀρ. 1 α'), οἷαν τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ Φιλιππεῖον, ἦτο δηλ. περιφερὲς οἰκοδόμημα περιβαλλόμενον ὑπὸ δύο στίχων κιόνων (καὶ οὐχὶ ὑφ' ἐνός, ὡς τὸ Φιλιππεῖον) ὧν ὁ μὲν ἐξωτερικὸς ἦτο δωρικοῦ ρυθμοῦ ὁ δὲ ἐσωτερικὸς κορινθιακοῦ (ἀρ. 12, 13, 14), Ὑπὸ τὸ ἐδαφος δ' αὐτοῦ ὑπῆρχε παράδοξον ὑπόγειον σχηματιζόμενον ἐκ τριῶν κυκλικῶν συγκεντρικῶν τοίχων τοσοῦτον ἀπεχόντων ἀλλήλων, ὥστε μόλις ἐδύνατο διὰ τοῦ μεταξὺ χώρου νὰ διέρχεται ἄνθρωπος. Εἰς τὸ ὑπόγειον τοῦτο κατήρχετό τις, ὡς φαίνεται, ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ οἰκοδομήματος διὰ κλίμακος. Κατελθὼν δ' εἰς τὸν πρῶτον κυκλικὸν χῶρον εἰσῆρχετο διὰ θύρας (ἀρ. 4) εἰς τὸν δεύτερον,

ἐνθα δὲν ἐδύνατο νὰ βαδίσῃ πρὸς τὰ δεξιὰ ἕνεκα κωλύοντος διαφράγματος, ἀλλ' ἠναγκάζετο νὰ διέλθῃ ἀπασαν τὴν κυκλικὴν ταύτην δίοδον, ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὸν τρίτον· ἐνταῦθα ὡσαύτως ἠναγκάζετο νὰ διατρέξῃ ὁλόκληρον τὸν κύκλον ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὸν ἐν τῷ κέντρῳ χώρον. Τὸ λαβυρινθῶδες τοῦτο ὑπόγειον ἐδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἐχρησίμευεν ὡς δεξαμενὴ καὶ οὕτω νὰ νομίσῃ ὅτι τὸ ἀνακαλυφθὲν οἰκοδόμημα εἶνε ἡ πηγὴ ἡ ἐκείνη ἢ παρὰ τὸ στάδιον κειμένη, κατὰ τὴν τοῦ Παυσανίου ἀφήγησιν (2, 27, 5), ἡ «τῷ τε ὀρόφῳ καὶ κόσμῳ τῷ λοιπῷ θεὰς ἀξία», ἀλλ' οὐδὲν ἀνεφάνη ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς δεικνύον ὅτι ἐν αὐτῷ εἰσῆγετο ἢ ὑπῆρχεν ὅπωςδῆποτε ὕδωρ. Ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν κατεδείχθη μόνον ὅτι αἱ δίοδοι αὗται ἦσαν τὸ πάλαι κεναί, διότι εὐρέθησαν πεπληρωμένοι σπονδύλων κορινθιακῶν κιόνων καὶ κιονοκρανῶν, πλακῶν τοῦ ἐδάφους, φατνωμάτων, κεραμίδων καὶ πολλῶν ἄλλων ἐκ τοῦ οἰκοδομήματος καταπεσόντων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν καὶ μορφῶν.

Εἶνε δὲ τὰ κρηπιδώματα καὶ οἱ τοῦ ὑπογείου τοῖχοι ὠκοδομημένα ἐκ πωρίνου λίθου, τὸ ἔδαφος δὲ τοῦ οἰκοδομήματος καὶ δὴ τὸ μὲν τοῦ ἐπιστυλίου ἐκ τιτανολίθου τὸ δὲ τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ οἰκοδομήματος ἐκ μέλανος ἑλευσινίου λίθου, ὡς φαίνεται, διότι πλάκες τοιαῦται, ρομβοειδεῖς τὸ σχῆμα, εὐρέθησαν πολλαὶ ἐν ταῖς δίοδοις τοῦ ὑπογείου μάλιστα κείμεναι. Τὸ οἰκοδόμημα δ' αὐτὸ ἦτο ὠκοδομημένον ἐκ μαρμάρου, τῆς στέγης ὁλοκλήρου συμπεριλαμβανομένης, πλὴν τῆς ἐξωτερικῆς δωρικῆς στοᾶς (κιόνων, ἐπιστυλίου, διαζώματος καὶ γείσου), ἥτις ἦτο ἐκ πωρίνου λίθου κονία ἐπικεχρισμένον.

Ἡ διάμετρος τῶν κιόνων τῆς ἐξωτερικῆς ταύτης στοᾶς εἶνε, ὡς ἐλέγχθη, 1 περίπου μέτρου. Τιθεμένων δ' αὐτῶν εἰς ἀπόστασιν μιᾶς καὶ ἡμισείας διαμέτρου, κατατέμνεται τὸ κρηπιδῶμα εἰς ἴσα μέρη καὶ οὕτω φαίνεται ὅτι ἡ στοὰ συνέκειτο ἐξ 24 κιόνων. Ἰσάριθμοι καὶ ἀντίστοιχοι θὰ ἦσαν πάντως καὶ οἱ τῆς κορινθιακῆς, καὶ τούτῳ συμφωνεῖ ἡ διάμετρος αὐτῶν οὕσα κατὰ τὴν ἀπαιτουμένην ἀναλογίαν μικροτέρα, δηλ. 0, 60.

Εὐρέθησαν δὲ τῆς δωρικῆς στοᾶς ἅπαντα τὰ ἀρχιτεκτονικὰ μέλη πλὴν τοῦ κιονοκρανοῦ. Ἐν τούτοις δὲ παρατηρητέον ὅτι αἱ

μετόπαι εἶνε κεκοσμημέναι δι' ὠραίου ἀναγεγλυμμένου ρόδακος καὶ τὸ γεῖσον ἔφερεν ἐν τῇ κατὰ τὴν ἔμπροσθεν ἐπιφάνειαν ὑπὸ τὸ κυμάτιον ἐγκοπῇ, ἱκανὰ ἔχον ἐρυθροῦ χρωματισμοῦ. Καὶ τῆς ἐσωτερικῆς δὲ κορινθιακῆς στοᾶς εὐρέθησαν ἀπαντὰ τὰ μέλη, ἡ ἀττικουργῆς σπεῖρα (ἀρ. 14), τὸ κιονόκρανον (ἀρ. 12, 13), ὅπερ περιέργον ἔχει τὴν μορφήν ἅτε μὴ ἔχον τοὺς ὑψηλοὺς ἐκείνους καυλοὺς τοὺς ὑπὸ τὸν ἄβακα ἐλισσομένους ἀλλὰ τοὺς ἄνθος ἀνέχοντας ταπεινότερους, τὸ εἰς τρεῖς χώρας διηρημένον ἐπιστύλιον καὶ τὸ οὐδεμίαν ἀνάγλυφον παράστασιν ἔχον διάζωμα, ἀμφοτέρωθεν ἐκ τοῦ αὐτοῦ τεμαχίου λίθου, καὶ τὸ ἄνευ γεισιπόδων γεῖσον, οὗτινος πλᾶκῆς τινες φέρουσι καλῶς κεχαραγμένα διακριτικὰ γράμματα Θ καὶ Ρ. Ἐτι δὲ εὐρέθησαν δοκοὶ τῆς στέγης, καλύμματα μετὰ φατνωμάτων (ἀρ. 11), κεραμίδες, σωλῆνές τε καὶ καλυπτῆρες, ἀνθεμωτοὶ κεραμίδες (ἀρ. 16 καὶ 17) κεφαλὰὶ λεόντων ἐκ τῆς στεφάνης (ἀρ. 5, 6, 7) (1) καὶ τὸ ὑπ' ἀρ. 15 εἰκονιζόμενον περιέργον τῆς στέγης, ὡς φαίνεται, μέλος, ὅπερ ἀναλογεῖ πῶς τῷ ἐκ τῆς κορυφῆς τῆς στέγης τοῦ μνημείου τοῦ Λυσικράτους ἀνερχομένῳ πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ τρίποδος κάλυξι.

Εἶνε δὲ αἱ ἀρχιτεκτονικαὶ αὗται μορφαί, ἰδίως τὰ κυμάτια (ἀρ. 8, 9, 11) καὶ ἀνθέμια (ἀρ. 10, 16), ἀριστουργήματα γλυπτικῆς ἀναπολοῦντα εὐχερῶς τὰς μορφὰς τοῦ Ἑρεχθίδου. Τοῦτο δὲ καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐργασίας τῶν ἐκ τῆς ὑδρορρόης κεφαλῶν λεόντων ἐν ἄκρᾳ φυσικότητι καὶ τεχνικῇ ἐξεργασίᾳ πεποιημένων οὐσῶν, ὑποδηλοῦσιν ὅτι τὸ οἰκοδόμημα προέρχεται ἐκ τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τῆς Ε'. π. χ. ἐκατονταετηρίδος. Τῷ συμπεράσματι δὲ τούτῳ δὲν ἀντίκειται ἡ ὑπαρξίς τοῦ κορινθιακοῦ κιονοκράνου, διότι καὶ ἐκ τῆς εὐρέσεως τοιούτου κιονοκράνου ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Φιγαλία καὶ ἐξ ὧν ὁ Boetticher ἐξέθηκεν ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ: «Die Tektonik der Hel-

(1) Ἡ ὑπ' ἀριθ. 6 κεφαλὴ μετεκομίσθη ὑπ' ἐμοῦ εἰς Ἀθήνας, ἡ δ' ὑπ' ἀριθ. 5. εἶχεν ἀγορασθῇ ἐν ἔτει 1880 ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας παρά τινος Ἀργεῖου ὡς προερχομένη ἐκ τῶν περιχώρων τοῦ Ἀργεῖου, ὁ τρόπος ὅμως τῆς ἐργασίας καὶ αἱ μορφαὶ αὐτῆς καὶ τὸ περιφερὲς τῆς ὅλης πλακῆς δεικνύουσιν ὅτι ἀνήκειν εἰς τὸ ὑπ' ἐξέτασιν οἰκοδόμημα· φαίνεται δ' ὅτι θὰ εὐρέθῃ πρὸ πέντε ἐτῶν ὅτε οἱ Διγυριᾶται ἐνήργησαν κρυφίως ἐν τῷ ἱερῷ ἀνασκαφὰς καὶ ἀπεκάλυψαν ἀρχιτεκτονικὰ τινὰ μέλη καὶ τηδεννοφόρον ἄγαλμα.

Ienen » γνωστὸν ἐγένετο ὅτι τὸ κορινθιακὸν κιονόκρανον εἶχεν ἀναπτυχθῆ πρὸ τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐπειδὴ τὸ οἰκοδόμημα εἶνε περιφερὲς καὶ ἐκ μαρμάρου τὸ πλεῖστον πεποιημένον, λαμπρὰν δὲ καὶ μεγαλοπρεπῆ εἶχε τὴν ὅλην μορφήν, εἶνε καταφανῶς ἡ περίφημος ἐκείνη Θόλος τοῦ Πολυκλείτου, περὶ ἧς ὁ Παυσανίας (2, 27) λέγει τὰ ἐξῆς: « οἶκημα δὲ περιφερὲς λίθου λευκοῦ, καλούμενον » θόλος, ὠκοδομήται πλησίον, θεᾶς ἄξιον, ἐν δὲ αὐτῷ Παυσίου » γράψαντος βέλη μὲν καὶ τόξον ἐστὶν ἀφεικῶς Ἑρως, λύραν δὲ » ἀντ' αὐτῶν ἀράμενος φέρει· γέγραπται δὲ ἐνταῦθα καὶ Μέθη, » Παυσίου καὶ τοῦτο ἔργον, ἐξ ὑαλίνης φιάλης πίνουσα ». Καὶ κατωτέρω: « Πολύκλειτος γὰρ καὶ θέατρον τοῦτο καὶ οἶκημα τὸ » περιφερὲς ὁ ποιήσας ἦν ». Πρὸς τί δ' ἐχρησίμευεν ἡ θόλος αὕτη, εἶνε ἄγνωστον. Κατὰ τινας, ὀρμωμένους ἐκ τῆς ἐν Σπάρτῃ Σικιάδος, περιφεροῦς οἰκοδομήματος χρησιμεύοντος πρὸς τοὺς κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Καρνείων τελουμένους μουσικοὺς ἀγῶνας, καὶ ἐκ τοῦ παρὰ τὸν Ἴλισσόν Ὠδείου, τὸ αὐτὸ σχῆμα ἔχοντος καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐκπληροῦντος, ἡ Θόλος τοῦ Πολυκλείτου ἦτο Ὠδεῖον· ἀλλ' ἐκ τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ οἰκοδομήματος ἡ εἰκασία αὕτη κατεδείχθη ἀνυπόστατος, διότι ἡ διάθεσις αὐτοῦ, οὐδόλως συμφωνεῖ τῇ Ὠδείου. Ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχεν οἶκημα πλησίον τοῦ βουλευτηρίου καλούμενον Θόλος, ἐν ᾧ ἀνέκειντο ἀγάλματα καὶ ἐτελοῦντο θυσίαι ὑπὸ τῶν πρυτάνεων (Παυσ. 1, 5, 1). Τοιαύτην τινὰ χρῆσιν θὰ εἶχεν ἴσως καὶ τὸ προκείμενον οἰκοδόμημα· ἐν αὐτῷ δηλ. θὰ ἐτελοῦντο θυσίαι καὶ μάλιστα μυσταγωγίαι τινὲς σχέσιν ἔχουσαι πρὸς τὴν ἐν τῷ Ἱερῷ λατρείαν τοῦ Ἀσκληπιοῦ· εἰς τοῦτο δὲ θὰ ἐχρησίμευέ πως καὶ τὸ παράδοξον λαβυρινθῶδες ὑπόγειον.

6.) ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ.

Κατὰ τὴν ἀποκάλυψιν τῆς Θόλου τοῦ Πολυκλείτου εὕρισκοντο πρὸς ἀνατολὰς τοῦ οἰκοδομήματος πολλὰ ἀγάλματα καὶ ἐνεπίγραφα βάθρα, ἔτι δὲ ἐξέδρα (Πίν. Β'. ἀρ. 2) χρησιμεύουσα ὡς βάθρον ἐνὸς τοῦλάχιστον ἀγάλματος. Ἐκ τούτου ἐπεξέτεινα τὰς ἐργασίας πρὸς ἀνατολὰς καὶ εἰς ἀπόστασιν 25 περίπου μέτρων

ἀπὸ τῆς Θόλου ἀπεκάλυψα ἐν τινι ὑψώματι εἰς δάσος μεταβλημένῳ τὸ κρηπίδωμα δωρικοῦ ναοῦ ἔχοντος μῆκος 24, 70 καὶ πλάτος 13, 20· ὁ ναὸς οὗτος εἶχε τὰ ἀετώματα κεκοσμημένα δι' ἀγαλμάτων, ἔργων τῶν μεταξὺ τῆς Ε'. καὶ Δ'. ἐκατονταετηρίδος χρόνων, εἰκονιζόντων ἐν μὲν τῷ ἀνατολικῷ Κενταυρομαχίαν πιθανῶς, ἐν δὲ τῷ δυτικῷ Ἀμαζονομαχίαν. Ναὸς ἄρα δι' ἀγαλμάτων ποτὲ κεκοσμημένος, εἰς περιβλεπτον ἐν τῷ ἱερῷ θέσιν καί, τὸ πάντων σπουδαιότατον, πλησίον τῆς Θόλου κείμενος, εἶνε πιθανῶς ὁ τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

Περὶ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν μορφῶν καὶ τῆς διαθέσεως τοῦ ναοῦ τούτου οὐδὲν δύναμαι νῦν νὰ εἰπῶ, διότι μόνον αἱ δύο πλευραί, ἡ ἀνατολικὴ καὶ δυτικὴ, ἀπεκαλύφθησαν. Ἡ ἐντελής ἀποκάλυψις τοῦ οἰκοδομήματος θέλει γείνει ἅμα τῇ προσεχεῖ ἐπαναλήψει τῶν ἐργασιῶν.

γ'.) EYPHMATA.

Ἐν τῇ ἀνασκαφῇ τῶν οἰκοδομημάτων τούτων εὐρέθησαν ἔτι πολλὰ πλαστικὰ ἔργα, περὶ ὧν πᾶς λόγος ἐνταῦθα θὰ ᾔτο ἀκατάληπτος καὶ κατ' ἀκολουθίαν περιττὸς ἔνεκα ἑλλείψεως σχεδιογραφημάτων.

Τῶν ἀγαλμάτων τούτων τὰ μέχρι τέλους Μαΐου εὐρεθέντα περιεγράψαν συντόμως ἐν ταῖς ἐν τῷ Ἀθηναίῳ (Τόμ. Ι'. τεύχος στ'.) δημοσιευθείσαις ἐκθέσεσί μου. Σπουδαιότατα ὅμως εἶνε τὰ εὐρεθέντα κατὰ τὰς τελευταίας τῶν ἀνασκαφῶν ἡμέρας, ἥτοι τὰ ἐκ τῶν ἀετωμάτων τοῦ ναοῦ προερχόμενα. Ἐν τῇ δυτικῇ πλευρᾷ ἀπεκαλύφθησαν κατὰ μῆκος, ὡς ἐκ τοῦ ἀετώματος κατέπεσαν, πολλαὶ μορφαί, Ἀμαζόνες, Νηρηίδες καὶ ἄνδρες πολεμισταί, ἀκέφαλοι ἅπασαι καὶ τινες συντετριμμένοι, ἔτι δὲ δύο γυναικεῖαι κεφαλαὶ τοῖς ἔργοις τούτοις ἀνήκουσαι. Ἐν τῇ ἀνατολικῇ δὲ πλευρᾷ εὐρέθησαν πολλὰ τεμάχια, κορμὸς γυναικὸς ὀκλαζούσης καὶ πωγωνοφόρος κεφαλὴ, ἣν ἐχθρικὴ χεὶρ κρατεῖ ἥρπαγμένην ἐκ τῆς κόμης. Καὶ ἡ μὲν ἐν τῷ δυτικῷ ἀετώματι παρὰ στασις ᾗτο καταφανὴς Ἀμαζονομαχία, ἡ δὲ ἐν τῷ ἀνατολικῷ ἴσως Κενταυρομαχία, εἰ καὶ οὐδὲν τεμάχιον σώματος Κενταύρου μέχρι τοῦδε εὐρέθη. Εἶνε δὲ τὰ ἔργα ταῦτα κάλλιστα τὴν γλυ-

φὴν καὶ ἐργασίαν, παρεμφερῇ τοῖς ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀπτέρου Νίκης, καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐκ τῶν τελευταίων χρόνων τῆς Ε'. ἢ τῶν μεταξὺ τῆς Ε'. καὶ Δ'. ἑκατονταετηρίδος προερχόμενα.

Πρὸ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ ναοῦ εὐρέθησαν ἔτι πολλὰ ἐνεπίγραφα βάθρα, ἀκέφαλον τηβεννοφόρον ἄγαλμα καὶ μέγα ἀνάγλυφον εἰκονίζον πωγωνοφόρον ἄνδρα ἐπὶ θρόνου μεγαλοπρεπῶς καθήμενον, Ἀσκληπιὸν πιθανῶς, πρὸ αὐτοῦ ἰσταμένην γυναικείαν μορφήν, Ὑγίειαν, καὶ ἐκατέρωθεν, κατὰ τὰς μικρὰς πλευρὰς, Νίκην καὶ βαδίζουσαν γυναικείαν μορφήν.

Τὰ ἀγάλματα ταῦτα θέλουσι δημοσιευθῇ προσεχῶς, ὅτε ἐλπίς ὑπάρχει ὅτι θέλει ληφθῇ φροντίς ἵνα φωτογραφηθῶσιν ἢ σχεδιογραφηθῶσι. Κεῖνται δ' εἰσέτι ἅπαντα ἐν τῷ Ἱερῷ πλὴν τῶν ἐκ τῶν ἀετωμάτων τοῦ ναοῦ κεφαλῶν μετακομισθεισῶν ἤδη εἰς Ἀθήνας.

Αἱ εὐρεθεῖσαι δὲ πολλαὶ ἐπιγραφαὶ τινὲς μὲν ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῷ ἄνω μνημονευθέντι τεύχει τοῦ Ἀθηναίου τινὲς δὲ δημοσιευθήσονται ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι, ἣς ἡ ἔκδοσις ἄρχεται προσεχῶς.

Ἐν Ἀθήναις μηνὶ Δεκεμβρίῳ 1882.

Ο ΕΦΟΡΟΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

Π. ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ.

(Πίναξ Γ'.)

Πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας

Κύριε Πρόεδρε,

Κριθείσης ἀναγκαίας ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τοῦ λήξαντος ἔτους δημοσιεύσεως τοῦ ὑπὸ τοῦ Κ^{ου} W. Dörpfeld (1) κατ' ἐντολήν σας ἐκπονηθέντος Διαγράμματος τῶν ἐν Ἐλευσίνι ἀνασκαφῶν, ἡ διασαφήνις αὐτοῦ διὰ τῆς παρουσίας ἐκθέσεως θὰ ᾖναι, ἐλπίζω, οὐχὶ ἀνωφελής.

Δὲν ἀγνοεῖτε, Κύριε Πρόεδρε, τοὺς λόγους, δι' οὓς τὸ Συμβούλιον ἐθεώρησε σκόπιμον ν' ἀρχίσῃ ἡ σκαφὴ οὐχὶ ἐκ τῶν Προπυλαίων, ἀλλ' ἐκ τῶν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Περιβόλου, οὐχὶ μακρὰν τοῦ σημείου (β), ἔνθα ἔχνη ἀρχαίου τοίχου ᾗσαν ἤδη καταφανῇ. Οἱ λόγοι οὗτοι δὲν ἦσαν μόνον ἐπιστημονικοὶ καὶ δι' ὀλίγων ὑπέδειξεν αὐτοὺς ὁ τῆς ὑμετέρας Ἑταιρίας γραμματεὺς καθηγητὴς Κ^{ος} Σ. Κουμανούδης. Οὕτω λοιπὸν ἡρξάμην τοῦ ἔργου τὴν 2^{αν} Ἰουνίου κατὰ τὸ σημεῖον (α), ὅπως δύνωμαι νὰ μεταχειρισθῶ καὶ τὸν ἐκεῖ μικρὸν δρομίσκον τὸν φέροντα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν (2) πρὸς εὐχερεστέραν ἀποκόμισιν τῶν χωμάτων. Ἡ ἐργασία τὸ κατ' ἀρχάς, ὥς ἦν ἐπόμενον καὶ πρέπον, ἔβαινε βραδέως ὀλίγων

(1) Τῷ φίλῳ ἀρχιτέκτονι καὶ δημοσίᾳ ἐκφράζω τὰς εὐχαριστίας μου ἐπὶ τῇ προθυμίᾳ μεθ' ἧς ἀνεδέχθη τὴν ἐντολήν καίπερ σπεύδων τότε νὰ ἐπανεέλθῃ πρὸς καιρὸν οἷκαδε πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου τῆς πατρίδος του ἐπιβαλλομένων αὐτῷ ὑποχρεώσεων.

(2) Δὲν ἐκρίθη ἀναγκαῖον νὰ σημειωθῇ καὶ οὗτος ἐν τῷ Διαγράμματι.

ἐργαζομένων ἐν αὐτῇ σκαφέων καὶ ἔτι ὀλιγωτέρων κάρρων. Ἀπ' Ἀνατολῶν δὲ προὔχῳρει πρὸς Δυσμᾶς, διότι πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἐφαίνοντο τὰ ἔχνη τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου τοῖχου, οὐ ἀνωτέρω ἐμνημόνευσα, καὶ λόγοι ἱκανοὶ ὑπῆρχον ἕκ τε τῆς ὅλης φύσεως τοῦ ἐδάφους καὶ ἕκ τῶν ἀνασκαφικῶν ἐρευνῶν τῶν *Dilettanti* ὅτι πρὸς τὰ ἐκεῖ ἔπρεπε νὰ ζητηθῶσι τὰ λείψανα τοῦ Ναοῦ εἴ τι εἰσέτι ἐσώζετο. Εὐθὺς δ' ἐξ ἀρχῆς, ἐνῶ ἡ σκαφή μόλις εἶχε προχωρήσει ὀλίγα πρὸς Δυσμᾶς Γαλλικὰ μέτρα, ἀπεκαλύφθη μοι ἡ ἀσβεστοπλακόκτιστος ἐκείνη στρώσις, ἣν ὡς Φραγκικὸν, εἴτα δὲ καὶ ὡς Βυζαντινὸν ὑπέλαβον κτίσμα καὶ ἱκανὸν κατέστρεψα μέρος οὐχὶ ἕκ περιφρονήσεως, ἀλλὰ διότι οὐκ ἦν ἄλλως γενέσθαι καὶ διότι πρὸς ἀκριβεστέραν αὐτῆς ἐρευναν καὶ ἐντελεστέραν κατανόησιν ἔκτοτε εἶχα φροντίσει ν' ἀφήσω ἱκανὸν μέρος ἄθικτον. Πρὸς τὰ δεξιὰ διεκρίνοντο ἤδη ὀλίγον τι τὰ λείψανα τῆς κατὰ τὸ γράμμα (π) ἡμιελλειψοειδοῦς Ἐξέδρας ἢ Βάθρου καὶ ἡ σκαφή μοι ἀπεκάλυψεν, ὡς εἰκός, καὶ τὸν ἀσβεστόκτιστον τοῖχον, ἐφ' οὗ, ὡς ἐπὶ θεμελίου, ἐδράζεται, ἀλλὰ ταῦτα ἀντιπαρῆλθον καὶ ἐξηκολούθησα τὸν πρὸς Δυσμᾶς δρόμον μου. Καὶ πρῶτον μὲν εὗρημα ὄχι ὀλίγον χαροποιῆσάν με ἔφερεν ἡ σκαπάνη εἰς φῶς τὰ δύο τεμάχια τοῦ γυναικείου ἀρχαίου κορμοῦ, τοῦ ὁποίου ἀκριβοῆς περιγραφὴ μετὰ εἰκόνος θὰ δημοσιευθῇ ἐν καιρῷ εὐθέτῳ ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι. Οὐχὶ δὲ μετὰ πολὺ μοι ἀπεκαλύφθη ἡ γωνία (γ) καὶ εὐθὺς κατόπιν οἱ δύο ἀποτελοῦντες αὐτὴν τοῖχοι. Ὡς ἤδη γνωρίζετε, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐννοήσω τίνος οἰκοδομήματος λείψανα ἦσαν οὗτοι· ἀλλὰ δὲν ἐβράδυνα γενναιότερον μάλιστα ἐπιλαβόμενος τοῦ ἔργου, ἐφ' ὅσον ὑπῆρχεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν μου χῶρος, νὰ πεισθῶ ὅτι εὐρίσκομαι ἐπὶ τὰ ἔχνη τοῦ Μεγάλου Ναοῦ ἢ μᾶλλον τῆς Προνάου Στοᾶς τῆς ὑπὸ Φίλωνος ἐπὶ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως κτισθείσης κατὰ Βιτρούβιον (1).

(1) Βλ. VII ἐν προοίμῳ. « Eleusine Cereris et Proserpinae cellam immani magnitudine Ictinos dorico more sine exterioribus columnis ad laxamentum usus sacrificiorum pertexit· eam autem postea, cum Demetrius Phalerus Athenis rerum potiretur, Philo ante templum in fronte columnis constitutis prostylon fecit· ita aucto vestibulo laxamentum initiantibus operique summam adjecit auctoritatem.

Τοῦτο δ' ἔχων ἐν νῶ ἐφ' ἱκανὸν χρόνον πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν διηύθυνα τὰς ἐργασίας, ἃς καὶ συμπληρώσας κατόπιν, μετὰ τὴν ἐν τῷ μεταξὺ δηλαδὴ ἐξαγορὰν καὶ ἄλλων ἐπ' αὐτῆς κειμένων οἰκίσκων καὶ τὴν κατεδάφισιν αὐτῶν, κατῴρθωσα ν' ἀποκαλύψω σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν τὰ λείψανα τῆς Στοᾶς, τὰ ὁποῖα καὶ περιγράφω ἐνταῦθα ὅσον τὸ δυνατόν λεπτομερέστερον πρὸς εὐκολωτέραν κατανόησιν τοῦ ὑπ' ὄψιν σας Διαγράμματος.

Τοῦ Στερεοβάτου αὐτῆς ἐκτισμένου, ὡς συνήθως, ἐκ τετραγώνων ἢ μᾶλλον παραλληλογράμμων πωρίνων πλίνθων ἡ σκαφή προχωρήσασα εἰς ἱκανὸν βάθος ἀπεκάλυψε τοῦ μὲν 4, τοῦ δε 5 καὶ κάπου καὶ 6 δόμους καὶ ὁ τὰ παρόντα γράφων ἱκανὰ συνέλεξε σημεῖα τῶν ἐργασθέντων τὰς πλίνθους (Steinmetzerzeichen), ἅτινα δημοσιευθήσονται μετὰ τῶν ἀναγκαίων σημειώσεων ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι. Ἐνταῦθα ἃς ῥηθῇ ὅτι οὐχὶ τοῦ αὐτοῦ πώρου ἄλλ' ἄλλαι μὲν σκληροτέρου, ἄλλαι δὲ μαλακωτέρου φαίνονται οὔσαι αἱ πλίνθοι (1) καὶ οὐχὶ πᾶσαι ὁμοίως ἐξεργασμέναι, εἰ καὶ δὲ κατὰ τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν ὁ δεύτερος δόμος, γενομένης ἀπὸ τῶν ἄνω τῆς ἀπαριθμήσεως, φαίνεται ἄρκετὰ καλῶς ἐξεργασμένος, ὁ γράφων τὰ παρόντα ἔχει λόγους νὰ πιστεύῃ ὅτι ὁλόκληρος ὁ Στερεοβάτης ἦτο κεχωσμένος καὶ ὅλως ἀόρατος (2). Αἱ τρεῖς βαθμίδες (3) τῆς Στοᾶς, ἃς εὐκόλως διακρίνει πᾶς τις ἐπὶ τοῦ Διαγράμματος καὶ ἡ τοῦ δαπέδου αὐτῆς ἐπίστρωσις εἶναι πεποιημέναι ἐξ ἐγγωρίου ὑπομέλανος σκληροῦ ἀσβεστολίθου, ἐπὶ δὲ τοῦ στυλοβάτου ἴσταντο ἔμπροσθεν μὲν (ὡς ἡ τεμάχια τοῦ κατωτάτου σπονδύλου σωζόμενα (4) καὶ ἐν τῷ

(1) Ἴσως δὲν ἐλατομήθησαν πάντες οἱ πώρινοι λίθοι ἐν τῷ αὐτῷ λατομείῳ ἂν δὲ ἐκ Πειραιῶς ἢ καὶ ἐκ Σαλαμῖνος, ἔνθα, ὡς με ἐβεβαίωσαν, ὑπάρχουσιν ἐπίσης λατομεῖα πώρου, ἐχομίσθησαν, ἄδελον μοὶ εἶναι.

(2) Κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν προέχει τῶν βαθμίδων ὁ στερεοβάτης, ὡς καὶ τὸ διάγραμμα δεικνύει, περὶ τὸ ἐν Γαλ. μέτρον· ἄρα γε πρὸς μεξίονα τοῦ οἰκοδομήματος στερεότητα; Κατὰ δὲ τὰ δύο αὐτῆς ἄκρα ὑπάρχουσι δύο ἔτι προεξοχαί, ἐπίσης σαφῶς ἐν τῷ διαγράμματι δηλούμεναι καί, ὡς φαίνονται, μετὰ ταῦτα προστεθεῖσαι. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον; Περὶ ἑργον δὲ εἶναι ὅτι ἐνῶ κατὰ τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν προεξέχει τοῦ Στερεοβάτου ὀλίγον τι ἡ κατωτάτη βαθμὶς, κατὰ τὴν Βορείαν τάνάπαλιν φαίνεται προεξέχων αὐτῆς ὁ στερεοβάτης.

(3) Ὑψος αὐτῶν 0,32, 0,40, 0,40· πλάτος 0,33, 0,39.

(4) Τοῦ τρίτου κίονος γενομένης τῆς ἀριθμήσεως ἀπὸ Μ. πρὸς Β. σώζεται

Διαγράμματα διὰ σκιάσεως τοῦ κύκλου δηλωθέντα ἢ αἰτῆς γομφώσεως μόνον ὅπαι [Dübellöcher] δεικνύουσιν) δώδεκα κίονες ἐκ πεντελικοῦ μαρμάρου Δωρικοῦ ρυθμοῦ (διάμετρος 1,97 περίπου), αἵτινες οὐδέποτε εἶχον ἀποτελειωθῇ, διότι δὲν φέρουσιν εἰμὴ κατὰ τὸ κατώτατον ἄκρον τῶν σωζομένων σπονδύλων τὴν ἀρχὴν τῆς ῥαβδώσεως (1), κατὰ δὲ τὰς πλαγίας πλευρὰς εἰς ἔτι κίων, ὡς τὰ ἔχνη τῆς γομφώσεως τὰ ἐπὶ τῆς πρὸς Βορρᾶν κατὰ τὸ πλεῖστον σωζομένης ἐπιστροφῆς ἀσφαλίστατα δεικνύουσιν (2). Τρίτος κίων ἐν ταῖς στεναῖς πλαγίαις πλευραῖς δὲν φαίνεται ὑπάρξας (3), ἀλλὰ μόνον παραστάς, ὡς ἐν τῷ Διαγράμματι ἐδηλώθη. Δευτέρα δὲ σειρὰ κιόνων παράλληλος τῇ ἐμπροσθεν δὲν ὑπῆρχε καὶ ἐπειδὴ τὸ πλάτος, ἦτοι τὸ βάθος, τῆς Στοᾶς εἶναι 11,50 Γαλ. μέτρα περίπου, ἀναντίρρητον ὅτι ἡ στέγη αὐτῆς δὲν ἦτο λιθίνη. Τοῦ τοίχου τοῦ συνδέοντος τὴν Στοᾶν πρὸς τὸν κυρίως Ναόν, ἦτοι τὸν Σηκόν, σώζονται μόλις τὰ θεμέλια, πύλης δὲ ἐν τῷ μέσῳ ἔχνη δὲν ἐφάνησαν μέχρι τοῦδε, οὐδὲ ἐλπίς εἶναι, νομίζω, νὰ φανῶσιν ἐν τοιαύτῃ τῶν λειψάνων καταστάσει, ἂν τῷ ὄντι ὑπῆρξέ ποτε τοιαύτη, ὡς οἱ Dilettanti, ὥς ὅχι πολὺ ὀρθῶς, φρονοῦσιν (ἴδε τὸ ὑπ' αὐτῶν Διάγραμμα καὶ Bursian Geogr. von Griechenland Erster Band. S. 330).

Τοιαῦτα τὰ τῆς Προνάου Στοᾶς λείψανα τὰ ὑπὸ τῆς ἡμετέρας

σχεδὸν ὁλόκληρος ὁ κατώτατος σπόνδυλος, ἐφ' οὗ ἀναγινώσκεται δι' ὀξέος ὀργάνου γεγλυμμένη ἡ λέξις Ittar τὸ ὄνομα τῶν ἐκ τῶν Dilettanti τινὸς πιθανῶς. Τοῦτον δὲ ἐννοοῦσιν ἴσως λέγοντες (σελ. 49 Γερμ. Μεταφρ.) « Nur das ohngefähr vier Fuss hohe Bruchstück einer Säule hat sich augenscheinlich auf seinen alten Standort erhalten », ἂν καὶ ἄλλων κιόνων τοῦ κατωτάτου σπονδύλου τεμάχια φαίνονται κατὰ χώραν ἐπὶ κεῖμενα καὶ δικαιότερον ἐκείνοις ἀρμόζει ἡ ὀνομασία Bruchstück.

(1) Ὑψ. 0,15 Γ. Μ. περίπου. Κατὰ τὸ ἄνω αὐτῆς ἄκρον ὑπάρχει ταινία προσέχουσα, ὡς καὶ ἐν τοῖς τοῦ Θωρικοῦ κίονσιν, (Dilettanti pl. 9,2 σελ. 91) οὐδὲν ἄλλο πιθανώτατα δηλοῦσα, καίπερ κάλλιστα ἐξεργασμένη, ἥ ὅτι ὁ μελλων νὰ ἐσθῇ τὰς ῥαβδώσεις ἠδύνατο μέχρις ἐκείνου τοῦ σημείου ἀμελέστερον καὶ δι' ἐργαλείων οὐχὶ πάνυ λεπτῶν νὰ ἐργάζεται, εἰς τὴν ταινίαν δὲ φθάσας ἔπρεπε νὰ ᾔναι προσεκτικώτερος.

(2) Τὸ μετακίονιον ἐδῶ εἶχε πλάτος περίπου 2,40, ἐν ᾧ τὰ μετακίονια τῶν ἐμπροσθίων κιόνων ἔχουσι 2,85 περίπου.

(3) Τὸ πρᾶγμα θὰ ἐξακριβωθῇ πιθανῶς ὅταν ὁ ἐκεῖ τόπος ἐντελῶς καθαρισθῇ.

σκαφῆς ἀποκαλυφθέντα· ἀλλ' ἐκτίσθη ἄρα γε αὕτη ὑπὸ Φίλωνος ἐπὶ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως, ὡς ὁ Βιτρούβιος λέγει; Ὁ ὅλος τρόπος τῆς οἰκοδομῆς αὐτῆς δεικνύει ἀναμφιβόλως ἔργον πολὺ νεωτέρων χρόνων τοῦ Παρθενῶνος καὶ κατὰ τοῦτο φαίνεται οὐχὶ ἀπέχουσα τῆς ἀληθείας ἡ μαρτυρία τοῦ Ῥωμαίου Ἀρχιτέκτονος (1). Ἄν ὅμως ὑπῆρχε μὲν εἰς τὸ ἀρχικὸν τοῦ Ἰκτινίου σχέδιον, ἐκτίσθη δὲ μόλις περὶ τὰ τέλη τοῦ 4^{ου} αἰῶνος π. Χ. ἕνεκα διαφόρων λόγων, τοῦ ἐξ Ἑλευσίνος (2) ἀρχιτέκτονος ἐπιστατήσαντος ἀπλῶς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν, ἢ εἶναι ἐπὶ ν ο ι α καὶ ἔ ρ γ ο ν αὐτοῦ, τοῦ Φίλωνος δηλαδή, δὲν εἶμαι ὁ ἀρμόδιος νὰ κρίνω καὶ εὐχαρίστως ἀφίνω τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος εἰς τοὺς δυναμένους νὰ τὸ λύσωσιν. Βέβαιον εἶναι ὅτι, ὡς καὶ κατὰ τᾶλλα, ὡς κατωτέρω ῥηθήσεται, οὕτω καὶ κατὰ τοῦτο, τὸ ἔχειν δηλ. τοιαύτην Πρόναον Στοᾶν, πρωτοφανῆς ἦτο, ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἀρχιτεκτονικῇ τοῦλάχιστον, ὁ ἐν Ἑλευσίνι Ναός.

Καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα· ὅτι δὲ ἡ σκαφή ἡ ἀποκαλύψασα τὰ λείψανα τῆς Στοᾶς ἔφερεν εἰς φῶς καὶ ἄλλων οἰκοδομημάτων τοιαῦτα δῆλον καὶ ἐξ ἀπλοῦ ἐπὶ τοῦ διαγράμματος βλέμματος. Παράδοξον εἶναι τὸ παραλληλόγραμμον ἐκεῖνο κτίσμα (δ) οὕτω λοξῶς εἰς τὸν στερεοβάτην προσερεϊδόμενον καὶ τρόπον οἰκοδομῆς ἔχον μαρτυροῦντα (3) χρόνους ἀρχαιοτέρους τῶν τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Ναοῦ καὶ τῆς Στοᾶς. Ἡ μέχρι τοῦδε σκαφή ἔδειξεν αὐτοῦ τέσσαρας δόμους, τοὺς μὲν τρεῖς ἐκ πωρίνων πλίνθων τὸν δὲ ἀνώτατον μετὰ τοῦ δαπέδου ἐξ ἐλευσινιακοῦ λίθου πεποιημένους. Ἦτο δὲ τι ὀλόλιθον (massif) κατὰ τὰ φαινόμενα, ἀλλὰ πρὸς ποῖον σκοπὸν ἐκτισμένον δύσκολον νὰ ῥηθῇ. Πιθανωτάτη δὲ εἶναι ἡ

(1) Ἴδε καὶ Ἀρχ. Ἐφημ. Π. Γ. Φυλ. Α. ἐπιγρ. 1.—Τὰ περὶ ἀγορᾶς οἰκοδομησίου ἐν αὐτῇ λεγόμενα δύνανται, ὡς καὶ ἐκεῖ γράφω, μετὰ πιθανότητος ν' ἀναφέρονται εἰς προπαρασκευαστικὰς τινὰς ἐργασίας πρὸς οἰκοδομὴν τῆς Στοᾶς. Χρόνων δὲ φαίνεται ἡ ἐπιγραφή οὔσα τῶν τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ 4^{ου} π. Χ. αἰῶνος (350-300).

(2) Ὁ Φίλων, ὡς ἡ περὶ τῆς Σκευοθήκης ἐπιγραφή μᾶς διδάσκει (Bull. de cor. Hellenique 1882· σελ. 541 καὶ 545) ἦτο Ἑλευσίνιος.

(3) Ἐσημειώθη ἐν τῷ διαγράμματι κυανῷ χρώματι, διότι ὁ ἀνώτατος αὐτοῦ δόμος ἔχει τι τοῦ πολυγωνίου τρόπου. Τὸ ὕψος τοῦ φθάνει μέχρι πού τοῦ ἀνωτάτου δόμου τοῦ στερεοβάτου τῆς Στοᾶς.

γνώμη ὅτι κτιζομένου τοῦ Σηκοῦ κατεστράφη τὸ ἐμποδίζον μέρος αὐτοῦ, τὸ δὲ λοιπὸν ἐπεχώσθη, ὡς τοῦτο οὐχὶ σπανίως ἐγίνετο ἐν τῇ ἀρχαιότητι. Λεῖψανα ἄλλα κατὰ τὴν φορὰν τῶν τοίχων τοῦ ἐντὸς τοῦ Σηκοῦ, εἰ καὶ ἡ σκαφή ἐγένετο κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος ἐπίτηδες εἰς ἱκανὸν βάθος, δὲν ἀνεφάνησαν. Ὀλίγον δ' ἀπωτέρω ἄλλου τινὸς οἰκοδομήματος(ε) οὐχὶ μεγάλου τὰς διαστάσεις, ὡς ἐκ τοῦ σχήματος δῆλον, καὶ ἀπλοῦ τὸν τρόπον τῆς οἰκοδομῆς ἀπεκαλύφθησαν τὰ λεῖψανα, κατὰ δὲ τὰ γράμματα ζ—ζ ἀνεφάνησαν τὰ ἔχνη τοίχου πολυγωνίου ἐξ ἐλευσινιακοῦ λίθου μετὰ τῶν ἰχνῶν προστύχου ὕδραγωγείου καὶ τῶν λειψάνων καὶ ἄλλων ἐπίσης προστύχων τοίχων (1). Νὰ προχωρήσω πρὸς Δυσμάς σκάπτων δὲν ἡδυνάμην, Κύριε Πρόεδρε, διὰ τε ἄλλους λόγους καὶ διότι ἡ ὁδὸς τῆς παλαιᾶς Ἀγορᾶς τοῦ χωρίου, ἣν βλέπετε καὶ ἐν τῷ διαγράμματι σημειουμένην, ἦτο, οὐχὶ μόνον τοῖς ὀλίγοις ἔτι ἐκεῖ μένουσι κατοικοῖς, ἀλλὰ καὶ ἐμοὶ αὐτῷ ἐπὶ τοῦ παρόντος χρήσιμος. Πρὸς Βορρᾶν παραλλήλως τῆς Ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Στερεοβάτου τῆς Στοᾶς οὐδενὸς κτίσματος λεῖψανα ἔφερον εἰς φῶς ἡ σκαφή. Πανταχοῦ δὲ ἐνταῦθα ἡ ἀναμειγμένη μετὰ τῶν χωμάτων λατύπη τῶν πωρίνων πλίνθων ἐνιαχοῦ δὲ καὶ μετὰ συντριμμάτων ἀγγείων (2) ὑπὸ τὴν ἀσβεστοπλακόκτιστον στρῶσιν ἐμαρτύρουν ὅτι ἤδη ἔκπαλαι εἶχε γίνεαι τεχνιτῇ ἐνταῦθα ἐπίχωσις καὶ τὴν γνώμην ταύτην ἐπεκύρωσε κατόπιν καὶ ἡ κατὰ τὰ γράμματα κ μ η θ ι σκαφή, περὶ ἧς ἔρχομαι εὐθὺς νὰ εἰπω ὀλίγα.

Τοὺς λόγους οἵτινες μὲ ἠνάγκασαν νὰ κάμω ἐν πῆδημα, οὕτως

(1) Πάντα ταῦτα ἔμειναν ἄθικτα ὅπως κατόπιν ἐρευνηθῶσι καὶ εἰ δυνατόν ἐνονηθῶσι καλλίτερον. Πολυγωνίους τοίχους καὶ ἄλλους, ὡς κατωτέρω ξηθήσεται, ἀπεκαλύψεν ἡ ἡμετέρα σκαφή, ὣν ἐπίσης οὐχὶ εὐνόητος ὁ σκοπός.

(2) Τούτων περιέργα καὶ πρωτοφανῆ, καθόσον ἐγὼ οἶδα, εἶναι τὰ ὁμοιάζοντά πως τὰς καὶ νῦν ἐν χρήσει, ἐν μοναστηρίοις μάλιστα, κρεμαστὰς λυχνίας (κανδήλας) τῶν ἐκκλησιῶν. Ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι ἐλπίζω νὰ ἀπεικονισθῶσι τὰ περιεργότερα κατὰ τὸ σχῆμα καὶ κάλλιον διατηρούμενα ἐξ αὐτῶν, ὣν ὁ ἀριθμὸς ἦν μέχρι τοῦδε ὅχι μικρὸς σχετικῶς πρὸς τὰ ἄλλα ἄλλων ἀγγείων θραύσματα, ἅτινα δὲν ἦσαν πολλὰ. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἐν τούτοις τινὰ ἄξια λόγου διὰ τὰς γραφὰς των, πλὴν δὲ ἐνός κατὰ τὴν γνώμην μου, τὰ λοιπὰ πάντα ἀνάγονται εἰς χρόνους ἀρχαιοτέρους τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ Δ' π. Χ. αἰῶνος. Ἀλλὰ περὶ τούτων ἄλλαχοῦ πλείονα.

εἰπεῖν, καὶ νὰ μεταβῶ ἔξω τοῦ Περιβόλου, πρῶτον μὲν κατὰ τὸ σημεῖον N, ἔπειτα δὲ κατὰ τὰ Βορειοανατολικά αὐτοῦ, ἀνήγγειλα ἐγκαίρως εἰς τὸ Συμβούλιον καὶ ἐνταῦθα ἀρκετὸν νὰ ῥηθῇ ἔτι ἅπαξ, ὅτι καὶ οὗτοι δὲν ἦσαν ἀπλῶς καὶ μόνον ἐπιστημονικοί. Ὅτι ὅμως δὲν μετενόησα εὐνόητον, διότι ἐκεῖ ἔφερον εἰς φῶς λίαν περιέργα πράγματα ἢ σκαφὴ καὶ ἐν πολλοῖς διώρθωσε τὰς περὶ τοῦ τείχους τοῦ Περιβόλου δοξασίας τῶν Dilettanti. Καὶ ἀληθῶς, ἵνα πρῶτον περὶ τούτου δι' ὀλίγων κάμω λόγον, ἡ μὲν κατὰ τὸ γράμμα N σκαφὴ ἀπέδειξεν, ὅτι εἰς ἱκανὸν διάστημα κατὰ τὴν ἀνατολικὴν αὐτοῦ πλευρὰν τὸ τεῖχος τοῦ Περιβόλου ἔβαινε παράλληλον τῇ ἀνατολικῇ τῆς Στοᾶς πλευρᾷ, πιθανώτατα δὲ κατὰ τὸ σημεῖον E, ἔνθα καὶ λείψανα ὑδραγωγείου ὑπάρχουσιν, ἐσχημάτιζε γωνίαν (1), ἡ δὲ κατὰ τὰ Βορειοανατολικά αὐτοῦ μέρη σκαφὴ ἐφάνερωσεν ὅτι πάντῃ διαφόρως, ἢ ὅπως οἱ Dilettanti σημειοῦσιν, εἶχον τὰ κατὰ τὸ τεῖχός του ἐνταῦθα· ἡ συνέχεια δηλαδὴ αὐτοῦ διακοπτομένη πως ἐδῶ, ἄδηλον ποῦ πάλιν ἐπανελαμβάνετο· διότι τῶν δύο παραλληλογράμμων τοίχων τοῦ τετραγώνου K ὁ μὲν ἐσώτερος καὶ ἄλλως μὴ δυνάμενος νὰ θεωρηθῇ συνέχεια τοῦ τείχους τοῦ Περιβόλου ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ τρόπου τῆς οἰκοδομῆς αὐτοῦ μεταγενέστερος πολὺ ὢν (2), ὁ δὲ ἐξώτερος φαίνεται μὲν κατὰ τὸ πλεῖστον αὐτοῦ μέρος ἀρχαῖος, ἀλλ' ἂν ἦναι καὶ λείψανον τοῦ Περιβόλου ἀμφιβάλλω.

(1) Τὰ λοιπὰ τῆς Ἀνατολικῆς καὶ τῆς Μεσημβρινῆς αὐτοῦ πλευρᾶς, ὅπως ἐν τῷ διαγράμματι φέρονται σημειωμένα, λείψανα ἦσαν ἤδη καταφανῆ. Τὰ τῶν δύο Πύργων τοῦ κατὰ τὴν γωνίαν στρογγύλου καὶ τοῦ κατὰ τὸ μέσον που τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τετραγώνου οἱ Dilettanti δὲν εἶδον, ὡς φαίνεται, καὶ δὲν ἐσημείωσαν ἐν τῷ Διαγράμματι τῶν. Τῆς δυτικῆς του πλευρᾶς σώζονται ἐπίσης ὀλίγα λείψανα καὶ εἶναι καὶ ταῦτα καταφανῆ ἐν τῷ βράχῳ ἔχοντι οὐχὶ ὅλως εὐθεῖαν, ἀλλ' ὀλίγον τι καμπύλην τὴν γραμμὴν, ὡς ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἐδηλώθη διαγράμματι, καὶ τὸ πρὸς τὴν δυτικὴν πλευρὰν τοῦ Ναοῦ ἐστραμμένον πρόσωπον (ὕψος αὐτοῦ 2,00—3,00 Γ. Μ) κάπως ὠμαλισμένον.

(2) Ἐν τῷ τοίχῳ τούτῳ εἰς ὕψος μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ σημερινοῦ ἐδάφους πολλοῦ σωζομένου ὑπάρχει ἐντετειγισμένον γείσον μετὰ σταγόνων ἀρχαίου οὐχὶ μεγάλου τὰς διαστάσεις οἰκοδομήματος ζωερὰ σῶζον ἔγχνη ἐρυθροῦ χρώματος. Ἐν δὲ τῇ ὑποτιθεμένῃ παρ' ἐμοῦ συνεχείᾳ αὐτοῦ, ἣν κατόπιν τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Dörpfeld γενομένης καταμετρήσεως ἀνέσκαψα (ἐν τῷ μεταξὺ ἀφῆθη χώρος ἄσκαπτος καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύναμαι νὰ βεβαιώσω ἂν ἦναι ἀληθὺς τούτου συνέχεια), εὐρίσκονται καὶ αὐτοῦ τοῦ τοίχου τοῦ Ναοῦ πλάκες ἐντετειγισμέναι,

Κατὰ τὸ πρὸς Ἀνατολὰς ἄκρον αὐτοῦ, ἔνθα καὶ οἰοῖται ἀντηρίδα τινὰ φέρει, ἀποβαίνει πολὺ παχύτερος διὰ τῆς προσθήκης τοῖχου ἐκ τροχμαλοπαγῶν λίθων ἐκτισμένου, ἀμφότεροι δὲ οἱ συνδέοντες αὐτὸν πρὸς τε τὸν τοῖχον Α καὶ πρὸς τὸν ἐσῶτερον τοῦ τετραγώνου Κ ἐκ τῶν αὐτῶν τροχμαλοπαγῶν λίθων ἦσαν ὠκοδομημένοι (1).

Ὁ τοῖχος Α ἔχει καὶ αὐτὸς μέρος πρὸς Βορρᾶν ἐκ τροχμαλοπαγῶν λίθων ἐκτισμένον, ἀλλὰ κάλλιον ἐξεργασμένον, ὅλον δὲ τὸ λοιπὸν αὐτοῦ μέρος, καθόσον ἐγένετο γνωστόν, μάλιστα δὲ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ (ν') μέχρι τοῦ (ξ') εἶναι ὠκοδομημένον ἐκ πωρίνων κανονικῶν πλίνθων πάνυ καλῶς ἐξεργασμένων καὶ φερουσῶν μόνον κατὰ τὰς δύο αὐτῶν πλευρὰς περιθώριον (2). Ἀπὸ τοῦ σημείου (ξ') καὶ πέραν πρὸς Ἀνατολὰς τὰ νῦν ὁρώμενα δεικνύουσιν ὅτι ὁ τοῖχος οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ συνέχεια τοῦ Περιβόλου ἀνώμαλον τὴν ἔσω ἐπιφάνειαν καὶ τὰς πλίνθους οὐχὶ ὡς τὰς τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ ἐπιφανείας ἐργασμένας φέροντος ἐν τῇ νῦν αὐτοῦ τοιλάχιστον καταστάσει. Πλὴν ὅμως τῶν τοίχων τούτων ἡ σκαφή μᾶς ἀπεκάλυψεν ἐνταῦθα εἰς ἱκανῶς μέγα βάθος ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σημερινοῦ ἐδάφους προχωρήσασα (6, 50 περίπου Γαλ. μέτρα) ὅσα μέλανι χρώματι βλέπει ὁ ἀναγνώστης ἐν τῷ Διαγράμματι σημειούμενα.

Καὶ πρῶτον ἀπεκαλύφθη ἡ πρώτη σειρὰ τῶν ἐκ τετραγώνων πωρίνων πλίνθων ὠκοδομημένων στηλῶν, ὧν ἡ πρὸς τῷ τοίχῳ

(1) Τούτους ἀμφοτέρους, τὸν μὲν λ-ν ὅπως ἀνοίξω δίοδον εἰς τὰ ἐντός, τὸν δὲ ἕτερον, τὸν συνδέοντα τοὺς δύο παραλλήλους τοίχους τοῦ τετραγώνου Κ, κυρίως ὡς μὴ ἐπὶ στερεοῦ ἐδάφους ἐδραζόμενον καὶ ἀπειλοῦντα πτώσιν, κατέστρεψα, ἀφοῦ ἤδη πάνυ πολλοὶ εἶδον αὐτούς, ὁ δὲ τρόπος τῆς οἰκοδομῆς των εὐκόλως γίνεται καταληπτὸς ἐκ τοῦ ἀφεθέντος ἀθίχτου μέρους. Ὅτι δὲ πάντες οἱ τοῖχοι οὗτοι προσθήκας καὶ μεταβολὰς μαρτυροῦσιν, ἐν ὑστερωτέροις χρόνοις γενομένας, δῆλον. Οἱ Dilettanti τὸν ἐσωτερικὸν τοῖχον τοῦ τετραγώνου Κ, οὗ ἔχνη ἦσαν καὶ τώρα ἀκόμη ὁρατὰ ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σημερινοῦ ἐδάφους, ὑπέλαβον, ὡς φαίνεται, ὡς συνέχειαν τοῦ τοίχου τοῦ Περιβόλου, χωρὶς νὰ παρατηρήσωσιν ὅτι οἱ φαινόμενοι ἐκεῖνοι λίθοι ἦσαν τροχμαλοπαγεῖς καὶ ἐμαρτύρουν ὅλως διάφορον τρόπον τε ἐχομίας. Διὰ σκαφῆς δὲν πιστεύω νὰ ἡρεύνθησαν τὸν τόπον.

(2) Εὐκολώτερος καὶ οἰκονομικώτερος βέβαια εἶναι ὁ τρόπος οὗτος, εἰ δὲ καὶ χρόνος μαρτυρεῖ οὐχὶ πολὺ ἀρχαίους, ὡς λέγεται, δὲν γνωρίζω. Ἐν τοῖς τῆς Ἀκροπόλεως οἰκοδομήμασιν αἱ πλίνθοι ὅπου ἔχουσι περιθώριον ἔχουσι τοιοῦτον καὶ κατὰ τὰς τέσσαρας πλευρὰς των.

ἐρειδομένη, ὅπως ἐρείδεται, οὕτω δὴ λοξῶς καὶ εἰσέχουσα τρόπον τινὰ εἰς αὐτόν, ἀνασκαφεῖσα μέχρι τοῦ στυλοβάτου τῆς ἔχει ὕψος 5, 40 Γαλ. μέτρα περίπου, ἀριθμοῦσα ἐν ὧν νῦν 8 πλίνθους πᾶν καλῶς καὶ πρὸς θεᾶν ἐξεργασμένας. Αἱ λοιπαὶ τέσσαρες σώζονται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, πᾶσαι δὲ φέρουσαι παραλληλογράμμους κοιλότητας, ἡ μὲν πρώτη, δύο, αἱ δὲ λοιπαὶ τέσσαρες τρεῖς, κατὰ τὰς τρεῖς αὐτῶν πλευράς, πλήν τῆς πρὸς τὰ ἔσω ἐστραμμένης (1). Εἵτα δὲ προχωρήσασα ἡ σκαφή πρὸς τὰ ἐντός, ἤτοι πρὸς Μεσημβρίαν, ἐξέχωσε τὰ λείψανα τριῶν ἔτι ὁμοίων στηλῶν (2) (τετάρτη, ὡς φαίνεται, δὲν ὑπῆρχε, τοῦλάχιστον ἡ νῦν σκαφή δὲν ἔδειξε), τὰ λείψανα δύο στρογγύλων κιόνων (τοῦ ἐτέρου μόνον τὰ ἔχνη σώζονται, πρὸς ἀποφυγὴν δὲ συγχύσεως ἐσημειώθησαν ὁμοίως ἐν τῷ Διαγράμματι), παρὰ τὴν πρώτην τετράγωνον στήλην πρὸς Ἀνατολὰς ὅλως παράδοξόν τι πρᾶγμα ὡσεὶ θυρίδα καὶ τέλος εἰς τὰ βαθύτατα στρώματα ἐτέρων τοίχων ἔχνη, ἅπερ ὡσαύτως διὰ μελαινῶν γραμμῶν ἐδηλώθησαν. Ἐμπροσθεν δὲ καὶ κατὰ τὰ πλάγια πρὸς Ἀνατολὰς ὑψοῦτο τοῖχος ἐξ ὠμῶν πλίνθων μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ σημεριοῦ ἐδάφους· οὗτος δηλοῦται ἐν τῷ Διαγράμματι διὰ τῆς ὑποφαίου πλατείας ταινίας, ἐν τῷ μέσῳ δὲ περίπου κατὰ τὰ γράμματα ο—ο ἐσημειώθη διὰ δύο λεπτῶν γραμμῶν τὸ μέρος αὐτοῦ, ὅπερ ἀφέθη ἄθικτον καὶ ἴσταται ἀκόμη ὄρθιον (3). Ὑπὸ τὸν τοῦ-

(1) Ἀπὸ τοῦ στυλοβάτου μέχρι τῆς ἀρχῆς τῆς κοιλότητος ἐμέτρησα ἐν τῇ πρώτῃ στήλῃ τῇ καὶ μόνῃ ἀποκαλυφθείσῃ καθ' ὅλον τῆς τὸ σωζόμενον ὕψος, ὡς ἔρρηθῃ 2,80 περίπου. Εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος, ὡς εἰκός, φέρουσι καὶ αἱ λοιπαὶ τὰς κοιλότητάς των ἐχούσας μὲ μικράς τινας παραλλαγὰς ὕψος, ἤτοι μῆκος, 0,30, πλάτος 0,20, βάθος 0,10—0,15. Γ. Μ. περίπου.

(2) Τούτων ἡ πρώτη ἤτοι ἡ ἀνατολικωτέρα ἀνασκαφεῖσα μέχρι τοῦ στυλοβάτου σώζει νῦν τοῦ ὕψους τῆς 1,80 τρεῖς ἀριθμοῦσα πλίνθους· ἡ δευτέρα ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους ἐπίσης μέχρι τοῦ στυλοβάτου τῆς ἀνασκαφεῖσα, σώζει δύο μόνον πλίνθους· τῆς τρίτης, ἥτις ἐπίσης δύο θὰ σώζῃ μόνον πλίνθους, ἐξεχώσθη ὀλίγον τι μέρος· μόνον δὲ ἡ δευτέρα φαίνεται ἔχουσα καὶ τῶν τεσσάρων πλευρῶν τῶν πλίνθων τὴν ἐπιφάνειαν λείαν ἐνῶ ἡ μὲν τρίτη φέρει τὴν πρὸς μεσημβρίαν ἐστραμμένην πλευρὰν ἀνώμαλον, τῆς δὲ πρώτης τῆς μεσαίας τῆς πλίνθου προεξέχει πρὸς ἀνατολὰς τῶν ἄλλων δύο πλίνθων μέρος ἐπίσης μὴ ὁμαλισμένον.

(3) Ὅλος ὁ μεταξὺ τούτου τοῦ ἐξ ὠμῶν πλίνθων τοίχου καὶ τῶν πρὸς ταῖς τετραγώνους στήλαις χώρος ἔφερε τεχνιτὴν ἐξ ἄμμου ποταμίας ἐπὶ χῶσιν, μόλις δὲ εἰς τὰ βαθύτατα στρώματα τῆς νῦν σκαφῆς ὑπάρχουσι χώματα ἄλλα, ἐν οἷς εὗρέθησαν

χον τοῦτον, καθόσον ἡ σκαφή κατέστρεψεν αὐτόν, ἀνεφάνησαν τὰ ἔξω πολυγωνίων ἐξ ἐγγχωρίου λίθου τοίχων, κυανῷ δηλούμενα χρώματι καὶ περαιτέρω ὁμοίων τοίχων τὰ λείψανα ἀπεκαλύφθησαν κατὰ τὸ γράμμα (η) εἰς ἱκανὸν ταῦτα ὕψος σωζόμενα (1), κατὰ δὲ τὸ μέρος θ—ι ἕτερος τοῖχος εἰς ὕψος μέχρι τῆς ἀσβεστοπλακοκτίστου στρώσεως ἦλθεν εἰς φῶς ἐκ πύλων οὗτος, ἀλλ' ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων ἄλλων οἰκοδομημάτων εἰλημμένων, ὡς φαίνεται, καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ κατὰ τὰ χάσματά του παραγεμισμένος με μικροὺς συνήθεις λίθους (2). Κατὰ δὲ τὰ γράμματα κ—μ καὶ ἐτέρων καλοκτισμένων ἐκ πωρίνων πλίνθων λείψανα ἀπεκαλύφθησαν, εἰς ἱκανὸν μάλιστα ὕψος τὰ κατὰ τὸ (κ) (φρέατος ἀρχαίου ἄρα γε ἀπομεινάρια;) σωζόμενα.

Ὅτι πάντα ταῦτα, Κύριε Πρόεδρε, τὰ ὅποια προσεπάθησα ὅσον τὸ δυνατόν ἀκριβέστερον νὰ περιγράψω, δὲν εἶναι εὐνόητα, οἶκοθεν φανερόν. Βέβαιον ὅμως φαίνεται μοι ὅτι τὸ οἰκοδόμημα ἢ τὰ οἰκοδομήματα, εἰς ἃ ἀνήκον αἱ τετράγωνοι στῆλαι καὶ τὰ ἄλλα ἐκεῖ λείψανα, δὲν ἴσταντο πλέον ὄρθια, ὅταν ἡ Στοιὰ ὠκοδομεῖτο αὐτῆς ταύτης πιθανῶς χάριν κατεδαφισθέντα καὶ ἐπιχωσθέντα, τῶν δὲ τοίχων τινὲς πρὸς ὑποστήριξιν ἴσως τῆς τεχνητῆς ἐπιχώσεως εἶχον κτισθῇ καὶ πιθανῶς πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν εἶχεν οἰκοδομηθῇ καὶ ὁ μέγας ἐξ ὠμῶν πλίνθων τοῖχος, ἃν καὶ τὸ ὕψος αὐτοῦ ὑπερβαῖνον τὴν ἀσβεστοπλακοκτίστον στρώσιν (ἂν ὁ ὀφθαλμὸς δὲν μὲ ἀπατᾷ, διότι καταμέτρησιν τὴν πρέ-

ὀλίγα τινὰ θραύσματα ἀγγείων, ὧν ἄξιον μνήμης τὸ φέρον ἐγγάρακτον δι' ὅξος ὀργάνου πλοῖον. Ἐπίσης δι' ἄμμου φαίνεται ὧν ἐπιχεχασμένος καὶ ὁ μεταξὺ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ ἐξ ὠμῶν πλίνθων τοίχου καὶ τοῦ τεύχους τοῦ Περι" βόλου χώρος καὶ ἐκ τῆς θέσεως τῶν στρωμάτων αὐτῆς (τῆς ἄμμου δηλ.) δεικνύεται, ὡς πάνυ ὀρθῶς ὁ κ. Dörpfeld μοι παρετήρησεν, ὅτι ὑπῆρχεν ἡδη ὁ τοῖχος, ὅτε ἡ ἐπίχρσις ἐγένετο, ῥίπτομένης ἄνωθεν καὶ ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ τοίχου τῆς ἄμμου.

(1) Μέρος τούτου κατὰ τὸν ἰσόδομον κυρίως τρόπον, εἶναι ἐκτισμένον ἐξ ἐγγχωρίου ὅμως πάντοτε λίθου.

(2) Ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐρρήθη, ὅπου αὕτη δὲν ἦτο ἄμμος συνέκειτο ἐκ χωμάτων ἀναμεμιγμένων μετὰ λατύπης τῶν πωρίνων πλίνθων καὶ μικρῶν ἄλλων λιθαρίων καὶ χαλικίων. Ἐν αὐτῇ δὲ εὐρέθησαν καὶ τὰ περισσότερα θραύσματα ἀγγείων καὶ πηλίνων εἰδωλίων ὀλίγα τεμάχια καὶ δύο ἢ τρία σχεδὸν ὀλόκληρα τῆς πάνυ συνήθους παραστάσεως, γυναικὸς ἐπὶ θρόνου καθημένης (ἴδε περὶ τοῦ τύπου τούτου Archeolog. Zeitung. 1882, σελ. 266).

πουσαν δὲν ἐνήργησα) καὶ ὁ τῆς οἰκοδομίας τοῦ πάνυ καλὸς τρόπος δὲν φαίνονται ἐπικυροῦντα τὴν γνώμην μου ταύτην. Ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἐλπίς εἶναι νὰ διευκρινήσῃ ἡ ἐν προσεχεῖ μέλλοντι περαιτέρω σκαφή. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐκρίθη σκόπιμον νὰ ἐρευνηθῇ διὰ σκαφῆς καὶ ὁ κατὰ τὰ γράμματα ρ σ τ π χῶρος, πανταχοῦ δὲ ὑπὸ ἐπίχωσιν 1,00—1,50 Γαλ. μέτρα (1) ἀνευρέθη ἡ ἀσβεστοπλακόκτιστος ἐκείνη στρώσις (2), ἥτις οὐδὲν ἄλλο ἀπεδείχθη ἐπὶ τέλους οὐσα ἢ ἡ στρώσις τῆς αὐλῆς τοῦ Ναοῦ (3) πιθανῶς ἐν Ῥωμαϊκοῖς χρόνοις ἀνακαινισθεῖσα, ἂν καὶ τὸ ἀσβεστόκτιστον αὐτῆς δὲν ἀποκλείῃ τοὺς Ἑλληνικοὺς.

Καὶ τῷ ὄντι τὰ πολλὰ ἐκεῖ εὐρεθέντα ἐνεπίγραφα τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων βάρβαρα, (4), αἱ κατὰ χώραν ὑπάρχουσαι καὶ ἐν τῷ Διαγράμματι σημειούμεναι ἐκ πύρου ἢ ἐγγχωρίου λίθου βάσεις (ἐν αἷς καὶ τὸ κατὰ τὸ γράμμα (π) ἡμιελλειψοειδὲς κτίσμα), ἡ ὑπ' αὐτὴν τεχνητὴ ἐπίχωσις καὶ ἡ μὴ εὐρεσις ἐν ταύτῃ

(1) Οὐχὶ μεγαλειτέρα ἦτο ἡ καλύπτουσα τὸ δάπεδον τῆς Στοᾶς ἐπίχωσις, καὶ ἂν πιστεύσωμεν τοὺς Dilettanti, καὶ αὕτη ἐπαισθητῶς αὐξηθεῖσα φαίνεται κατὰ τὰ τελευταῖα 90 ἔτη (ἴδε σελ. 49 τῆς Γερμ. Μεταφράσεως).

(2) Ὁ τρόπος τῆς οἰκοδομῆς αὐτῆς εἶναι ὅχι πολὺ ὁμαλὸς καὶ εὐληπτός. Καὶ κατὰ μὲν τὴν προέχουσαν πλατεῖαν ζώνην τοῦ στερεοβάτου κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς Στοᾶς ἐπὶ τοῦ ἀσβεστοχρίσματος ὑπάρχουσι πλάκες μαρμαρίναι παραλληλόγραμμοι ἀρκετοῦ μήκους καὶ πλάτους, (1,05X0,80 ἐνιαχοῦ) πάχους δὲ 0,05—0,06 Γ. Μ. Ἐν τοῖς ἄλλοις ὅμως αὐτῆς μέρεσιν ἐπὶ τοῦ ἀσβεστοχρίσματος ὑπάρχουσι μικραὶ τὰς διαστάσεις, λεπτότεραι καὶ ὅλως ἀκανόνιστοι, πλάκες καὶ ἐνιαχοῦ παρατηροῦνται ἐπ' ἄλληλα τὸ ἐν ὑπὲρ τὸ ἄλλο δύο ὅμοια ἐπιστρώματα ἀποτελοῦντα ὁμοῦ πάχους 0,08—0,10 Γ. Μ. Κατὰ τοὺς Dilettanti (σελ. 54) καὶ ἄλλη ὑπῆρχεν ὁμοία ἐπίστρωσις, τῆς ὁποίας «die oberfläche gleiche Höhe mit der oberen Seite der unteren Stufe» εἶχε. Ταύτης ἐγὼ δὲν ἀνεῦρον πλέον ἔχην. Ὅτι δὲ πολλαχοῦ καὶ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐνταῦθα οὐδὲν ἄλλο σῶζεται ἢ τὸ ἀσβεστόχρισμα μόνον, οἶκθην φανερόν. Καθόσον δὲ ἡ νῦν σκαφὴ ἔφερε λείψανα αὐτοῦ εἰς φῶς, φαίνεται ὅτι ἡ ἐπίστρωσις κατελάμβανε μόνον τὸν ἔμπροσθεν τῆς Στοᾶς, ἥτοι τὸν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ τείχους τοῦ Περιβόλου χώρον, ὀλίγον καὶ πέραν τῶν γωνιῶν αὐτῆς πρὸς μεσημβρίαν καὶ βορρᾶν ἐκτεινομένην, οὐχὶ ὅμως καὶ πρὸς δυσμὰς προχωροῦσα, μὴ περιβάλλουσα τοὔτεστι τὴν Στοάν καὶ τὸν Ναόν κατὰ τὰς πλαγίας αὐτῶν πλευράς, τὴν μεσημβρινὴν δηλ. καὶ τὴν βορείαν.

(3) Ταύτης, δηλ. τῆς αὐλῆς τοῦ ἱεροῦ, μνημονεύει καὶ τὸ εἰς Ἱεροφάντην Χαιρήτιον ψήφισμα, περὶ οὗ ῥηθήσονται ἄλλαχοῦ τὰ δέοντα.

(4) Τούτων ἐν (ἀρθ. 42^α) εὐρέθη ἐπ' αὐτῆς τῆς στρώσεως ἐδραζόμενον καὶ ἀφῆθη (κατὰ τὸ γράμμα φ) κατὰ χώραν ἀμετακίνητον.

(τῇ ἐπιχώσει) ἀρχιτεκτονικοῦ τινος τεμαχίου εἰς τὴν Στοὰν ἣ τὸν Ναὸν ἀναφερομένου μᾶς ἄγουσιν ἀναγκαιῶς εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ἥδη ἀφ' οὗτου ἡ Στοὰ εἶχε κτισθῇ, πατούμενον ἔδαφος τῆς αὐλῆς τοῦ Ναοῦ (1).

Καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα· καιρὸς δὲ νῦν νὰ στρέψω τὸν λόγον ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Σηκοῦ τὰ λείψανα, τὸ παραδοξότατον, ἀλλὰ καὶ τὸ πολυτιμότερον συγχρόνως, καὶ ἐν τῇ νῦν αὐτοῦ καταστάσει, εὐρημα τῶν ἡμετέρων ἀνασκαφῶν. Ἐβράδυνα νὰ ἐπιληφθῶ τῆς ἐρεύνης αὐτῶν, διότι πολλὰ ἐπεπρόσθουι, ὡς γνωρίζετε, τὰ κωλύματα. Τέλος ὁμως κατωρθώθη καὶ ἐκεῖ νὰ σκάψωμεν καὶ τὰ μέχρι τοῦδε ἐξαγόμενα εἶναι τὰ ἐξῆς.

Καὶ πρῶτον μὲν ὁ τοίχος τοῦ Σηκοῦ στηριζόμενος ἐπὶ στερεοβάτου (2) ὁμοίου τὴν κατασκευὴν τῷ τῆς Στοᾶς ἦν ἐκτισμένος ἐξ ἐγχωρίου λίθου καὶ κατὰ τὰ ὀλίγα σωζόμενα λείψανα ἐκ διπλῆς σειρᾶς πλίνθων ἀποτελούμενος εἶχε πᾶχος 1, 20 — 1, 25 Γαλ. μέτρου. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ δὲ λίθου ἦσαν πεποιημένοι καὶ αἱ δύο βαθμίδες τοῦ Σηκοῦ ἀντιστοιχοῦσαι πρὸς τὰς δύο ἀνωτέρας βαθμίδας τῆς Στοᾶς ἥς ἡ κατωτάτη βαθμὶς ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν εὐθυνητηρίαν ἣτοι τὸν ἀνώτατον δόμον τοῦ στερεοβάτου τοῦ τοίχου τοῦ Σηκοῦ (3)· ὅτι δὲ κατὰ τὰ πρὸς Δυσμᾶς αὐτοῦ μέρη καὶ αὐτὸς ὁ βράχος εἶχεν ἐξομαλισθῇ ἐπίτηδες, ὅπως τοῦ τοίχου τούτου ἀποτελέσει μέρος καὶ ὑποδεχθῇ τὴν ἐξακολούθησιν αὐτοῦ τὴν

(1) Κατὰ τὴν θέσιν, ἣν οἱ Dilettanti σημειοῦσι διὰ τοῦ γράμματος R, ἀνεῦρον ἐγὼ μέχρι τοῦδε δύο παραλλήλως κειμένας μαρμαρίνας πλάκας μὲ ἀπλοῦν ἀρχιτεκτονικὸν κόσμον (μῆκος 2,00, πλάτος 1,00 καὶ πᾶχ. 0,40 περίπου)· ἀλλὰ περὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἐκεῖ τόπων χρηζόντων ἔτι ἀνασκαφικῆς ἐρεύνης μακρότερος ἐνταῦθα λόγος δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γείνη.

(2) Ἐλάχιστον μόνον αὐτοῦ μέρος, ἵνα τ' ἀκριβὲς ῥηθῇ, ἡ μέχρι τοῦδε σκαφή ἔφερεν εἰς φῶς, οὐδὲν δὲ ἐπὶ τῶν γνωσθεισῶν πλίνθων παρετήρησα σημεῖον τῶν ἐργασαμένων αὐτάς (Steinmetzerzeichen).

(3) Ἐλάχιστα αὐτοῦ λείψανα καὶ κατὰ τὸ μὴ ἀνασκαφέν μέρος, ὡς εἰκάζω, μᾶς περιεσώθησαν. Τὰ κατὰ τὸ γράμμα θ, ἅτινα ἡ νῦν σκαφή ἔφερεν εἰς φῶς ὀλόκληρα, καὶ πρότερον, ὡς ἐροῦντο, ὀλίγον τι ὁρατὰ ὄντα, δὲν σώζουσιν ἢ μόνον τὴν πρὸς τὰ ἔξω σειρὰν τῶν τετραγώνων πλακῶν τοῦ ὀρθοστάτου (ὕψος 1,12 Γ. Μ.), ἀλλ' ἀναμφίβολον ὅτι καὶ ἄλλη ὁμοία ὑπῆρχεν ἔσωθεν, ἐπ' αὐτῶν δὲ ἦσαν, ἐν διπλῇ ὡσάυτως σειρᾷ, ἐπιτεθειμένοι, αἱ πλίνθοι καθ' ὅλον τὸ ὕψος του· ὅτι δὲ τὸ πᾶχος αὐτοῦ δὲν ὑπερέβαινε τὸ 1,25 Γ. Μ., ὅτι δηλ. δὲν εἶχε παραγέμισμα, ἐξαίρεται καὶ ἐκ τοῦ σωζομένου μέρους τῆς κατὰ τὴν πύλην Ω παραστάδος καὶ ἐκ τῶν

πρὸς τὰ ἄνω, συνομολογοῦσί μοι πάντες οἱ ἰδόντες. Περὶ δαπέδου τοῦ Ναοῦ οὐδὲν ἄλλο νὰ ῥηθῇ δύναται ἢ ὅτι ἡ νῦν σκαφή ἔδειξε πολλαχοῦ τὸ βραχῶδες αὐτοῦ ἀνώμαλον ἔδαφος, ἐφ' οὗ πολλοὶ τῶν κιόνων (περὶ ὧν ὁ λόγος κατωτέρω) ἠδράζοντο, λείψανα δέ τινα κατὰ τὸ γράμμα (X) μόνον ἀναφανέντα οἰοεὶ ἐπιστρώσεώς τινος ἐκ πωρίνων λίθων, χρήζουσιν ἔτι μεζζονος καὶ ἀκριβεστέρας ἐξετάσεως, ἥτις ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν ἠδύνατο νὰ γείνη. Μετὰ δὲ τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ βραχῶδους ἐδάφους συναπεκάλυψεν ἡ σκαφή καὶ τὰ ἄλλα ἐκεῖ περισωθέντα, ἀτυχῶς ἐλάχιστα, ἀλλὰ καὶ οὕτω πολύτιμα καὶ τοῦ νῦν χωρίου κόσμος διαρκῆς ἐσόμενα λείψανα (1) τοῦ Σηκοῦ ἔχοντος, ὡς ἀπλοῦν βλέμμα ἐπὶ τοῦ διαγράμματος μαρτυρεῖ, παράδοξον καὶ πρωτοφανὲς τῇ Ἑλληνικῇ ἀρχιτεκτονικῇ σχῆμα καὶ πρὸς Αἰγυπτιακοὺς ναοὺς πολλὴν δεικνύοντος ὁμοιότητα. Μετὰ τῆς ἐξ Αἰγύπτου εἰσαγωγῆς τῶν μυστηρίων νὰ συνεισῆλθῃ ἄρα γε καὶ τὸ κατὰλληλον τῇ νέᾳ λατρεῖᾳ σχῆμα ναοῦ; Ἴσως.

Ἰχνῶν τῆς συνεχείας αὐτοῦ ἐν τῷ βράχῳ. Τῶν τετραγώνων πλακῶν τοῦ ὀρθοστάτου λεία καὶ ὅλως ὠμαλισμένη εἶναι μόνον ἡ ἐπιφάνεια, τῆς πρὸς τὰ ἔξω πλευρᾶς των, ἐκ δὲ τῶν ἐπ' αὐτῆς κάλλιστα σωζομένων ὁπῶν τῆς γομφώσεως ὁ μόλυβδος εἶναι σεσυλημένος.

(1) Ἡ καλύπτουσα αὐτὰ ἐπίχρσις ἦτο ἀληθῶς καὶ τῶρα μεγάλη κατὰ τὰ δυσμικώτερα μέρη, ἐνθα ὁ βράχος σχεδὸν ὁλόκληρος (5,00 Γ. Μ. ὕψος περίπου) δὲν ἐφαίνετο, ἐνῶ πάλιν ἀλλαχοῦ τὸ βραχῶδες ἔδαφος τοῦ Ναοῦ ἀνευρέθη εἰς βάθος 1,00-1,20 Γ. Μ. ὑπὸ τὸ σημερινόν ἔδαφος τῆς ὁδοῦ τοῦ Χωρίου. Εἰς τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην τῆς ἐπιχώσεως πλὴν τῆς φύσεως τοῦ ἐδάφους συνέβαλον βεβαίως καὶ οἱ καταλαβόντες τὸν ἐκεῖ χώρον καὶ οἰκοδομήσαντες ἐν τοῖς νεωτέροις μάλιστα χρόνοις. Τὰ χρώματα, πλὴν ὅτι ἔφερον πανταχοῦ σχεδὸν τὰ ἴχνη τῶν νεωτέρων κατοίκων, οὐδὲν ἄλλο ἔδειξαν τὸ καινὸν εἰμὴ ὅτι κατὰ τὴν κατωτάτην τοῦ πρὸς δυσμὰς βράχου βαθμίδα ἐν τινι μέρει αὐτῆς ξυλανθράκων καὶ τέφρας λείψανα ἀνευρέθησαν, οἱ δὲ σκαφεῖς μοὶ παρετήρουν ἐνίοτε ὅτι καὶ κατὰ τὰ κατωτάτα τῶν στρώματα οὐχὶ νῦν τὸ πρῶτον ἀνασκαπτόμενα τοῖς ἐφαίνοντο, ὅπερ οὐδόλως ἄπορον. Ὅτι δὲ ἦσαν ἐπισσεωρευμένοι ἐκεῖ παντοῖοι λίθοι (Dilettanti σελ. 49) ἐκύρωσε καὶ ἡ ἡμετέρα σκαφή, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ λείψανα κακοκτίστων, ἐξ ἀρχαίων ὅμως ὕλικου, τοίχων (Βυζαντινῶν πιθανῶς) εἰς τὰ βαθύτατα τῆς ἐπιχώσεως καὶ δὴ καὶ τινων ἐπὶ τοῦ βραχῶδους ἐδάφους ἐδραζομένων παρετήρησα καὶ ἐσημείωσα ἐν τῇ ἡμερολογίῳ μου. Εἰς τινὰ τούτων τῶν τοίχων, ὧν, ὡς εἰκός, τὴν ἐξαφάνισιν δὲν ἠδυνάμην νὰ ἀποφύγω, ἦτο ἐντεταχισμένος πιθανώτατα ὁ τὸν ἀπολογισμὸν δαπανῶν φέρων ἐνεπίγραφος λίθος, οὗ ἀνωτέρω ἐμνημόνευσα.

Καὶ τῷ ὄντι, Κύριε Πρόεδρε, σχεδὸν ὅλον τὸ ἐμβαδὸν τοῦ Σηκοῦ, ὅπως ἀσφαλῶς ἐκ τοῦ ἀνασκαφέντος καὶ περὶ τοῦ κεχωσμένου ἔτι μέρους νὰ εἰκάσωμεν δυνάμεθα, ἐκαλύπτετο ὑπὸ κιόνων τεσσαράκοντα καὶ δύο τὸν ἀριθμὸν (1), ὁλόγυρα δὲ καὶ κατὰ τὰς τέσσαρας αὐτοῦ πλευρὰς ὑπῆρχον, τὸ μὲν ἐν τῷ βράχῳ λελαξευμένα, τὸ δέ, ὅπου οὗτος δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὸ ἀνάλογον ὕψος, τεχνηταὶ βαθμιῖδες (Ψ) ὅκτὼ τὸν ἀριθμὸν (πλάτος αὐτῶν 0, 60 — 0, 70, ὕψος 0, 30 γαλ. μέτρου) ὡς ἀσφαλῶς τὰ περισωθέντα

(1) Ὡς τὰ λείψανα δεικνύουσιν οὗτοι συνέκειντο ἐκ στρογγύλης ἐξ ἐγγυῶριου λίθου βάσεως (διάμετρ. 1,40, πᾶχος, ἥτοι ὕψος αὐτῆς 0,30 περίπου Γ. Μ.) καὶ πωρίνων σπονδύλων ἀρραβδύτων, ἡδράζοντο δὲ οἱ μὲν δυσμικώτεροι, ἥτοι οἱ τῷ βράχῳ πλησιέστεροι, ἐπ' αὐτοῦ τοῦ βραχιδίου ἐδάφους, οἱ δὲ ἀνατολικώτεροι, ἐπειδὴ ἐκεῖ ὁ βράχος ἀποτόμως, ὡς φαίνεται, κοπτόμενος εἰς μεῖζον βάθος ἀνευρίσκειτο ἐπὶ θεμελιώσεως ἐκ τετραγώνων πωρίνων πλίνθων (1,50 Γ. Μ. περίπου) ἀποτελουμένης καὶ ἀναμφιβόλως ἐπὶ τοῦ στερεοῦ ἐδάφους στηριζομένης· τρεῖς μόνον τῶν μὴ ἐπὶ τοῦ βραχιδίου ἐδάφους ἀμέσως ἐδραζομένων παρουσιάζουσιν ἀνωμαλίαν τινὰ εἰς τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς τῆς ὑπ' αὐτὰς θεμελιώσεως· τῆς τετάρτης σειρᾶς, ἀπ' Ἀνατολῶν πρὸς Δυσμὰς γινομένης τῆς ἀριθμήσεως, αἱ δύο τελευταῖαι πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ ἀνασκαφέντος μέρους, αἵτινες, ἐπειδὴ ἐν τῇ θέσει τῶν τῶ βραχιδίου ἐδαφὸς ἐσχημάτιζε κοίλανσιν, ἀνάγκην εἶχον ὑποθέματος, τοῦτο δὲ δὲν ἦτο μία τετράγωνος πωρίνη πλίνθος, ἀλλ' ἐν μὲν τῇ ἐτέρᾳ δύο τεμάχια πώρου πρὸς ἄλληλα διὰ μολύβδου συνδεόμενα, ὡς οἱ τόρμοι δεικνύουσιν, ἐν δὲ τῇ ἐτέρᾳ τεμάχια δύο οὐδοῦ θύρας· καὶ τῆς πρώτης σειρᾶς ἡ τελευταία πρὸς τὰ δεξιὰ κατὰ τὸ γράμμα Χ, ἥς ἡ μὲν βαθυτέρα θεμελιώσις δὲν ἐγένετο εἰσέτι γνωστή, τὸ δὲ ἀμέσως ὑπὸ τὴν στρογγύλην βάσιν τοῦ κίονος ὑποθέματα εἶναι ὡσαύτως δὲ οὐ τὸ σχῆμα ἀπλοῦ βάθρου ἔχοντες ἐγγυῶριον λίθον. Ὁ λόγος τοῦ φαινομένου δὲν εἶναι ἴσως δυσέρετος· πιθανὸν δὲ ἂν ὑποθέματα ἐκεῖνα νὰ ἦσαν ἄχρηστα, πρὸς ὃν κυρίως ἐποιήθησαν σκοπόν, καὶ τὰ ἐχρησιμοποίησαν ἐκεῖ. Δυσκολώτερα εἶναι ὅμως ἡ ἐξηγήσις τῆς ἀνωμαλίας ἐν τῇ ἀποστάσει τῶν κιόνων κατὰ τὴν ἀπ' Ἀνατολῶν πρὸς Δυσμὰς φορὰν, ἣν καὶ τὸ διάγραμμα δεικνύει, οἷα ἡδύνατο ἐπὶ τοῦ παρόντος μετὰ λόγου νὰ ὑποθεθῇ ἐκ τῶν ἐπὶ τῶν θεμελιῶν τῶν μόνον σωζομένων ἐν πολλοῖς τῶν κιόνων καὶ ἐνῷ δὲν ἦτο εἰσέτι καθ' ὁλοκληρίαν ἀνεσκαμμένος καὶ παντὸς κωλύματος ἐλεύθερος ὁ ἐκεῖ χώρος γενομένων καταμετρήσεων· ὅταν καὶ τὸ πρὸς βορρᾶν μέρος ἀνασκαφῇ καὶ νέαι γεινώσι καταμετρήσεις (ἴσως τὰ λείψατα τῶν ἐκεῖ κιόνων πλεονα καὶ κάλλιον διατετηρημένα ἔλθωσιν εἰς φῶς) θὰ δειχθῇ, ἂν ἔτυχεν ἡ ὅχι καθ' ὁλοκληρίαν τοῦ ὀρθοῦ τὸ νῦν δημοσιεύμενον Διάγραμμα τοῦς μὲν ἐν τῷ μέσῳ τέσσαρας κίονας ἰσάκεις ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντας σημειώσαν, τῶν δὲ δύο κατὰ τὰ ἄκρα ἴσα πρὸς ἄλληλα, ἀλλὰ τῶν ἄλλων τριῶν πολλὰ μεῖζονα τὰ μετακίονα. Ἐγὼ ἐμέτρησα ὡς ἀκολουθῶς ἀπ' Ἀνατολῶν πρὸς Δυσμὰς τὰ διαστήματα τῶν μετακίων 6,80, 5,95, 5,60, 5,60, 6,30 περίπου.

δεικνύουσι λείψανα (1). Ἡ γνώμη μου περὶ τῶν βαθμίδων τούτων, ὅτι θὰ ἐχρησίμευον εἰς τοὺς μινυμένους ὡς ἐδῶλια, ἐφ' ὧν καθήμενοι ἐθεῶντο τὰ κατὰ τὸν μῦθον τῆς Δήμητρος καὶ Κόρης ὑπὸ τῶν ιερέων ἐπὶ τὸ θεατρικώτερον διδασκόμενα, ἐγένετο παρὰ πολλῶν ἀσπαστὴ καὶ ἀληθὴς ἀποδεικνυομένη μᾶς ἄγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐδῶ ἐτελοῦντο τὰ μυστήρια, ὅτι τοῦτο δηλ. ἦτο τὸ Ἄδυτον ἢ Τελεστήριον.

Οἱ Dilettanti δὲν φαίνονται ἐξακριβώσαντες τὰ κατὰ τὸν ἐνταῦθα χώρον καὶ τούτου ἕνεκα οὐχὶ ὀρθὰ περὶ αὐτοῦ δοξάζουσιν (2). Ἀλλὰ πῶς ἦτο κατεσκευασμένος ὅλον τοῦτο τὸ μέρος;

(1) Αἱ ἐν τῷ βράχῳ λελαξευμέναι σχεδὸν καθ' ὅλοκληρίαν σώζονται, ἐν τῷ ἀνασκαφέντι μέρει, τῶν δὲ τεχνητῶν λείψανα μόνον περιεσώθησαν, ἀλλὰ τοιαῦτα, ὥστε περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν οὐδεμία δύναται νὰ ἐγερθῇ ἀμφιβολία καὶ διὰ τοῦτο ὡς ὑπάρχουσαι καὶ ἐν τῷ διαγράμματι ἐσημειώθησαν.

(2) Χάριν τῶν μὴ ἐχόντων πρόχειρον τὸ βιβλίον τῶν Dilettanti καὶ πρὸς εὐχερεστέραν τῶν λεγομένων μοι κατανόησιν παραθέτω ἐνταῦθα ἐκ τῆς Γερμ. Μεταφράσεως (σελ. 50 καὶ ἐφεξῆς) τάδε: « Es war jedoch von der Grundfläche ein hinlänglich grosser Theil aufgeräumt worden, um den Fussboden aus grauem Kalkstein sehen zu können, worauf drei cylinderförmige Blöcke standen, die aus demselben Materiale wie der Grundbau des Fussbodens und mit Mörtel überkleidet waren. Die Existenz dieses Bodens, dessen Grundfläche beträchtlich tiefer lag als die der Vorhalle, scheint, in Verbindung mit einigen andern bestärkenden Umständen, zu beweisen, dass wir hier nicht an den Fussboden der Zelle denken dürfen, sondern an den einer *Crypta*, d. h. eines geheimen unterirdischen Gewölbes oder Gemaches, welches für gewisse Zwecke theatralischer Täuschung angelegt war, dergleichen man bekanntlich gegen die, welche sich um die Weihe bewarben, anwendete.

Es will uns hinsichtlich dieser Abtheilung bedünken, als ob der Fels nicht herab bis zum Fussboden weggehauen worden sei, sondern sich über die Linie der Rückmauer hinaus fortziehe. Dieser Mangel der Vollendung würde aber gegen die übrige Pracht und die Bedeutung des Tempels sehr abstechen, wenn wir diesen Boden für den Fussboden der Zelle betrachten wollten. Auch war der Boden nicht glatt gearbeitet, wie der der Vorhalle, wiewohl er aus demselben Stein gehauen war, sondern rauh gelassen von dem Meissel des Steinhauers.

Wir erfahren von Plutarch, dass in der Zelle Säulen standen; allein die bereits erwähnten Cylinderblöcke scheinen fast nicht verjüngt zu sein; sie sind aus einem Stein, welcher allein bei Fundamenten und bei Mauern gebraucht wurde, die dem Auge verborgen sind. Dagegen fand man innerhalb des Tempelraums Bruchstücke von Säulen, die

μέχρι τίνος ὕψους προῦχῶρουν οἱ κίονες; ἦτο ἀφώτιστον ὅλως ἢ ἐφωτίζετο ἀμυδρῶς διὰ πλαγίων παραθυρίδων ὡς οἱ Αἰγύπτιοι Ναοί; Τοῦτο δὲ εἶναι ἄρά γε τὸ πρῶτον πάτωμα, ἀφ' οὗ ὁ ναὸς κατὰ τὰ μαρτυρούμενα ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου εἶχε δύο τοιαῦτα; (1) Εὐνόητον ὅτι εἰς πάσας ταύτας τὰς ἐρωτήσεις δὲν μοι

gleich denen in der Vorhalle, aus Marmor gehauen waren. Nimmt man diese Umstände zusammen, so wird man auf den Schluss geführt, dass der Fussboden der Zelle ein Werk von höherer Vollendung gewesen und mittelst irgend einer Vorrichtung über der Fläche dieses Bodens gelegen habe.» — Μετὰ τὰ εἰρημένα εὐκολος εἶναι ἡ ἐξέλεξις τῶν περὶ τοῦ βράχου τῆς δυτικῆς πλευρᾶς, τοῦ δαπέδου καὶ τῶν κίωνων τοῦ Ναοῦ πεπλανημένων τῶν Dilettanti γνώμων καὶ πᾶς περὶ αὐτῶν μακρότερος λόγος εἶναι περιττός· ἀναγκαῖον ὅμως νὰ ρηθῇ ἐνταῦθα, ὅτι τὸ βραχυῶδες τοῦ Σηκοῦ ἔδαφος, ἐφ' οὗ οἱ κίονες ἐδράζονται, ἂν μὴ ᾔναι ὑψηλότερον, ταπεινότερον τοῦ τῆς Στοᾶς δαπέδου βεβαίως δὲν εἶναι, ἀβάσιμος δ' ὁ δι' ὀπισθοκλίσεως τῶν οἰκιστῶν κίονες, ὡς μαρτυροῦσι τὰ λείψανά των (τὰς στρογγύλας αὐτῶν βάσεις τὰς ἐξ ἑλευσινιακοῦ λίθου φαίνεται ὅτι δὲν παρετήρησαν) ἣσαν πεποιημέναι ἐκ λίθου, οὐ μόνον εἰς θεμελίαν καὶ τελεῖαν ἐγένετο χρῆσις, προωρισμένα νὰ μὲνωσι κεκρυμμένα καὶ ἀφανῆ. Ἀφανῆ καὶ μὴ ὁρατὰ ἦσαν τὸ δάπεδον τῆς Στοᾶς καὶ ὁ τοῦ Σηκοῦ τοίχος ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ἐξ οὗ καὶ αἱ βάσεις ἐκείναι, πεποιημένα λίθου; κίονες δὲ καὶ ἄλλα καταφανέστατα μελῆ παντοίων οἰκοδομημάτων καὶ ἐκ πύρου ἀκόμη δὲν ὑπάρχουσιν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἀρχιτεκτονικῇ; Οὐχὶ λοιπὸν οὗτοι ἄλλ' ἄλλοι εἰσὶν οἱ λόγοι οἱ δυνάμενοι νὰ μᾶς φέρωσιν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ μέρος τοῦτο τοῦ Ναοῦ δὲν ἦτο τὸ πρὸς θεῶν παντὶ τῷ βουλομένῳ πεποιημένον, ὅτι δηλ. τοῦτο ἦτο τὸ "Αδύτον ἢ τὸ Τελεστήριον καὶ οἱ ἐπ' ἐδάφους κίονες τοῦ Πλουτάρχου (ἴδε τὸ χωρίον κατωτέρω) εἰσὶν οὗτοι, ὧν τὰ λείψανα ἀνεύρομεν. "Αν δὲ τῷ ὄντι οἱ Dilettanti ἐξέχωνσαν ἐκεῖ θραύσματα μαρμαρίνων κίωνων (ἡμεῖς μόνον τεμάχιον μαρμαρίνου κιονοκράνου, μῆπω δεόντως ἐξετασθέν, ἐν τοῖς ἐκεῖ χώμασι καὶ λίθοις μέχρι τοῦδε εὑρομεν) ταῦτα ἀνήκον πάντως εἰς τοὺς ἄνω κίονας, οὓς ὁ αὐτὸς ἀναφέρει Πλούταρχος. Ἀρχαίαις δὲ ἐπιχρίσεως ἔχον οὔτε ἐν ταῖς στρογγύλαις βάσεσιν, οὔτε ἐν τοῖς πυρίνοις σπονδύλοις τῶν κίωνων ἀνεύρομεν πλέον ἡμεῖς. Τὰ ἐν τισὶ τοῦτων (τῶν σπονδύλων) παρατηρούμενα ἀσβεστοχρίσεως λείψανα εἶναι πάντως μεταγενέστερα, ὅπως μεταγενέστερον εἶναι καθ' ἡμᾶς καὶ τὸ νῦν ἀσβεστόχρισμα τοῦ βράχου ἄνω (ἴδε σελ. 15). Σφύδρα πιθανὸν ὅμως καὶ σχεδὸν βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Ναὸς ἐπὶ τοῦ βραχυῶδους αὐτοῦ ἐδάφους εἶχεν ἄλλο τεχνητὸν δάπεδον, ἴσως ἀσβεστοκτιστον, ὅπερ ἀπέκρυπτε φυσικῶς ἐν μέρει, ἂν μὴ καθ' ὅλοκληρίαν, τὰς στρογγύλας βάσεις.

(1) «Τὸ δ' ἐν Ἑλευσίνι Τελεστήριον ἤρξατο μὲν Κόροιβος οἰκοδομεῖν καὶ τοὺς ἐπ' ἐδάφους κίονας ἔθηκεν οὗτος καὶ τοῖς ἐπιστυλοῖς ἐπέτευξεν ἀποθανόντος δὲ τούτου Μεταγένης ὁ Ξυπέτιος τὸ διάζωμα καὶ τοὺς ἄνω κίονας ἐπέστησεν. Τὸ δ' ὅπαϊον ἐπὶ τοῦ ἀνακτόρου Ξενοκλῆς ὁ Χολαργεὺς ἐκορύφωσε (Βίος Περικλέους § 13).» "Αν οἱ ἐπ' ἐδάφους κίονες, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐσημειώθη, δὲν δύνανται νὰ ὦσιν ἄλλοι ἢ οὗτοι, ὧν τὰ λείψανα ἔχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν, ὁ Πλούταρχος

εἶναι εὐκόλον ν' ἀποκριθῶ. Ἐπανερχόμενος δὲ εἰς τὴν ἀφήγησιν τῶν πεπραγμένων μοι ἀναφέρω ὅτι ἡ σκαφή ἔφερεν εἰς φῶς καὶ τὰ λειψάνα Πύλης κατὰ τὸ γράμμα Ω (ὁ οὐδὸς αὐτῆς διατηρεῖται ἀρκετὰ καλῶς, ἴσως δὲ καὶ μέρος τοῦ ὑπερθύρου της), πρὸς Μεσημβρίαν δὲ προχωρήσασα ἀπεκάλυψε τὴν ἐν τῷ βράχῳ νύμφην Β καὶ πρὸς τὰ ἐπάνω κατόπιν στραφεῖσα τὰς ἐν τῷ βράχῳ ὡσαύτως λελαξευμένας βαθμίδας Ρ (1). Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Dörpfeld καταμέτρησης ἡ σκαφή ἐξηκολούθησε καὶ ἔδειξε τὸ πρὸς μεσημβρίαν τέμας τῶν ἀνωτάτων βαθμίδων ἀποληγούσων εἰς στρογγύλην κοιλότητα δύο περίπου Γ. Μ. τὴν διάμετρον καὶ βάθος 0,50 ἔχουσιν, ἐκαθάρισε δὲ καὶ ἱκανὸν μέρος τοῦ κατὰ τὰ γράμματα ΕΕΕ ὠμαλισμένου βράχου χωρὶς νὰ προέλθῃ εἰς φῶς οὐδὲν ἄξιον λόγου. Ἀρά γε ὅπως συγκοινωνῶσι πρὸς τὸ βραχῶδες τοῦτο ἐπίπεδον, ἐν ᾧ πιθανώτατα καὶ βωμοὶ καὶ ἀναθήματα ἄλλα ὑπῆρχον, ἢ καὶ πρὸς ἄλλον τινὰ σκοπὸν ἐχρησίμευον αἱ ἐν τῷ βράχῳ βαθμίδες; Ἰχνη τοιούτων καὶ ἐγὼ καὶ οἱ Dilettanti ἀπεκαλύψαμεν καὶ κατὰ τὴν ΒΔ. γωνίαν τοῦ Ναοῦ (Δ), ἄνω δὲ τούτων πρὸς τὰ δεξιὰ, ἥτοι πρὸς βορρᾶν ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἄλλο τι οἰκοδόμημα (κατὰ τοὺς Dilettanti Πύλη Μεγάλῃ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ἄνω φέρουσα) καὶ τὰ νῦν ὀρώμενα λειψάνα (Γ) μαρτυροῦσιν. Ἡ δὲ ἡμετέρα ἀνασκαφή καὶ τοῦ κατὰ τὸ γράμμα Μ χώρου ἱκανὸν ἀνέσκαψε καὶ εὐρέθησαν καὶ ἐκεῖ μετὰ καὶ ἄλλων λειψάνων τοίχων τινῶν καὶ λαξεύματα ἐν τῷ βράχῳ, ἀπομεινάρια πιθανώτατα κλίμακος.

Τοιαῦτα τὰ ἔργα, Κύριε Πρόεδρε, τῆς κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐπταμῆνου σκαφῆς, εἰς ἃ ἡ ἡμετέρα Ἐταιρία ἐδαπάνησεν ὑπὲρ τὰς δεκαεξακισχιλίας νέας δραχμὰς, ὑπὲρ τὰς ἑκατοντακισχιλίας

τοῦτο τὸ μέρος καλεῖ Τελεστήριον. Ἀνάκτορον ἢ Μέγαρον ἐκαλεῖτο, ὡς φαίνεται, τὸ ἄνω πάτωμα ἢ τοῦλάχιστον αὐτοῦ μέρος· ὅτι δὲ ὁ ὅλος Ναὸς ἐκαλεῖτο καὶ Ἐλευσίνιον μᾶς διδάσκουσι δύο ἐπιγραφαὶ (ἴδε Bull. d. c. Hell. 1882 σελ. 227 καὶ 237 καὶ Ἀρχ. Ἐφημ. Π. Γ. Ἐπιγρ. ἀριθ. 1).

(1) Ὡς σημειωθῇ καὶ τοῦτο ἐνταῦθα, ὅτι ἡ τετάρτη, ἀπὸ τῶν κάτω γενομένης τῆς ἀριθμήσεως, βαθμὶς τῆς στενῆς κλίμακος, ἣν εὐκόλως ἐννοεῖ ὁ ἀναγνώστης ἐπὶ τοῦ διαγράμματος, φέρει κατὰ τὰ ἄκρα της ὁπὰς γομφώσεως, ὁμοίων δὲ ἰχνη παρατηροῦνται καὶ ἐν τῷ βράχῳ ἐκεῖ. Ὑπῆρχεν ἄρα γε καὶ ἐνταῦθα κιχλιδωμά τι; καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν;

δὲ μέχρι τοῦδε ἡ Κυβέρνησις πρὸς ἐξαγορὰν τῶν ἐκεῖ τόπων. Τὰ ἐξ αὐτῶν ἐξαγόμενα ὡς πρὸς τὰ περισωθέντα λείψανα τῶν οἰκοδομημάτων δὲν εἶναι ἴσως ἀξιοκαταφρόνητα, τὰ ἄλλα ὅμως εὐρήματα, μέχρι τοῦδε τοῦλάχιστον, οὔτε πολλὰ οὔτε πολλοῦ λόγου ἄξια, πλὴν ἐλαχίστων, ἀτυχῶς ἦσαν. Περὶ τῶν κυριωτέρων γλυπτικῶν ἔργων, ὧν 45 τεμάχια ἔφερον ἡ σκαφὴ εἰς φῶς, θὰ γείνη, ἐλπίζω, ὁ προσήκων λόγος ἐν καιρῷ εὐθέτῳ ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐφημερίδι, ἐν ἣ κατὰ σειρὰν θὰ δημοσιευθῶσι καὶ πάντων τῶν ἀνευρεθέντων ἐνεπιγράφων λίθων, 106 τὸ ὅλον, ἀντίγραφα. Ἐκεῖ δὲ ὡσαύτως, ἐλπίζω, νὰ κάμω μακρότερον λόγον καὶ περὶ τῶν κυριωτέρων θραυσμάτων τῶν ἀγγείων καὶ τῶν πηλίνων εἰδωλίων, οὐχὶ πολλῶν ὄντων καὶ τούτων, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐσημειώθη.—Περὶ τῶν ἀνευρεθέντων νομισμάτων (δύο χρυσῶν Βυζαντινῶν τῶν Αὐτοκρατόρων Ἰουστίνου καὶ Ἰουστινιανοῦ, δύο ἢ τριῶν ἀργυρῶν καὶ πολλῶν χαλκῶν, τῶν πλείστων τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐν διαφόροις ἔτεσι τῆς βασιλείας του καὶ διαφόροις πόλεσι κοπέντων ἐν σωρῷ δὲ ἀνευρεθέντων) ἂν κριθῇ εὐλογον δύναται νὰ γείνη ἀλλαχοῦ παρὰ τῶν ἀρμοδίων ὁ προσήκων λόγος. Ὅχι πολλὰ δὲ ἦσαν καὶ τὰ ἀνευρεθέντα τεμάχια κεχρωματισμένης ἐξ ὀπτῆς γῆς ὑδρορρόης (μετὰ μιᾶς κατὰ τὸ πλεῖστον σωζομένης λεοντοκεφαλῆς) πολλὴν δεικνύοντα τὴν ὁμοιότητα κατὰ τὴν τέχνην πρὸς τὰ ἐν Ἀκροπόλει καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ εἰς φῶς ἐλθόντα.—Τοῦ ἄλλου ἀρχιτεκτονικοῦ κόσμου τοῦ Ναοῦ καὶ τῆς Στοᾶς ἀνεύρομεν ἀναμφιβόλως ὅχι ὀλίγα τεμάχια, ἀλλὰ περὶ αὐτῶν παρατιθεμένων καὶ τῶν ἀναγκαίων εἰκόνων θὰ γείνη λεπτομερέστερος λόγος ἄλλοτε, ἀφοῦ αἱ μέλλουσαι ἀνασκαφαί, ὡς εἶναι ἐλπίς, φέρωσιν εἰς φῶς καὶ ἄλλα καὶ κάλλιον πιθανῶς διατετηρημένα.—Ἐνταῦθα κρίνω σκόπιμον ν' ἀναφέρω ὅτι τεμάχιά τινα καλυπτῆρων κεράμων ἐκ πεντελικοῦ μαρμάρου δεικνύουσιν, ἐκ τοῦ σχήματος τῶν ἐγκεχαραγμένων ἐν αὐτοῖς γραμμάτων (1), ἐπισκευὴν τῆς Στέγης ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις, ἂν δὲν ὑποτεθῶσιν ἀνήκοντα εἰς ἄλλο τι μεταγενέστερον κτίσμα.

(1) Ἐν τινι τούτων ἀναγινώσκονται τάδε τὰ γράμματα Τ Ε Ι· ἐν ἑτέρῳ τινι, ὡσαύτως κεράμου πιθανῶς τεμαχίῳ, τὰ ΝΟ ἀμελῶς λίαν ἐγκεχαραγμένα· ἐν δὲ τεμαχίῳ τοῦ γεισοποδίσματος τοῦ αἵτου τὰ Τ Ι Ε.

Γνωστὸν δὲ ἐγένετο ἤδη ὅτι ἡ Στοιὰ δὲν ἔφερεν ἀνάγλυπτον διάζωμα, μιᾶς τῶς μετοπῶν τῆς περισωθείσης σχεδὸν ἀκεραίας καὶ μὴ δεικνυούσης οὔτε γλυφῆς οὔτε χρωματισμοῦ τινος οἰουδήποτε ἔχνη. Ἄρᾳ γε οὐδ' ὁ Ναὸς ἔφερε ζωοφόρον ἢ ἡ καταστροφή ὑπῆρξε τοσοῦτον μεγάλη, ὥστε οὐδὲν αὐτῆς περιεσώθη μέχρις ἡμῶν; (1) Ἦδη οἱ Dilettanti (σελ. 5) ἐκπεπληγμένοι πρὸ τοῦ μεγέθους τῆς καταστροφῆς τῶν ἐν Ἐλευσίνι ἱερῶν, ὑπέθεσαν ὅτι τὰ περὶ τῆς εἰσβολῆς τῶν ὑπὸ τὸν Ἀλάρικον Γότθων εἰς Ἐλλάδα ἱστορούμενα, δὲν εἶναι ὅλως ἀβάσιμα (2). Ἀλλὰ καὶ φυσικαὶ αἰτίαι ἔσωσ καὶ οἱ κατόπιν χριστιανοί, ἦτοι οἱ Βυζαντινοί (3), ἀναμφιβόλως συνέβαλον τὸ καθ' ἑαυτοὺς εἰς συμπλήρωσιν τοῦ ἔργου τῆς καταστροφῆς, ἂν καὶ τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτῶν ἐν τῷ ἱερῷ Περιβόλῳ οὐχὶ πολλὰ διεσώθησαν μνημεῖα. Καὶ τῷ ὄντι πλὴν τῶν μνημονευθέντων νομισμάτων ἡ ἡμετέρα σκαφὴ ἔφερεν ἀκόμη εἰς φῶς Βυζαντινὰ πράγματα, πηλίνους λύχνους τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ φέροντας καὶ δίσκων λιθίνων τεμάχια ἐπίσης τοῦ σταυροῦ τὸ σημεῖον γεγλυμμένον ἔχοντα καὶ εὐρεθέντα ἐντὸς τῶν ῥεπιδίων οἰκῆματος, οὗ οἱ τοῖχοι ἐξ ἀρχαίων ἦσαν λίθων ὥκο-

(1) Ὡς γνωστὸν, ὁ Πausanias περὶ τῶν ἐν τῷ ἱερῷ Περιβόλῳ οἰκοδομημάτων οὐδὲν λέγει ὑπὸ ὄνειρου ἀποτραπείς (βιβλ. Α. 38, 7) «Τὰ δὲ ἐντὸς τοῦ τείχους τοῦ ἱεροῦ τότε ὄνειρον ἀπέειπε γράφειν καὶ τοῖς οὐ τελεσθεῖσιν, ὅπως θάας εἵργονται, ὅλα δῆπου μὴδὲ πυθέσθαι μετεῖναι σφισιν.»

(2) Ὁ Ζώσιμος, εἰς οὗ τὴν μαρτυρίαν κυρίως φαίνονται στηριζόμενοι οἱ Dilettanti, διηγούμενος (βιβλ. 5^{ον} Κεφ. 5^{ον} καὶ ἐφεξῆς) τὰς καταστροφάς, ἃς οἱ Ἕλληνοὶ τόποι πάντες, οὗς οἱ βάρβαροι ἐπέδραμον, ὑπέστησαν, περὶ Ἐλευσίνος ἰδίως οὐδένα ποιεῖται λόγον, ἀλλὰ μάλιστα τὴν ἐκ θαύματος σωτηρίαν τῶν Ἀθηνῶν, εἰς ἁλωσιν τῶν ὀπλῶν ἔσπευδεν ὁ Ἀλάρικος, ἀφηγηθεὶς προσεπιλέγει «Ἀλάρικος δὲ τὴν Ἀττικὴν πᾶσαν ἀπόρθητον ἀπολιπὼν δέει τῶν φασμάτων ἐπὶ τὴν Μεγαρίδα παρῆει» μὴδὲ μνημονεύων ὅλως τῆς Ἐλευσίνος, περὶ καταστροφῆς τῆς ὁποίας κατὰ ταύτην τὴν εἰσβολὴν τῶν βαρβάρων ἀορίστως καὶ ἐν παρόδῳ ποιεῖται λόγον (Βίοι Φιλοσοφ. Μάξιμος 93-94 καὶ Πρίσκος 118) καὶ ὁ Εὐνάπιος. Ἀπίθανον βεβαίως δὲν εἶναι κατὰ τὴν ἐξ Ἐλευσίνος διάβασίν των οἱ βάρβαροι ἐπὶ τὴν δῆωσιν καὶ τὴν λεηλασίαν τῆς χώρας τραπόμενοι καὶ ἀντίστασιν τινα εὐρόντες νὰ ἐπήνεγκον καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἱερὰ οἰκοδομήματα βλάβας· ἀλλὰ εἰς αὐτοὺς καὶ μόνους ν' ἀποδοθῇ ἡ πᾶσα καταστροφή, βῆτως μάλιστα μὴ μαρτυρουμένη, δὲν μοι φαίνεται εὐλογον.

(3) Τούτων μάλιστα πιθανῶς εἶναι κατασκευάσματα οἱ μεταγενέστεροι ἐκείνοι τοῖχοι κατὰ τὰ Βορειοανατολικά τοῦ Περιβόλου πρὸς ἀπόκρουσιν ἄλλων βαρβάρων εἰσβολῆς.

δομημένοι. Ὅτι δὲ κατόπιν καὶ ἄλλα βάρβαρα ἔθνη (1) ἐπήνεγκον
πιθανῶς καταστροφὰς εἰς τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα κατὰ τοὺς μέσους
αἰῶνας καὶ ὅτι μετὰ ταῦτα καὶ οἱ Φράγχοι κατακτεταὶ καὶ οἱ
τούτους διαδεξάμενοι Τοῦρκοι ἐν μέρει καὶ τέλος καὶ τῶν νῦν κα-
τοίκων οἱ προπάτορες ἐν τοῖς ἐπὶ τουρκοκρατίας δεινοῖς τῆς ἀμα-
θείας χρόνοις δὲν ἔμειναν ἀμέτοχοι τοῦ ἔργου οὐδεμία ἀνάγκη
νὰ ῥηθῇ ἐνταῦθα. Ἀλλὰ καὶ οὕτως αἱ ἡμέτεραι ἐκεῖ ἀνασκαφαὶ
ικανοποιοῦσαι τὰ μάλιστα τὴν ἐθνικὴν φιλοτιμίαν, ἐλπίς εἶναι
νὰ προαγάγῃσιν ἐν πολλοῖς καὶ τὴν γνῶσιν τῆς ἀρχαιότητος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4 Μαρτίου 1883.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΦΙΛΙΟΣ.

(1) Ὁ Lenormant ἔκ τινος ἐπιγραφῆς (Récherches arch. à Eleusis ἀριθ. 138), ἣν ὑπολαμβάνει Σλαυϊκὴν, εἰκάζει ὅτι καὶ ἐν Ἐλευσίνῃ μοῖρὰ τις τούτων, τῶν Σλαύων δηλ., εἶχεν ἐγκατασταθῇ κατὰ τὴν μεγάλην των εἰς Ἑλλάδα εἰσβολήν.

